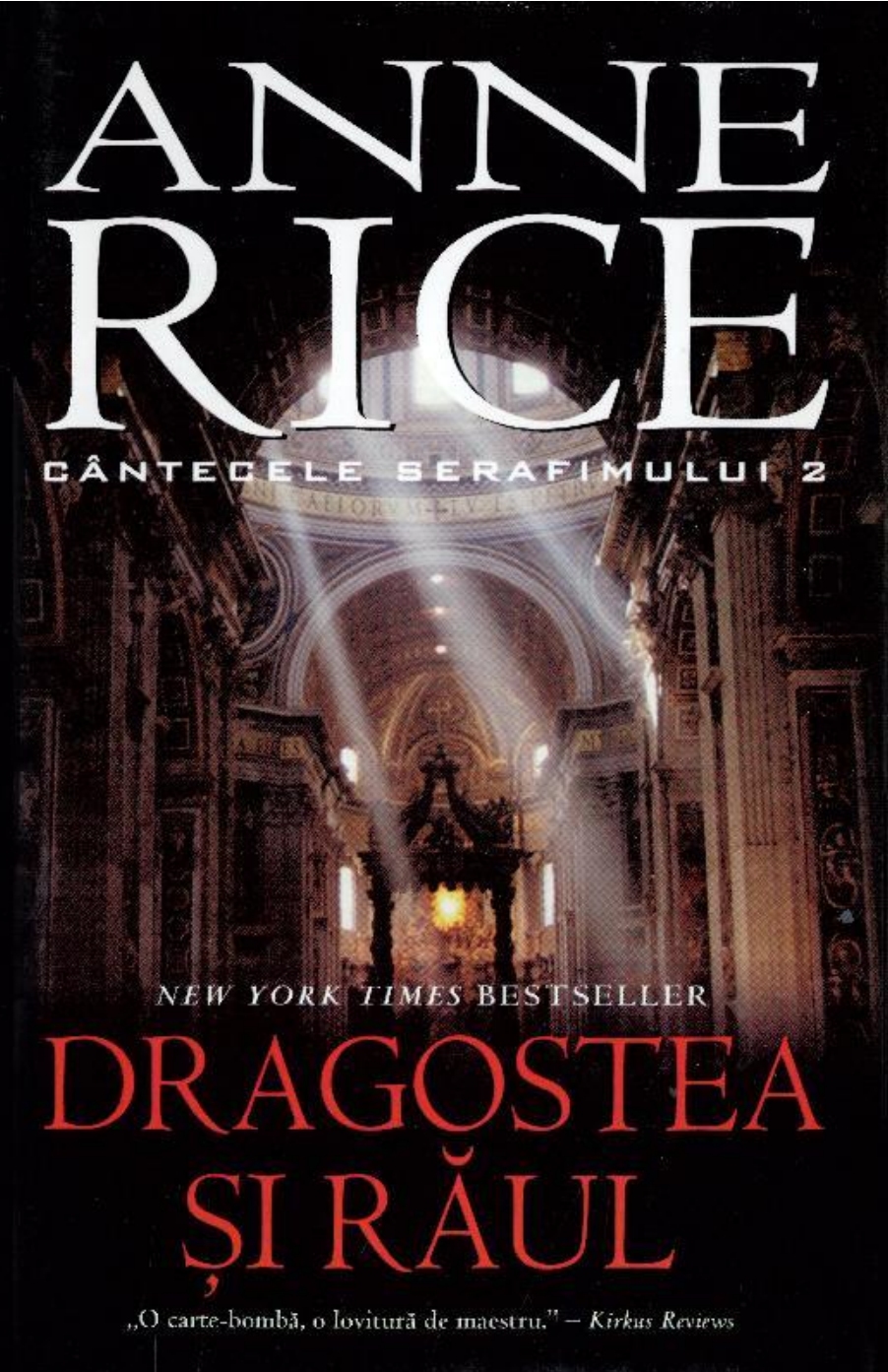

ANNE RICE

CÂNTECELE SERAFIMULUI 2

NEW YORK TIMES BESTSELLER

DRAGOSTEA ȘI RĂUL

„O carte-bombă, o lovitură de maestru.” – *Kirkus Reviews*

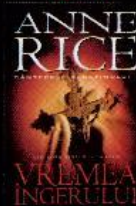

ANNE RICE

(născută pe 4 octombrie 1941, la New Orleans) este una dintre cele mai citite și îndrăgite scriitoare americane, cunoscută mai ales pentru seria de mare succes *Cronicle vampirilor*. Autoare a douăzeci și nouă de cărți, care împletesc elemente gotice, erotice și religioase, Rice a devenit una dintre cele mai bine vândute scriitoare de pe continentul american, romanele sale bucurându-se de un succes urias în rândurile publicului larg.

www.annerice.com

CÂNTECELE SERAFIMULUI
VOL. 1

„AM AVUT UN VIS CU ÎNGERI. I-AM VĂZUT și i-am auzit într-o superbă și nefsărsită noapte galactică. Am văzut luminile care erau așteți îngeri, zburând ici și colo, în străfulgerări de irezistibilă strălucire... Am simțit cum mă înconjoară dragostea în acest tărâm urias și neasemuit al sunetului și luminii. . . și m-a învăluit ceva asemănător tristeții, contopind însuși miezul ființei mele cu vocile care cântau, pentru că vocile cântau despre mine. . .”

Astfel începe noul roman al lui Anne Rice, liric, obsedant, un thriller metafizic cu îngeri și asasini care evocă din nou lumi întunecate și periculoase din vremurile de demult. Anne Rice ne transportă pe alte tărâmuri, de data aceasta în Roma secolului al XV-lea, un oraș al domurilor și grădinilor suspendate, al turnurilor și crucilor înălțate spre norii vesnici schimbători, al colinelor familiare și al pinilor înalți... Un oraș al lui Michelangelo și al lui Rafael, al Sfintei Inchiziții și al lui Leon al X-lea, al doilea fiu al lui Lorenzo de Medici, deținătorul tronului papal.

În această epocă, în acest secol, Toby O'Dare, fost asasin plătit al guvernului, este însărcinat de îngerul Malchiah să rezolve o crimă teribilă produsă prin otrăvire și să dezlege misterul unui loc bântuit de un spirit fără de odihnă — un diabolic *dibbuk*.

Îmbarcat el însuși într-o călătorie a ispășirii, O'Dare se reconectează la propriul trecut, cu aspectele lui luminoase și întunecate, înfricosătoare și tandre, condus de flegăduinta salvării și de o viziune mai adâncă și mai bogată asupra dragostei.

ANNE
RICE

DRAGOSTEA
ȘI RĂUL

CÂNTECELE SERAFIMULUI

— 2 —

Traducere din limba engleză și note de
IULIA ARSINTESCU

GRUPUL EDITORIAL CORINT

Redactor: MARIEVA CĂTĂLINA IONESCU

Tehnoredactor: CORINA HUȚAN

Anne Rice, *Of Love and Evil*

Copyright © 2010 by Anne O'Brien Rice

All rights reserved.

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate
Editurii LEDA, imprint al GRUPULUI EDITORIAL CORINT

ISBN 978-973-102-368-7

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RICE, ANNE

Cântecele serafimului / Anne Rice;

trad.: Iulia Arsintescu. - București: Leda, 2011

ISBN 978-973-102-366-3

Vol. 2: Dragostea și răul. - 2011. - ISBN 978-973-102-368-7

I. Arsintescu, Iulia (trad.)

821.111(73)-31=135.1

*Pentru fiul meu, Christopher Rice,
și pentru prietenul meu, Gary Swafford*

Devino ajutorul meu. Devino instrumentul meu uman și ajută-mă să îndeplinesc ce am de îndeplinit pe pământ.

Renunță la această viață goală pe care ți-ai clădit-o și încredințează-mi mie inteligența ta, curajul, iscusința și neobișnuita ta eleganță fizică.

Spune-mi că accepți, iar viața ta va întoarce spatele răului și se va cufunda în pericolul și emoția de a încerca să facă doar ceea ce este indiscutabil bine.

— Îngerul Malchiah vorbindu-i lui
Toby O'Dare în Vremea îngerului

*Dumnezeu apare și este lumină
Sufletelor triste rătăcite-n noapte;
Dar un trup de om tinde să devină
Pentru ale zilei rătăcite fapte.*

— William Blake, *Vestirea inocenței*

*Suntem, fiecare dintre noi, îngeri cu o singură
aripă, și putem zbura numai îmbrățișându-ne
unul cu altul.*

— Luciano de Crescenzo

Capitolul unu

AM AVUT UN VIS CU ÎNGERI. I-am văzut și i-am auzit într-o superbă și nesfârșită noapte galactică. Am văzut luminile care erau acești îngeri, zburând ici și colo, în străfulgerări de irezistibilă strălucire, iar uneori luminile erau mari cât niște comete și păreau atât de aproape, încât flacăra lor m-ar fi putut mistui, dar cu toate acestea nu am simțit căldură. Nu am simțit pericol. Nu m-am simțit eu însumi.

Am simțit cum mă înconjoară dragostea, în acest tărâm uriaș și neasemuit al sunetului și luminii. Am simțit că sunt cunoscut profund și complet. M-am simțit iubit, ținut în brațe, parte din tot ceea ce vedeam și auzeam. Cu toate acestea, știam că nu merit nimic, absolut nimic. Și m-a învăluit ceva asemănător tristeții, contopind însuși miezul ființei mele cu vocile care cântau, pentru că vocile cântau despre mine.

Am auzit vocea lui Malchiah cum se ridică înaltă, strălucitoare și imensă, spunându-mi că acum trebuia să-i aparțin, că acum trebuia să-l urmez. Că mă alesese drept tovarăș al lui și că trebuia să îndeplinesc ceea ce îmi cerea el să îndeplinesc. Strălucitoare și vibrantă, vocea lui se ridica sus, tot mai sus. Dar pe lângă vocea lui se auzea o voce mai mărunță, voioasă, luminoasă, cântecul vieții mele pe pământ și a ceea ce aș fi avut de făcut acolo; cânta despre cei care aveau nevoie de mine și mă iubeau; cânta despre lucruri obișnuite și visuri obișnuite, și nu se ferea deloc să le compare cu lucrurile mărețe plănuite de Malchiah.

Ah, un asemenea amestec de teme putea fi absolut magnific, iar muzica reușea să mă înconjoare și să mă învăluie ca și cum ar fi fost ceva palpabil și plin de iubire. M-am lăsat strâns la piept de acea muzică și am auzit triumful din vocea lui Malchiah în timp ce mă revendica, în timp ce declara că îi aparțin. Cealaltă voce scădea în intensitate, dar nu renunța. Cealaltă voce nu avea să renunțe niciodată. Cealaltă voce avea frumusețea ei unică și urma să cânte mereu așa cum cânta acum.

S-au înălțat și alte voci; sau poate că fuseseră acolo tot timpul. Aceste alte voci cântau peste tot în jurul meu și despre mine, luându-se la întrecere cu vocile angelice ca și cum și-ar fi răspuns pe deasupra unui hău enigmatic. Urzeau o țesătură, aceste voci, cele angelice și

celelalte, și mi-am dat seama dintr-odată că erau vocile oamenilor care se rugau, se rugau pentru mine. Existau oameni care se rugaseră mai înainte și aveau să se roage și mai departe, în vecii-vecilor, și toate aveau legătură cu ceea ce aș fi putut să devin, cu ceea ce aș fi putut să fiu. Ah, ce suflet mărunț și trist fusesem, și cât de mare era lumea aceasta incandescentă în care mă găseam, o lume în stare să facă propriul ei nume să pară lipsit de sens, iar toate limitele și dimensiunile să dispară.

Apoi m-a năpădit binecuvântata înțelegere că fiecare suflet trăitor era subiect al acestei celebrări, al acestui cor nesfârșit și neîntrerupt, că fiecare suflet era iubit așa cum eram eu iubit, și era cunoscut la fel cum eram eu cunoscut.

Cum să fi fost altfel? Cum aș fi putut eu, cu toate căderile mele, cu toată pierzania mea amară, să fiu singurul? Ah, nu, universul era plin de suflete întreșute în acest cântec triumfător și glorios.

Și toate se descopereau cunoscute și iubite la fel cum eram eu cunoscut și iubit. Toate erau cunoscute ca și cum înseși rugăciunile lor pentru mine ar fi devenit parte din urzeala glorioasă a acestei țesături nesfârșite și aurii.

— Nu mă îndepărta. Nu mă trimite înapoi. Dar, dacă trebuie, lasă-mă să-Ți împlinesc voia, lasă-mă să Te slujesc din toată inima, m-am rugat, și mi-am auzit

cuvintele devenind la fel de fluide ca muzica care mă înconjura și mă susținea.

Mi-am auzit vocea, clară și sigură:

— Te iubesc. Te iubesc pe Tine, cel care faci toate lucrurile și ne dai nouă toate lucrurile, și pentru Tine voi face orice. Voi face tot ceea ce dorești Tu să fac. Ia-mă, Malchiah. Ia-mă pentru El. Lasă-mă să-i împlinesc voia!

Niciun cuvânt nu s-a pierdut în acest mare pântece de iubire care mă înconjura, în această noapte la fel de strălucitoare ca ziua. Pentru că nici noaptea și nici ziua nu contau aici, amândouă se amestecau și totul era perfect, rugăciunile creșteau și se ridicau, suprapunându-se, iar îngerii care le înălțau se adunau cu toții într-un singur firmament căruia mă supuneam cu desăvârșire, căruia îi aparțineam în întregime.

Ceva s-a schimbat. Încă mai auzeam vocea îngerului care se ruga pentru mine, amintindu-i lui Malchiah tot ce aveam de făcut. Și îl auzeam pe Malchiah dojenindu-l încetișor și insistând din nou, apoi rugăciunile înțețindu-se atât de magnific, încât se părea că niciodată nu voi mai avea nevoie de un trup ca să trăiesc, să iubesc, să gândesc și să simt.

Dar ceva s-a schimbat. Decorul s-a modificat.

Am văzut Pământul crescând dedesubtul meu și am alunecat în jos simțind încet, dar fără tăgadă, o răceală înțepătoare. *Lasă-mă să rămân*, aș fi vrut să mă rog, dar

nu meritam să rămân. Nu venise pentru mine momentul să rămân și trebuia să simt această inevitabilă despărțire. Dar ce se deschidea acum în fața mea nu era Pământul așa cum îl așteptam, ci câmpuri mari de grâu unduind auriu sub un cer mai strălucitor în lumina soarelui decât văzusem eu vreodată. Oriîncotro mă uitam vedeam maci, „crinii lanurilor”, și le remarcam delicatețea, suplețea cu care se plecau în bătaia vântului. Aceasta era bogăția pământului, bogăția copacilor unduind, bogăția norilor adunați deasupra.

— Doamne, Dumnezeu, am murmurat, niciodată nu mă voi îndepărta de tine, niciodată nu voi renunța la tine, niciodată nu te voi înșela, în credință și în sufletul meu. Pentru că mi-ai dat toate acestea, pentru că ni le-ai dat nouă tuturor.

Iar după această șoaptă m-am simțit îmbrățișat atât de strâns, atât de total, încât am plâns din toată inima.

Câmpurile au devenit vagi, îndepărtate, și un fel de goliciune aurie a acoperit lumea, și am simțit dragostea îmbrățișându-mă, ținându-mă ca și cum m-ar fi legănat, iar florile s-au transformat în întinderi de culori pe care n-aș putea să le descriu. Prezența însăși a unor culori necunoscute m-a tulburat profund, făcându-mă să mă simt neajutorat. *Doamne, Dumnezeu, care ne iubești atât de mult.*

Formele au dispărut. Culorile s-au desprins de forme fără efort, iar lumina însăși a început să se rostogolească aidoma unui fum subțire și trecător.

Mi-a apărut în față un fel de culoar și am avut impresia clară că pătrund prin el. Apoi, la capătul acestui culoar am văzut silueta înaltă și subțire a lui Malchiah, îmbrăcat ca de obicei, un trup plin de grație, imaginea unui bărbat tânăr.

Îi cunoșteam părul negru și moale, fața prelungă. Îi știam costumul simplu, de culoare închisă, cu dungulițe subțiri.

Îi cunoșteam ochii plini de iubire, zâmbetul subțire și fluid. Cunoșteam felul în care deschidea brațele ca să mă întâmpine.

— Iubitule, a șoptit. Am nevoie din nou de tine. Voi avea nevoie de tine de nenumărate ori. Voi avea nevoie de tine până la sfârșitul timpului.

Celelalte voci au început parcă să cânte mai din inimă, protestând, rugându-se, n-aș fi putut spune precis.

Aș fi vrut să-l îmbrățișez. Aș fi vrut să-l implor să mă lase să mai stau puțin aici, cu el. Să mă ducă din nou pe tărâmul luminilor cerului. Voiam să plâng. Copil fiind, nu știusese deloc să plâng. Iar acum, adult, plângeam adesea, treaz sau în vis.

Malchiah continua să înainteze către mine, ca și cum distanța dintre noi ar fi fost mult mai mare decât crezusem eu.

— Mai sunt doar câteva ore până vor sosi, a spus, și vei dori să fii pregătit.

M-am trezit.

Soarele dimineții pătrundea prin ferestre.

Se auzea zgomotul traficului din stradă.

Mă aflu la Mission Inn, în apartamentul Amistad, sprijinit de un maldăr de perne, iar Malchiah ședea, stăpân pe sine și liniștit, pe unul dintre scaunele cu spătar înalt de lângă șemineul rece din piatră, spunându-mi din nou că Liona și fiul meu aveau să ajungă în curând.

Capitolul doi

O MAȘINĂ TREBUIA SĂ-I IA de la aeroportul din Los Angeles și să-i aducă direct la Mission Inn. Lionei îi spusese că o voi aștepta sub *campanario*¹, că pregătisem un apartament pentru ea și Toby — așa îl chema pe fiul meu — și că urma să mă ocup eu de tot ce era nevoie.

Dar tot nu credeam cu adevărat că va veni. Cum să fi venit?

Dispărusem din viața ei, din New Orleans, cu zece ani în urmă, lăsând-o, la șaptesprezece ani, însărcinată, iar acum îi telefonasem tocmai de pe coasta de vest, iar când aflasem că nu era măritată, nici măcar logodită, nici măcar într-o relație cu cineva, aproape că leșinasem.

Nu-i putusem mărturisi, desigur, că un înger pe nume Malchiah îmi spusese că am un fiu. Nu-i putusem

¹ Nume dat unor pereți cu mai multe clopote, în misiunile catolice din California.

mărturisi cu ce mă îndeletnicisem nici înainte, nici după ce îl cunoscusem pe înger, și nu i-aș fi putut spune când sau cum aș mai fi putut să o văd din nou.

Nu-i putusem explica nici faptul că acel înger îmi acorda timp să o întâlnesc acum, înainte de a pleca să-i duc la îndeplinire o altă misiune, iar atunci când fusese de acord să se urce în avion ca să vină să ne întâlnim, aducându-l cu ea și pe fiul meu, Toby, ei bine, mă cuprinsese o neîntreruptă stare de jubilație și incertitudine.

— Ținând cont de ceea ce crede tatăl meu despre tine, mi-a spus ea, îmi este mai ușor să vin să te întâlnesc pe Coasta de Vest. Și, desigur, îl voi aduce și pe fiul tău să te vadă. Crezi că nu-și dorește și el să-și cunoască tatăl?

Părea să locuiască în continuare cu tatăl ei, bătrânul dr. Carpenter, așa cum îi spuneam pe vremuri, și nu mă mira că îmi atrăsesem disprețul și respingerea doctorului. Mă furișasem cu fiica lui în casa de oaspeți a familiei și nici nu-mi trecuse prin cap, atâția ani, că ea ar fi putut avea un copil.

Dar important este că urmau să sosească.

Malchiah a coborât cu mine pe aleea din față. Era evident că și ceilalți oameni puteau să-l vadă, dar părea cât se poate de normal și de obișnuit, ca întotdeauna, un bărbat de înălțimea mea, îmbrăcat într-un costum cu vestă aproape ca al meu. Doar că era din mătase gri. Al meu era kaki. Avea o cămașă lucioasă, în timp ce a mea

era cămașa albastră a unui om care merge la serviciu, apretată, călcată și completată de o cravată bleumarin.

Mi se părea că arată mai degrabă ca un exemplar uman perfect, cu ochii cercetând curios florile și palmierii îndreptați către cer, ca și cum s-ar fi bucurat de tot. Părea chiar să simtă adierea vântului și să o savureze.

— Mai ai de așteptat o oră, a spus el.

— Știu. Dar nu pot sta locului. Mă simt mai bine dacă aștept aici.

A încuviințat din cap, ca și cum aș fi avut perfectă dreptate, deși, de fapt, eram ridicol.

— Mă va întreba ce-am făcut în tot acest timp, am spus. Ce să-i răspund?

— Trebuie să-i spui numai ceea ce este bine pentru ea și pentru fiul tău, mi-a răspuns. Ești conștient de asta?

— Da, sunt, am aprobat.

— Sus, în calculator, a adăugat el, ai un lung document pe care l-ai intitulat „Vremea îngerului”.

— Da, l-am scris în timp ce te așteptam să vii din nou la mine. Am povestit tot ce s-a întâmplat în timpul primei mele misiuni.

— Ai făcut bine, a spus, scrisul este o formă de meditație și a funcționat cum trebuie. Dar, Toby, nimeni nu trebuie să citească acel document, nu acum, și poate că niciodată.

Ar fi trebuit să știu asta; am simțit o ușoară strângere de inimă, dar am înțeles. M-am gândit stânjenit cât de mândru fusesem să relatez prima mea misiune în slujba îngerilor. Mă lăudasem până și față de Justițiar, fostul meu șef, că îmi schimbasem viața, că scriam despre asta, că poate într-o zi avea să-mi vadă numele în librării. Ca și cum i-ar fi păsat, lui, omul care mă trimisese sub numele de Lucky Vulpoiul să omor oameni, iar și iar. Ah, câtă mândrie, numai că în toată viața mea de adult nu făcusem nimic altceva de care să fiu mândru. Iar Justițiarul era singura ființă de pe lumea asta cu care stăteam de vorbă regulat. Asta până să-l fi întâlnit pe Malchiah.

— Copiii îngerilor vin și pleacă la fel ca noi, a spus Malchiah, văzuți doar de câțiva, nevăzuți și nebăgați în seamă de ceilalți.

Am încuviințat din cap.

— Asta sunt acum, un copil al îngerilor?

— Da, a răspuns el, zâmbind. Asta ești acum. Să ții minte.

Și apoi a dispărut.

Iar eu am rămas, calculând că mai trebuia să o aștept pe Liona încă vreo cincizeci de minute.

Poate că trebuia să fac o plimbare, să beau ceva răcoritor la bar, habar n-aveam. Dar mi-am dat seama brusc că eram fericit, chiar eram.

În timp ce mă gândeam la asta, m-am întors și m-am uitat spre ușile din holul hotelului, fără vreun motiv anume. Într-o parte, am zărit o siluetă, silueta unui bărbat tânăr, cu brațele încrucișate la piept, rezemat de perete, care mă privea. Era la fel de viu ca tot ce-l înconjura, un bărbat de înălțimea lui Malchiah, doar că avea părul blond roșcat, ochi albaștri și un costum kaki, la fel ca al meu. M-am întors cu spatele ca să-i evit privirea fixă, apoi mi-am dat seama cât era de neverosimil că purta un costum identic cu al meu și se uita țintă la mine, cu o expresie aproape furioasă. Dar nu, nu despre furie era vorba.

M-am întors din nou către el. Continua să mă privească. Dar cu îngrijorare, nu cu furie.

Ești îngerul meu păzitor!

A încuviințat din cap, abia perceptibil.

M-a cuprins un sentiment de bine. Toată îngrijorarea mea s-a topit. *Ți-am auzit vocea! Te-am auzit, laolaltă cu ceilalți îngeri.* Eram fascinat și ciudat de îmbărbătat, am simțit toate acestea într-o fracțiune de secundă.

Un grup mic de oaspeți a ieșit pe ușă, trecând prin fața lui și ascunzându-l, iar când au luat-o spre stânga, îndepărtându-se pe altă alee, mi-am dat seama că el dispăruse.

Mi-a tresărit inima. Oare văzusem totul bine? Oare chiar se uitase la mine, chiar încuviințase din cap către mine?

Imaginea mea mentală despre el se estompa cu rapiditate. Cineva stătuse acolo, da, desigur, dar de-acum nu mai aveam nicio posibilitate să verific ce se întâmplase, să analizez faptele în vreun fel.

Am încercat să mi-l scot din minte. Dacă era îngerul meu păzitor, ce altceva făcea, decât să mă păzească? Iar dacă nu era al meu, dacă era al altcuiva, ei bine, atunci ce treabă avea cu mine? Amintirea lui se estompa din ce în ce mai mult. Oricum, aveam să lămpuresc totul mai târziu, cu Malchiah. Malchiah trebuia să știe cine era. Iar Malchiah mă însoțea. *Ah, suntem niște ființe cu atât de puțină încredere.*

M-am simțit brusc cuprins de o extraordinară mulțumire. Ești un copil al îngerilor, m-am gândit, iar îngerii o aduc pe Liona și pe fiul ei, fiul tău, la tine.

M-am plimbat îndelung în jurul hotelului Mission Inn, gândindu-mă ce zi californiană senină și perfectă era, trecând pe lângă fântânile mele preferate și pe aleile mele preferate, prin curți interioare, pe lângă chilii și alte locuri asemănătoare, până când s-a făcut exact ora la care trebuia să vină ea.

M-am întors la celălalt capăt al aleii, aproape de ușile din hol, și am așteptat să apară pe potecă două persoane

semănând una cu cealaltă și să se oprească sub arcada scundă a peretelui încărcat de clopoței.

Nu am rămas mai mult de cinci minute, plimbându-mă de colo până colo, uitându-mă la ceas, intrând câteodată în holul hotelului și ieșind din nou, până când mi-am dat seama dintr-odată că, în mijlocul fluxului constant de trecători de pe alee, două persoane se oprișeră și stăteau chiar sub clopote, așa cum le cerusem eu oaspeților mei.

O clipă am crezut că o să-mi stea inima.

Mă așteptam ca ea să fie frumoasă, pentru că fusese frumoasă și ca fată foarte tânără, dar cea de atunci nu reprezenta decât bobocul celei de acum, o floare radioasă, și nu mi-am dorit să fac nimic altceva decât să mă uit la ea, să sorb frumusețea femeii în care se transformase.

Nu avea decât douăzeci și șapte de ani. Chiar și eu, la douăzeci și opt, îmi dădeam seama că asta nu înseamnă prea mult, dar acum avea o alură de femeie și se îmbrăcase cât se poate de potrivit și de grijuliu.

Purta un costum roșu, strâns pe talie și evazat pe soldurile înguste, cu o fustă scurtă evazată care abia îi acoperea genunchii. Avea o bluză roz deschisă la gât și purta doar un șirag simplu de perle. Din buzunarul de la piept i se ițea o batistuță roz, iar poșeta din piele lăcuită roz se asorta cu pantofii cu toc înalt.

Arăta ca un tablou îmbrăcată așa!

Părul negru și lung îi cădea liber pe umeri, cu doar o şuviță dată deoparte de pe frunte și prinsă probabil într-o clamă, la fel cum făcea când era tânără.

Mi-a trecut prin minte că așa mi-o voi aminti toată viața. Nu avea importanță ce urma să se mai întâmple de-acum înainte. Pur și simplu nu aveam cum să uit vreodată felul în care arăta acum, superbă în roșu, cu părul ei negru și bogat feciorelnic de liber.

Mi-am amintit imediat o secvență dintr-un film, care le place multor oameni. Este din *Cetățeanul Kane*, atunci când un bătrân povestește întâmplările așa cum și le aduce aminte, demonstrând în ce fel ne pot marca lucruri zărite doar câteva clipe. În cazul lui, este vorba despre o femeie observată pe un feribot. „Purta o rochie albă”, spune el, „și avea o umbrelă albă. Am văzut-o numai o secundă și ea nu s-a uitat deloc la mine, dar pot să jur că n-a trecut nicio lună fără să nu mă gândesc la fata aceea.”

Ei bine, eu am știut că mi-o voi aminti mereu pe Liona exact în felul în care arăta acum. Se uita în jur, la fel de plină de încredere și de siguranță de sine cum mi-o aminteam, cu același curaj firesc pe care mereu l-am asociat cu cele mai simple dintre gesturile și cuvintele ei.

Nu-mi venea să cred cât era de frumoasă. Nu-mi venea să cred cât de simplu, inevitabil de frumoasă devenise.

Și chiar lângă ea se afla băiatul de zece ani care îmi era fiu, iar când l-am zărit, parcă l-am văzut pe fratele meu Jacob, mort la aceeași vârstă, și am simțit un nod în gât și ochii umplându-mi-se de lacrimi. *Acesta este fiul meu.*

Ei bine, m-am gândit, n-am să mă duc să-i întâmpin cu lacrimi în ochi, dar chiar în timp ce-mi scoteam batista, ea m-a văzut și mi-a zâmbit, l-a luat de mână pe băiat și s-au îndreptat spre mine pe alee.

— Toby, a spus ea, cu voce însuflețită și stăpână pe sine, te-aș fi recunoscut oriunde. Arăți exact la fel.

Avea un zâmbet atât de strălucitor și de generos, încât n-am putut să-i răspund nimic. Nu eram în stare să vorbesc. Nu eram în stare să-i spun cât de mult însemna să o văd, iar când m-am uitat la băiețelul care se uita și el în sus la mine, la această copie cu păr negru și ochi negri a de mult răposatului meu frate Jacob, la acest băiat perfect cu ținută dreaptă și umeri largi, la acest băiat care părea deștept și încrezător, pe care orice bărbat și l-ar fi dorit fiu, la acest băiat splendid și zvelt, ei bine, am început să plâng.

— Dacă nu te oprești, ai să mă faci și pe mine să plâng, a spus ea.

A întins mâna și m-a apucat de braț.

Nu avea în ea nimic nesigur sau ezitant, și când m-am gândit la trecut mi-am dat seama că nu avusese nicio-dată. Era puternică, încrezătoare și avea o voce adâncă și

catifelată, menită să-i scoată în evidență caracterul generos.

Generoasă, acesta era cuvântul care-mi venea în minte în timp ce o priveam în ochi, iar ea îmi zâmbea. Era generoasă. Era generoasă și iubitoare și bătuse tot drumul până aici pentru că i-o cerusem eu. M-am trezit spunându-i cu voce tare:

— Ai venit. Ai bățut atâta drum. Ai venit. M-am gândit până în ultima clipă că n-ai să vii.

Băiețelul a scos un obiect din buzunarul de la piept și mi l-a întins.

M-am aplecat ca să-l privesc mai bine și am luat ce-mi întindea, dându-mi seama imediat că era o fotografie cu mine. Fusese decupată din albumul de absolvire al școlii și apoi laminată.

— Mulțumesc, Toby, am spus.

— Ah, o port tot timpul cu mine, a spus el repede. Le spun tuturor „Ăsta-i tata”.

L-am sărutat pe frunte. Iar el m-a luat prin surprindere. Și-a petrecut brațele în jurul meu, de parcă el ar fi fost adultul, iar eu, copilul. Și-a petrecut brațele în jurul meu și m-a îmbrățișat strâns. L-am sărutat din nou pe obrăjorul catifelat. S-a uitat la mine cu cei mai limpezi ochi, cu cea mai simplă privire.

— Am știut tot timpul că ai să vii, mi-a spus. Adică am știut că într-o bună zi ai să apari. Am știut sigur.

A spus aceste lucruri la fel de simplu cum spusese și restul.

M-am îndreptat, am înghițit, i-am privit din nou pe amândoi și i-am cuprins în brațe. I-am tras lângă mine, conștient de moliciunea lor, de dulceața lor pură, o dulceață feminină atât de străină de mine și de viața pe care o dusesem, și am simțit ridicându-se din părul ei un superb parfum floral.

— Haideți, camerele voastre sunt gata — m-am bâlbâit vorbind, de parcă ar fi fost niște cuvinte de maximă importanță. V-am înregistrat la recepție, dați-mi voie să vă duc sus.

Mi-am dat seama pe urmă că băiatul de serviciu stătuse tot timpul lângă noi, alături de stativul cu bagaje, așa că i-am întins o bancnotă de douăzeci de dolari, i-am explicat că era vorba despre apartamentul Patronului și că ne întâlnim acolo, la ultimul etaj.

Abia dacă am privit-o din nou și mi-a venit imediat în minte ce-mi spusese Malchiah. Ai grijă să-i povestești numai ceea ce este spre binele ei. Nu al tău.

M-a mai izbit ceva, privind-o: cât era de serioasă. Seriozitatea fiind un alt aspect al încrederii ei în sine. O seriozitate care o determinase să vină aici fără să stea pe gânduri și să-l aducă pe băiat ca să-și cunoască tatăl. Iar această seriozitate mi-a adus aminte de cineva cunoscut și îndrăgit în aventura mea cu Malchiah, și mi-am dat

seama că persoana aceea — o femeie care trăise cu multă, multă vreme în urmă — îmi evocase atunci femeia minunată și strălucitoare aflată lângă mine acum, în propriul meu timp.

Iată pe cineva demn de iubit. Iată pe cineva demn de iubit din toată inima, așa cum i-ai iubit pe oamenii aceia de demult, când ai împlinit menirea îngerilor, când ai trăit lângă oameni pe care nu aveai cum să-i iei cu tine. În ultimii cinci ani ai trăit la distanță de orice ființă, dar ai acum lângă tine pe cineva la fel de adevărat precum oamenii lui Malchiah, o persoană pe care să o poți iubi complet și cu adevărat. Nu contează dacă o vei putea determina sau nu să te iubească vreodată, poți să o iubești tu. La fel cum poți să-l iubești pe acest băiețel.

În timp ce ne înghesuiam laolaltă în liftul strâmt, Toby mi-a arătat altă fotografie cu mine din albumul de absolvire. O purtase și pe aceea la piept tot timpul.

— Așadar, ai știut mereu cum mă cheamă, i-am spus eu, fără să știu cu adevărat ce să spun, accentuând evidența, iar el mi-a răspuns că da, toată lumea știa că tatăl lui era Toby O'Dare.

— Îmi pare bine. Sunt bucuros că ai procedat așa. Nici nu-ți închipui cât de mândru sunt de tine, am spus.

— De ce? a întrebat el. Nici măcar nu știi cum sunt eu de fapt.

Era destul de mic încât să-i sune vocea ca un clopoțel, iar rostind aceste cuvinte părea mai deștept, mai mare și mai trist.

— Poate că sunt un elev prost, n-ai de unde să știi.

— Da, dar mama ta a fost o elevă eminentă, am zis eu.

— Și încă mai este. Merge la cursuri la Loyola. Nu-i place să predea numai la școala primară. Și are numai zece.

— La fel ca tine, nu? l-am întrebat.

A dat din cap că da.

— Dacă m-ar lăsa, aș putea sări peste un an. Dar ei consideră că n-ar fi bine pentru dezvoltarea mea socială, iar bunicul crede și el la fel.

Am ajuns la ultimul etaj și i-am condus în jurul balcoanelor, apoi prin veranda lungă cu dale roșii. Apartamentul lor se afla la capătul verandei, vecin cu al meu.

Apartamentul Patronului de la Mission Inn este singurul cu adevărat modern și somptuos, ca într-un hotel de cinci stele. Este disponibil doar atunci când nu se află acolo proprietarii, așa că m-am asigurat din timp că-l pot rezerva pentru această ocazie.

Au fost destul de impresionați de cele trei șemineuri, de baia uriașă din marmură, de minunata verandă deschisă, și încă mai impresionați să descopere că rezervasem și camera de alături pentru ca Toby, în vârstă

de zece ani, să poată avea propria lui cameră, dacă și-o dorea.

Pe urmă i-am condus în apartamentul Amistad, preferatul meu, să le arăt cupola cea minunat pictată, patul cu baldachin, căminul neobișnuit care nici nu funcționa, iar ei au remarcat că totul „seamănă cu New Orleans”, și mi s-au părut impresionați de descoperirile luxoase pe care le făceau, iar asta însemna că lucrurile mergeau așa cum plănuisem.

Ne-am așezat împreună la masa din fier și sticlă; eu am comandat vin pentru Liona și Coca-cola pentru Toby, întrucât recunoscuse că, oricât de nesănătoasă ar fi fost, uneori bea câte o cola.

A scos din buzunar un iPhone Apple și mi-a arătat câte lucruri poate să facă. Încărcase în telefon toate fotografiile cu mine pe care le avea, iar acum, dacă eram și eu de acord, voia să-mi facă altele.

— Desigur, am spus eu, și a început imediat să se poarte ca un fotograf profesionist, trăgându-se în spate, încadrând o fotografie cu degetele, la fel ca un pictor din vechime, și immortalizându-ne apoi din numeroase unghiuri, în timp ce se învârtea în jurul mesei.

În timp ce Toby trăgea fotografie după fotografie, am avut o revelație care m-a înghețat. Comiseseam o crimă în apartamentul Amistad. Comiseseam o crimă aici, la

Mission Inn, și cu toate acestea îi adusesem tot aici pe cei doi, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat vreodată.

Sigur, aici mi se înfățișase și Malchiah, un serafim care mă întrebase în numele lui Dumnezeu dacă nu mă căiesc pentru viața mea mizerabilă. Iar eu m-am căit și întreaga existență mi s-a schimbat pentru vecie.

Serafimul mă scosese din secolul douăzeci și unu și mă transportase înapoi în timp ca să previn un dezastru menit să pună în pericol o întreagă comunitate din Anglia medievală. Iar după ce terminasem această primă misiune pentru noul meu șef îngeresc, mă trezisem aici, la Mission Inn, și aici scrisesem acea relatare completă despre prima mea călătorie în Vremea îngerului. Manuscrisul se găsea în camera mea. Era pe biroul la care îmi omorâsem ultima victimă, înfigându-i o seringă în gât. Și tot de aici îi telefonasem fostului meu șef, Justițiarul, ca să-i comunic că nu voi mai ucide din nou pentru el.

Cu toate acestea, faptul că ucisesem aici era clar. Fusesse o crimă rece, calculată, genul pentru care devenise faimos Lucky Vulpoiul. Am tresărit în sinea mea, murmurând o rugăciune pentru ca nicio umbră din răul acela să nu-i atingă vreodată pe Liona sau pe Toby, pentru ca niciun fel de urmare a răului să nu se răsfrângă asupra lor.

Înainte de crimă, acest loc reprezentase alinarea mea. Fusesse singurul loc unde mă simțeam în largul meu, de

aceea îi adusesem aici pe Liona și pe fiul meu, chiar la masa la care stătusem de vorbă cu Malchiah. Mi se părea firesc ca ei să se afle aici, ca aici să pot încerca fiorul și bucuria de fi împreună cu amândoi, în acest loc unde mușcătoarele, sarcasticele mele rugăciuni de iertare fuseseră în fapt ascultate.

Bine, iată că propriile mele motivații păreau să aibă sens pentru mine. Iar pentru Lucky Vulpoiul, ce loc ar fi fost mai sigur decât teatrul de acțiuni al ultimei sale crime? Niciunul! Nu mă îndoiam de asta. La urma urmei, fusesem zece ani ucigaș plătit și niciodată nu mă mai întorsesem la locul faptei, până acum.

Trebuia să recunosc însă că le adusesem pe aceste două ființe nevinovate pe care le iubeam într-un loc cu o semnificație deosebită.

Eram atât de nedemn de dragostea îndelungată pe care mi-o purtaseră și de proaspăt-regăsitul meu fiu, atât de limpede nedemn, iar ei nici măcar nu aveau habar.

Ar trebui mai degrabă să te asiguri că nu afli, pentru că dacă vor afla vreodată tot ceea ce ai făcut, dacă vor simți vreodată sângele de pe mâinile tale, le vei face un rău de nedescris, știi bine.

Mi s-a părut că aud o voce slabă, nu prea departe, spunând clar: „Ai dreptate. Nu rosti nicio vorbă în stare să le faci rău.”

Am ridicat privirea și am văzut un tânăr alunecând pe lângă perete, strecurându-se dincolo de ușa apartamentului Amistad și apoi făcându-se nevăzut. Era același tânăr pe care-l zărisem lângă ușa din hol, cu un costum identic cu al meu, cu aceeași claie de păr blond-roșcat și aceiași ochi atenți și captivanți.

Nu le voi face rău!

— Ai spus ceva? a întrebat Liona.

— Nu, iartă-mă, am șoptit. Adică, vorbeam singur, cred, îmi pare rău.

M-am uitat fix la ușa apartamentului Amistad. Voiam să-mi scot din minte crima aceea. Acul înfipt în gât, bancherul mort ca și cum ar fi suferit un atac de cord, o execuție atât de discretă, încât să nu-și dea nimeni seama că este păcălit.

Ești un bărbat cu inimă de piatră, Toby O'Dare, m-am gândit, și ești gata să o apuci imediat într-o nouă direcție profitabilă, la orice răscruce din viața ta, de vreme ce poți distruge viața altcuiva cu atâta ușurință.

— Ești cu gândurile în altă parte, mi-a spus încet Liona, cu un zâmbet.

— Iartă-mă, i-am răspuns. Prea multe gânduri, prea multe amintiri.

M-am uitat la ea și a fost ca și cum aș fi văzut-o pentru prima oară. Chipul ei părea atât de proaspăt, atât de încrezător.

Am fost întrerupți înainte să apuce să spună ceva.

A apărut unul dintre ghizi, pe care-l chemasem eu, și i l-am încredințat pe Toby pentru un tur al „catacombelor” și al celorlalte minuni oferite de uriașul hotel. Băiatul părea deosebit de nerăbdător.

— Când te întorci, mergem la masă, l-am asigurat.

Deși pentru ei, care luaseră prânzul în avion, masa urma să fie o cină timpurie.

Iată că sosise în sfârșit momentul de care mă temusem și pe care îl așteptasem cel mai tare, pentru că Liona și cu mine am rămas singuri. Ea își scosese jacheta și arăta grozav în bluza roz, iar eu am simțit o dorință copleșitoare să pot fi singur cu ea, fără nimeni în jur. Nici măcar un înger.

Deja eram gelos pe clipa când urma să se întoarcă băiatul. Și mă simțeam atât de conștient că îngerii se uitau la noi, încât cred că am roșit.

— Cum m-ai putea ierta pentru că am dispărut așa cum am făcut-o? am întrebat-o, fără altă introducere.

Niciun turist nu traversa veranda. Eram la fel de singuri la masa de sticlă pe cât fusesem eu pe vremuri. Stăteam printre ghivecele cu portocali și cu lavandă, iar ea era cea mai frumoasă dintre flori.

— Nu te-a acuzat nimeni pentru că ai plecat, a spus ea. Toată lumea a înțeles ce s-a întâmplat.

— A înțeles? Cum așa?

— Când nu ți-ai făcut apariția la petrecerea de absolvire, și-au imaginat că ai ieșit să cânți pe stradă, pentru bani. Au crezut că ai cântat toată noaptea, iar apoi te-ai întors dimineața acasă și i-ai găsit. Și pe urmă ai plecat pur și simplu.

— Am plecat pur și simplu, am spus. Nici măcar nu am așteptat să-i văd îngropați.

— Unchiul tău Patrick s-a ocupat de toate. Cred că pompierii au acoperit cheltuielile. Ba nu, tatăl tău a fost polițist. Cred că ei au plătit. Nu sunt sigură. Am fost la înmormântare. Și verișorii mei lucrează în poliție. Lumea se gândea că poate vei apărea, dar cu toții au înțeles de ce n-ai făcut-o.

— Am luat un avion spre New York, am spus. Mi-am luat lăuta, banii strânși și câteva cărți, m-am urcat în avion și nici nu m-am uitat înapoi.

— Nu te învinovățesc.

— Dar ce s-a întâmplat cu tine, Liona? Nu ți-am telefonat niciodată, nu te-am căutat niciodată. Nici măcar n-am încercat să te anunț unde m-am dus sau ce fac.

— Toby, știi, când o femeie își iese din minți în felul ăsta, așa cum s-a întâmplat cu mama ta, când își omoară copiii — vreau să spun că o femeie care-și iese așa din minți poate să-și ucidă și fiul cel mare. La voi în casă exista un pistol. L-au găsit. Putea să te împuște, Toby.

Pur și simplu își ieșise din minți. Nu m-am gândit la mine, Toby. M-am gândit numai la tine.

Multă vreme n-am spus nimic. Pe urmă am adăugat:

— Nu-mi mai pasă, Liona. Vreau doar să mă ierți că nu te-am căutat niciodată de-atunci. Am să-i trimit niște bani unchiului Patrick. Ca să plătesc eu înmormântarea. Asta nu-i o problemă. Îmi pasă numai de tine. De tine, de Toby și, eventual, de bărbații din viața ta, indiferent ce poate să însemne asta.

— Nu există bărbați în viața mea, a spus ea. Nu exista niciunul, până când n-ai apărut tu. Și să nu-ți imaginezi că vreau să te însori cu mine pentru că sunt mama lui Toby. L-am adus pe Toby aici pentru el și pentru tine.

Să te însori cu mine pentru că sunt mama lui Toby. Dacă ar fi fost cu puțință, aș fi îngenuncheat chiar acolo, pe verandă, și aș fi cerut-o de nevastă.

Dar n-am făcut-o. M-am uitat în jur și m-am gândit la cei zece ani din viața mea risipiți în slujba Justițiarului. M-am gândit la toate acele vieți pe care le luasem în numele „agenției” și al „băieților buni”, sau oricum naiba s-or fi numit cei cărora le vândusem atât de bucuros sufletul meu de optsprezece ani.

— Toby, a spus ea dintr-odată, nu trebuie să-mi povestești ce-ai făcut până acum. Nu trebuie să-mi explici viața ta. Nu a existat niciun bărbat în viața mea pentru că am vrut ca fiul meu să nu aibă un tată vitreg,

și am fost al naibii de hotărâtă să nu-i prezint câte un tată vitreg pe lună.

Am încuviințat din cap. Îi eram mai recunoscător decât aș fi putut exprima în cuvinte.

— Nici pentru mine nu au existat alte femei, Liona, am spus. Mă rog, din când în când, ca să dovedesc că sunt bărbat, au existat niște contacte... Dar nu li se potrivește alt nume decât acesta: contacte. Plătite în bani. Niciodată... intime. Nimic de genul ăsta.

— Ai fost întotdeauna un gentleman, Toby, a spus ea. N-am mai cunoscut pe cineva ca tine. Nici măcar pe cineva care să-mi aducă aminte de tine. De *tine* mi-a fost dor.

Am roșit. Îmi dădeam seama că Malchiah și îngerul mă priveau, indiferent dacă-i vedeam sau nu.

Dar nu avea oare și Liona un înger? Doamne, Dumnezeu! Pentru o fracțiune de secundă, mi-am imaginat o creatură înaripată și autoritară șezând în spatele ei. Din fericire, nu s-a arătat nicio astfel de creatură.

— Încă arăți inocent, mi-a spus ea. Ai în continuare în privire expresia aceea, ca și cum tot ce vezi ar reprezenta un miracol.

Despre mine vorbea? Despre Lucky Vulpoiul, uci-gașul plătit?

— Nu vei ști niciodată, am murmurat eu.

Și mi-am amintit că, în prima noapte când ne-am întâlnit, Justițiarul îmi spusese că am cei mai reci ochi pe care i-a văzut vreodată.

— Ești cumva mai voinic, a adăugat ea, ca și cum atunci și-ar fi dat seama. Mai musculos. Dar bănuiesc că așa-i normal. Erai așa de slab, când erai băiat. Capul tău are aceeași formă și părul îți este la fel de des. Dar bag mâna-n foc că ești mai blond; probabil datorită soarelui californian. Și uneori ochii îți par aproape albaștri.

S-a uitat în altă parte și a șoptit:

— Ești tot băiatul meu de aur.

Am zâmbit. Mi-am amintit că așa obișnuia să mă numească: băiatul ei de aur. O spunea întotdeauna în șoaptă.

Am mormăit ceva cum că nu știam să mă port când îmi făcea complimente o femeie frumoasă.

— Povestește-mi despre școala ta, am spus.

— Studiez literatura engleză. Vreau să devin profesor de liceu, sau poate profesor universitar. Mi-ar plăcea să predau Chaucer sau Shakespeare, încă nu m-am hotărât. Mi-a plăcut să predau la școala primară, mai mult decât este gata să recunoască Toby. El se uită de sus la copiii de vârsta lui. Seamănă cu tine. Se crede om mare și vorbește cu oamenii mari mai mult decât cu cei mici. Seamănă leit cu tine.

Am răs amândoi, pentru că era adevărat. Cel mai frumos când râzi încet este să râzi afirmativ, sau ca un semn de punctuație, iar oamenii din Sud o fac deseori, fără niciun efort.

— Ții minte că, atunci când eram copii, amândoi voiam să devenim profesori universitari? m-a întrebat ea. Îți aduci aminte cum spuneai că, dacă ai preda la colegiu și ai avea o casă frumoasă pe Palmer Avenue, ai fi cel mai fericit om din lume? Toby merge la școală la Newman, apropo, iar dacă îl întrebi, îți va răspunde imediat că este cea mai bună școală din oraș.

— Mereu a fost. Și iezuiții sunt o concurență serioasă când vine vorba de liceu.

— Mă rog, multă lume e gata să te contrazică și în legătură cu acest subiect. Dar ideea e că Toby este evreu și merge la Newman. Viața mea de până acum a fost fericită, Toby. Nu m-ai părăsit pe marginea prăpastiei, ci mi-ai lăsat o comoară. Așa am crezut întotdeauna și așa cred și acum.

Și-a încrucișat brațele la piept și s-a aplecat peste masă. Vorbea serios și în același timp realist.

— Când am urcat în avion să vin înapoi, mi-a spus, m-am gândit că îți voi arăta ce comoară mi-ai lăsat. Și ce comoară ar trebui să descoperi tu însuși.

S-a oprit. Eu n-am spus nimic. N-aș fi fost în stare. Iar ea știa. Și-a dat seama din lacrimile mele. N-aș fi reușit să-i arăt prin vorbe cât de fericit eram.

Malchiah, pot să mă însor cu ea? Sunt liber să o fac? Și care-i treaba cu celălalt înger, mă veghează pe mine? Iar ea se așteaptă să mă aplec peste masă și să o iau în brațe?

Capitolul trei

ÎN ACEEAȘI DUPĂ-AMIAZĂ AM PLECAT cu mașina către misiunea San Juan Capistrano.

Mi-am imaginat că pentru un băiat de vârsta lui Toby ar fi existat multe alte lucruri minunate de vizitat pe Coasta de Vest. Disneyland, de exemplu, sau parcul Universal Studios, plus o mulțime de locuri cărora nici măcar nu le știam numele.

Dar eu voiam să-l duc la misiune, iar pe el ideea părea să-l încânte de-a dreptul și, chiar dacă a trebuit să fac rost de tichii pentru amândoi, și Lionei, și lui Toby le-a plăcut mult mașina mea Bentley decapotabilă.

După ce am ajuns la misiune, i-am luat la plimbare, mai întâi printre aleile grădinii atât de dragi mie, apoi în jurul iazului cu pești roșii, care l-a încântat pe Toby. Ne-am uitat la câteva expoziții cu dovezi despre cum făceau oamenii anumite lucruri în vremurile de demult,

dar cel mai mult l-a fascinat pe Toby povestea cutremurului care distrusese biserica pe vremuri.

Era complet absorbit și de iPhone-ul lui, așa că ne-a făcut zeci de fotografii, în toate decorurile cu puțință.

La un moment dat, în timp ce răscoleam magazinul de suveniruri, cotrobăind printre rozarii și bijuterii indiene, am întrebat-o dacă l-aș putea lua pe Toby cu mine în capelă ca să ne rugăm.

— Știu că este evreu, am adăugat.

— Nu-i nimic, mi-a răspuns ea. N-ai decât să-l iei și să-i povestești orice vrei.

Am intrat în vârful picioarelor, pentru că era întuneric și liniște; cei câțiva oameni care se rugau în stranele de lemn păreau foarte serioși, iar lumânările aruncau lumini pioase.

L-am dus cu mine în partea din față a bisericii și am îngenuncheat acolo, pe pernele gemene pregătite pentru nunți, ca să se așeze pe ele mirele și mireasa.

Mi-am dat seama câte mi se întâmplaseră, împreună cu Malchiah, de când intrasem pentru ultima dată în această capelă, iar când m-am uitat la iconostas, când m-am uitat la căsuța lui Dumnezeu din altar, la lumina sfântă de alături, m-am simțit copleșit de recunoștință pentru simplul fapt că existam, ca să nu mai vorbim de faptul că mi se dăduse șansa la o nouă viață, sau despre darul pe care îl reprezenta Toby pentru mine.

M-am aplecat mai aproape de el. Îngenunchease cu brațele împreunate, la fel ca mine, și nu părea să îl deranjeze faptul că se afla într-un loc destinat venerării credinței catolice.

— Vreau să-ți spun ceva, ceva ce aș dori să ții minte pentru totdeauna, am zis.

A încuviințat.

— Eu cred în Dumnezeuul acestei biserici, am spus. Dar mai cred și că el se află peste tot. El se află în fiecare moleculă din orice există pe lume. Totul face parte din el, din creația lui, iar eu cred în el și în tot ceea ce a făcut vreodată.

M-a ascultat fără să mă privească. Se uita în jos. Doar a încuviințat din cap atunci când m-am oprit.

— Nu mă aștept să crezi și tu în el pentru că eu cred, am spus. Dar vreau să știi că eu cred cu adevărat în el, și dacă nu m-aș gândi că m-a iertat pentru că v-am părăsit, pe tine și pe mama ta, nu știu dacă aș fi avut vreodată curajul să pun mâna pe telefon și să spun unde sunt. Dar cred cu adevărat că el m-a iertat, iar acum am datoria să mă lupt să mă ierți și tu, să mă lupt să mă ierte și ea, și exact asta intenționez să fac.

— Eu te iert, a spus el încet. Chiar te iert.

Am zâmbit. L-am sărutat pe creștet.

— Știam că ai să mă ierți. Mi-am dat seama din prima clipă când te-am văzut. Dar iertarea nu este ceva

care se petrece chiar într-o clipă, uneori este nevoie să fie hrănită și îngrijită, iar eu sunt pregătit să-i port de grijă cât de mult va fi nevoie. Dar... nu numai asta am vrut să-ți spun. Vreau să-ți mai spun ceva.

— Te ascult, a zis.

— Ține mine un lucru, am zis eu, apoi am ezitat, nu știam cum să încep. Vorbește cu Dumnezeu, am spus. Indiferent cum te simți, indiferent cu ce te confrunți, indiferent dacă se întâmplă ceva care te rănește, te dezamăgește sau te nedumerește. Vorbește cu Dumnezeu. Și nu înceta niciodată să vorbești cu el. Mă înțelegi? Vorbește cu el. Înțelege că, indiferent dacă lucrurile merg bine pe lumea asta sau merg rău, indiferent dacă se petrec cu ușurință sau cu dificultate, asta nu înseamnă că el nu este aici. Și când spun aici nu mă refer la această biserică. Vreau să spun aici, peste tot. Vorbește cu el. Nu contează câți ani trec, nu contează ce se întâmplă, vorbește mereu cu el. Vei încerca să ții minte acest lucru?

A încuviințat.

— Când să încep? a întrebat.

Am râs în barbă.

— Oricând dorești. Poți să începi acum, cu sau fără cuvinte, apoi să continui mereu, să nu lași niciodată nimic să se amestece în discuția dintre tine și Dumnezeu.

S-a gândit foarte serios, apoi a încuviințat din nou.

— Am să vorbesc cu el chiar acum, a spus. Poate că vrei să aștepți afară.

Am rămas uluit. M-am ridicat, l-am sărutat din nou pe frunte și l-am anunțat că mă va găsi afară oricând vrea să mi se alăture.

A ieșit peste vreun sfert de oră și am început să ne plimbăm împreună pe alei, iar el s-a apucat din nou să facă fotografii, fără să vorbească mare lucru. Dar mergea foarte aproape de mine, ca și cum nu exista îndoială că era cu mine, iar când am văzut-o pe Liona pe o bancă, zâmbindu-ne pentru că ne vedea împreună, m-am simțit mai fericit decât aș fi putut-o exprima în cuvinte. Și mi-am dat seama că n-aș fi găsit cuvintele potrivite niciodată.

Ne-am întors, Toby și cu mine, la ruinele uriașe ale vechii biserici, la ce mai rămăsese după cutremurul de demult.

Pentru prima oară l-am văzut și pe Malchiah, într-o parte, rezemându-se neglijent de un zid de cărămidă, fără să țină cont că purta hainele acelea scumpe.

— Ia uite-l din nou, a spus Toby.

— Vrei să zici că l-ai mai văzut? l-am întrebat.

— Da, ne supraveghează. Era în capelă când am fost și noi acolo. L-am văzut la ieșire.

— Aș putea spune că lucrez pentru el, să știi, am zis. Și stă cu ochii pe mine.

— E prea tânăr ca să fie șeful cuiva, a spus Toby.

— Nu te lăsa păcălit, am replicat. Așteaptă-mă aici o clipă. Cred că vrea să stea de vorbă cu mine chiar acum, dar nu dorește să ne întrerupă.

Am traversat pământul răscolit până am ajuns la Malchiah și m-am apropiat de el cât am putut de tare, pentru ca niciun turist să nu audă ce vorbeam.

— O iubesc, i-am spus. Este oare cu puțință? Să o iubesc? Îl iubesc și pe el, da, dar el este fiul meu și așa trebuie, să-l iubesc, și mulțumesc cerului pentru el. Dar ea? Există destul spațiu și destul timp ca s-o iubesc pe ea?

— Destul spațiu și destul timp, a repetat el, zâmbind. Ce cuvinte minunate, și cum mă fac ele atent la ce vreau de la tine. Destul spațiu și destul timp este ceea ce trebuie să-mi dai tu mie, a spus.

— Dar cum rămâne cu ea? am insistat.

— Doar tu cunoști răspunsul la această întrebare, Toby, a spus. Sau poate ar trebui să subliniez că amândoi îl cunoașteți. Cred că și ea îl știe.

Mă pregăteam să-l întreb despre celălalt înger, dar a dispărut. Habar nu aveam ce părere aveau despre asta ceilalți trecători.

Mi-am găsit fiul la iazul cu pești roșii, preocupat de aparatul de fotografiat, încercând să surprindă un exemplar care nu intenționa să se lase surprins.

După-amiaza a trecut repede.

Am făcut cumpărături în San Juan Capistrano, apoi am mers cu mașina de-a lungul coastei. Nu mai văzuseră Pacificul și am descoperit câteva puncte de observație care-ți tăiau respirația, iar Toby voia să facă oricât de multe fotografii.

Am luat cina în intimul și cochetul restaurant Duane's de la Mission Inn, iar mama și fiul au rămas destul de impresionați. Când nu se uita nimeni, Liona i-a dat lui Toby o înghițitură din vinul ei roșu.

Am vorbit despre New Orleans, despre cum se transformase după uraganul Katrina și despre cât de devastatoare fusese furtuna. Mi-am dat seama că pentru Toby reprezentase o mare aventură, chiar dacă bunicul îl pusese să-și facă temele în camera de motel unde se refugiaseră, în timp ce pentru Liona ceva din vechiul New Orleans dispăruse.

— Crezi că te vei întoarce vreodată să locuiești acolo? m-a întrebat Toby.

— Nu știu, am răspuns. Am devenit un locuitor al Coastei acum, așa cred, dar există motive diferite pentru care oamenii se duc să locuiască în diverse locuri.

— Eu aș putea foarte bine să locuiesc aici, a spus el pe neașteptate, făcând să mi se taie respirația.

Am surprins pe chipul Fionei o tresărire de durere. S-a uitat într-o parte, apoi la mine. Îmi venea greu să

ascund ceea ce simțeam. Impulsuri, speranțe, un șuvoi de visuri pătimăse mi-au întunecat gândurile. M-a cuprins un pesimism sinistru. *Nu ai dreptul la ea, nu ți se cuvin toate astea.*

În penumbra din restaurant, mi s-a părut că nu mai văd nimic. Apoi mi-am dat seama că mă uitam la doi bărbați așezați la masa de lângă noi, Malchiah și îngerul meu păzitor. Stăteau nemișcați ca într-un tablou, privindu-mă așa cum te privesc adesea personajele pictate, senin și cu coada ochiului.

Am înghițit. Mă simțeam cuprins de dorință. N-aș fi vrut ca ei să știe asta.

La ușa apartamentului, ea a zăbovit. Toby a dat fuga, mândru, în camera *lui*, unde voia să facă un duș în baia *lui*.

Cei doi bărbați se aflau și ei acolo, undeva în întunericul verandei. Eram sigur. Îi văzusem când ne apropiam, pe alee. Ea nu știa. Poate că nu-i putea vedea.

Am rămas tăcut, neîndrăznind să mă apropii mai mult de ea, să îi ating mâna sau să mă aplec pentru un sărut inofensiv. Dorința mă omora. Agonizam de-a dreptul.

Oare voi doi puteți înțelege că, dacă o iau în brațe pe această femeie, ea se așteaptă de la mine la mai mult decât la o îmbrățișare frățească? La dracu, e de datoria unui

domn să încerce, chiar dacă numai pentru a-i da ei șansa să spună nu!

Liniște.

N-aș putea oare să vă conving cumva să vă duceți să aveți grijă de altcineva, o vreme?

Am auzit clar un hohot de râs. Nu era batjocoritor sau răutăcios, dar era un hohot de râs.

Am sărutat-o iute, pe obraz, și m-am îndreptat spre camera mea. Știam că o dezamăgisem. Și eu mă simțeam dezamăgit. La naiba, eram de-a dreptul furios. M-am întors și m-am rezemat de ușa apartamentului Amistad. I-am găsit, desigur, așezați la masa rotundă. Malchiah avea aceeași expresie senină și iubitoare ca de obicei, dar îngerul meu păzitor părea îngrijorat, dacă ăsta o fi cuvântul potrivit, și mă privea ca și cum i-ar fi fost puțin frică de mine.

Mi-a venit pe buze un șuvoi de vorbe furioase, dar cei doi au dispărut cât ai clipi.

Pe la ora unsprezece noaptea m-am dat jos din pat și am ieșit pe verandă. Nu puteam deloc să dorm.

Era frig și umezeală, cum este adesea noaptea în California, chiar dacă ziua fusese destul de frumoasă. M-am lăsat cu bună știință cuprins de frig. M-am gândit cum ar fi să bat la ușa ei. M-am rugat. Mi-am făcut griji. Am așteptat. Nu-mi puteam aminti să fi dorit vreodată ceva mai mult decât o doream acum pe ea. Pur și simplu

o voiam. Nimic pe lume nu mi se părea mai real decât trupul ei, în apartament, întins pe pat.

Mi s-a făcut brusc rușine. Încă din prima clipă când vorbisem cu ea la telefon mi-o imaginasem în brațele mele, știam prea bine. Pe cine încercam să păcălesc, cu așa-zisele ei așteptări și cu datoria mea de gentleman, cu noblețea iubirii și grația care ne readusese laolaltă? Voiam să o sărut și voiam să fie a mea. De ce nu? De ce-aș fi meritat să mă chinui în halul ăsta? La naiba, o iubeam! În adâncul sufletului nu aveam nicio îndoială că o iubeam. Eram în stare să o iubesc până la moarte. Nu conta ce însemna asta, eram gata, gata pentru orice.

Mă pregăteam să mă întorc în cameră, însă l-am văzut pe Malchiah stând lângă mine.

— Da, ce vrei? l-am întrebat furios.

Tonul meu l-a făcut să tresară, dar și-a revenit imediat. Mi s-a părut că-i citesc pe chip un licăr de dezamăgire. Dar când a vorbit, mi-a zâmbit. Avea aceeași voce mângâietoare ca de obicei, plină de grijă și căldură, așa că vorbele lui au contat și mai mult.

— Alți oameni ar fi dat aproape orice să vadă dovada existenței Providenței așa cum ai văzut-o tu, a spus. Dar tu rămâi totuși un om.

— Ce știi tu despre asta? l-am întrebat. Și ce te face să crezi că eu nu știu?

— Nu-ți dai seama ce vorbești, a spus el domol —
părea foarte convingător.

— Poate că ai vegheat asupra oamenilor încă de la
facerea lumii, am zis, dar asta nu înseamnă că știi cum
este să fii om.

N-a răspuns nimic. Expresia lui plină de iubire și
răbdătoare mă scotea din sărite.

— Ai de gând să stai lângă mine mereu, până în ziua
când o să-mi dau sufletul? l-am întrebat. Nu voi mai fi
niciodată singur cu o femeie, fără ca voi doi să fiți de
față, tu și celălalt înger păzitor? Asta este el, nu? Îngerul
meu păzitor. Cum îl cheamă? Vă veți învârti mereu
în jurul meu, amândoi? — m-am întors și am întins
arătătorul către el, ca și cum ar fi fost țeava unui pistol.
Sunt bărbat, am spus. Sunt om, sunt bărbat! Nu sunt
călugăr, nici preot.

— Dar în mod cert ai trăit ca ei, pe vremea când erai
ucigaș plătit.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Ți-ai refuzat căldura dragostei unei femei an după
an. Credeai că nu o meriți. Nu puteai suporta să ai
alături de tine nevinovăția unei femei, sau căldura unei
femei dornice să te accepte. Acum crezi că o meriți? Ești
pregătit pentru ea?

— Nu știu, am murmurat.

— Vrei să plec? m-a întrebat.

Eram lac de transpirație și inima mi-o luase razna.

— Dorința pur și simplu mă înnebunește, am șoptit, ca și cum l-aș fi implorat. Nu, nu vreau să pleci, am murmurat. Nu vreau câtuși de puțin.

Am clătinat din cap, învins.

— Toby, îngerii au fost mereu lângă tine. Au văzut mereu tot ceea ce ai făcut. Nu există secrete, pentru cei din ceruri. Singura diferență este că acum ne poți vedea și tu pe noi. Acest lucru ar trebui să reprezinte pentru tine o sursă de putere, știi bine. Iar pe îngerul tău păzitor îl cheamă Shmarya.

— Ascultă, aș vrea să fiu plin de venerație, de recunoștință, de umilință și de sentimente alese! La naiba, aș vrea să fiu un sfânt, am bolborosit. Dar nu pot. Nu pot... Cum ai zis că-l cheamă?

— Ce nu poți? m-a întrebat. Nu poți să-ți impui restricții? Nu poți să-ți refuzi răsplata imediată a pasiunii pentru această femeie, deși ești lângă ea de mai puțin de douăzeci și patru de ore? Nu te poți abține să nu dai buzna peste vulnerabilitatea ei? Nu poți să fii bărbatul onorabil la care se așteaptă fiul tău?

Nici dacă ar fi fost rostite cu mânie, cuvintele lui nu m-ar fi putut atinge mai mult. Vocea caldă și convingătoare doboră toate minciunile pe care mi le spuseseam mie însumi.

— Tu crezi că eu nu înțeleg? m-a întrebat el calm. Să-ți spun ce cred eu. Dacă te arunci acum asupra acestei femei, ea se va urî pentru că te-a acceptat, iar când va avea timp să se gândească, te va urî și pe tine. Timp de zece ani, această femeie a rămas singură, pentru binele ei și al fiului ei. Respect-o. Câștigă-i încrederea. Pentru asta este nevoie de timp, nu-i așa?

— Dar vreau să știe că o iubesc.

— Am spus eu că nu i-o poți mărturisi? Am spus eu că nu-i poți arăta o mică parte din pasiunea pe care o ții în așteptare?

— O, discursuri de înger! am zis.

Mă înfuriasem iarăși.

El a râs, din nou.

Am rămas multă vreme tăcuți. Îmi era rușine pentru că mă înfuriasem.

— Nu pot să fiu cu ea acum, nu-i așa? am întrebat. Nu mă refer la dorință. Vorbesc despre dragoste curată, despre tovarășie, despre cum ar fi să învăț să iubesc tot ce are legătură cu ea, să mă las în fiecare zi salvat de ea. Ai vrut ca eu să-mi cunosc fiul, pentru binele lui și pentru binele ei. Dar nu pot face parte din viața mea, amândoi, nu acum, așa-i?

— Ai mers pe un drum periculos și întunecat, Toby.

— Nu am fost iertat?

— Ba da, ai fost iertat. Dar crezi că este înțelept, atunci când te despați de acest drum, să nu te gândești și la consecințele faptelor tale?

— Nu. Mă gândesc mereu.

— Ți se pare corect să nu încerci să le reperi?

— Nu. Trebuie să le repar.

— Ți se pare corect să renunți la legământul pe care l-ai făcut, că vei lucra alături de mine de partea binelui, în loc de a răului?

— Nu, am spus. Și nu am vrut niciodată să rup acel legământ, niciodată. Sunt dator în fața lumii să-mi răscumpăr greșelile. Slavă Domnului, tu mi-ai arătat calea prin care să-mi pot plăti această datorie.

— Și ți-o voi arăta și în continuare, a spus. Iar între timp trebuie să fii puternic pentru ea, pentru mama fiului tău, să fii puternic pentru el și pentru bărbatul care poate deveni. Și nu te minți în legătură cu lucrurile teribile pe care le-ai făcut în trecut. Amintește-ți că această femeie frumoasă are și ea propriul înger păzitor. Nu trebuie să înceapă să bănuiască cine ai fost în toți acei ani. Pentru că, dacă se întâmplă asta, s-ar putea să nu te mai lase în apropierea copilului. Îngerul ei păzitor mi-a atras atenția.

Am încuviințat. Mă durea să mă gândesc la așa ceva și era un lucru prea evident ca să-l pot nega.

— Dă-mi voie să-ți mai spun ceva, a adăugat. Chiar dacă te părăsesc acum, dacă nu mă vei mai vedea niciodată și vei începe să crezi că vizitele mele n-au fost decât un vis, nu vei putea începe o viață casnică obișnuită fără ca propria ta conștiință să nu te distrugă. Faptele extraordinare cer îndreptări extraordinare. Conștiința le poate pretinde oamenilor lucruri pe care Creatorul nu le pretinde și pe care îngerii nu le propun, pentru că nu au nevoie. Conștiința face parte din ființa umană. Iar conștiința ta te distrugea încă dinainte ca eu să vin la tine. Nu ai fost niciodată lipsit de conștiință, Toby. Îngerul tău păzitor, Shmarya, poate să-ți confirme.

— Îmi pare rău, am șoptit. Îmi pare rău pentru tot. Te-am dezamăgit. Malchiah, nu mă abandona.

A râs. Un râs cald, liniștitor.

— Nu m-ai dezamăgit! a spus el, mărinimos. Pentru oameni, minunile se petrec în timp. Și nu există nici spațiu și nici timp destul ca să se obișnuiască cu ele. Nu se obișnuiesc niciodată. Îți spun eu, care îi urmăresc de la facerea lumii. Iar oamenii mă surprind mereu.

Am zâmbit. Eram departe de seninătatea lui, dar știam că spune adevărul cel mai adevărat. Mânia îmi dispăruse.

— Încă ceva, a spus el cald — avea chipul luminat de o incontestabilă compasiune. Shmarya mi-a cerut să-ți spun asta, mi-a mărturisit, ridicând din sprâncene. El

zice că, dacă nu poți fi sfânt, călugăr sau preot, să te gândești că poți deveni erou.

Am râs.

— Bine, am zis. Sună foarte bine. Shmarya știe pe ce butoane să apese, nu-i așa?

Am râs din nou. Nu mă puteam abține.

— Când simt nevoia, pot vorbi cu el?

— Vorbești cu el de ani de zile, a spus Malchiah. Iar acum vorbește și el cu tine. Cine sunt eu, să stau în calea unei atât de frumoase conversații?

M-am trezit singur pe verandă.

Chiar așa. Singur.

Noaptea era pustie. Stăteam desculț și îmi înghețaseră picioarele.

În dimineața următoare m-am dus la ei în apartament pentru micul-dejun.

Toby se sculase și se îmbrăcase, purta o jachetă albastră și pantaloni kaki; m-a anunțat că dormise în camera lui, în propriul său pat.

Am încuviințat serios, ca și cum exact la asta se aștepta lumea de la un băiat de zece ani, chiar dacă mama lui avea un pat uriaș într-un apartament luxos de hotel.

Am comandat micul-dejun în cameră și am mâncat la o masă impecabil aranjată, cu argintăria hotelului și cu

recipiente acoperite cum trebuie pentru ca totul să rămână delicios de fierbinte.

Simțeam că nu pot să pierd toate aceste lucruri.

Simțeam că pur și simplu nu sunt în stare, dar știam cât se poate de bine că exact asta trebuia să fac.

Îmi adusesem cu mine geanta de piele și, după ce s-au strâns resturile micului-dejun, am scos din ea două dosare și i le-am înmânat Lionei.

— Ce-s astea? a întrebat ea cât se poate de natural, iar când am încercat să-i explic că le poate citi în avion, a insistat să-i explic pe loc.

— Participări la fonduri de investiții, printre altele, atât pentru tine, cât și pentru el, plus o rentă plătită lunar, o sumă care nu reprezintă o problemă pentru mine și care vă va acoperi toate cheltuielile. Mai sunt și alți bani, acolo de unde vin aceștia.

— Nu ți-am cerut nimic, mi-a reamintit ea simplu.

— Nu trebuie să-mi ceri. Vreau eu să-i aveți. Sunt destui bani ca Toby să poată merge la orice școală dorești. În Anglia, în Elveția, oriunde poate să primească cea mai bună educație. Poate să meargă numai vara, dacă vrei, și să urmeze cursurile obișnuite acasă. Nu mă pricep la astfel de lucruri, nu le-am știut niciodată. Dar tu te pricepi. Iar cei de la școala Newman te pot îndruma. La fel și tatăl tău.

A rămas cu dosarele în mână, fără să le deschidă, iar pe obraji au început să i se prelingă lacrimi.

Am sărutat-o. Am îmbrățișat-o cât de tandru m-am priceput.

— Tot ce am este de-acum pus deoparte pentru tine și pentru el, am spus. Îți voi transmite și restul informațiilor, când le voi avea. Avocații au mereu o sumedenie de întrebări de pus și durează.

Am șovăit o clipă.

— Uite, am adăugat, există multe lucruri care te vor nedumeri. Nu vei găsi numele meu în hârtii, dar te asigur că pe cel înscris acolo îl folosesc mereu pentru afaceri. Justin Booth. L-am folosit și ca să plătesc biletele voastre de avion și camerele de hotel. Și asigură-i pe avocații voștri că impozitele au fost plătite integral pentru tot ce primiți, tu și micuțul Toby.

— Toby, nu m-am așteptat la așa ceva, a spus ea.

— Uite încă ceva. Un telefon mobil cu o cartelă preplătită. Ține-l cu tine. „Numele” și codul pin sunt scrise pe spate. Asta-i tot ce-ți trebuie ca să reînnoiești cartela. O poți plăti într-o mulțime de locuri, toate la îndemână. Te voi suna pe el.

A încuviințat din cap, cu gravitate. Era ceva profund curtenitor în felul în care accepta toate aceste lucruri, fără să pună întrebări, fără să se mire de numele inventat.

Am sărutat-o din nou, pe pleoape, pe obraji, pe buze. Era la fel de moale și de îmbietoare ca pe vremuri. Părul împrăstia același parfum ca în urmă cu atâția ani. Aș fi vrut să o ridic în brațe, să o duc în dormitor, să o iau și să o leg de mine pentru vecie.

Era târziu. Mașina îi aștepta deja jos. Micul Toby tocmai intra ca să ne anunțe că împachetase și era gata pentru avion. Nu cred că îi plăcea să mă vadă sărutând-o pe mama lui. S-a așezat în picioare lângă ea și m-a privit hotărât. Când l-am sărutat și pe el, m-a întrebat bănuitor:

— Când mai venim să te vizităm?

— De îndată ce pot aranja totul, i-am răspuns.

Numai Dumnezeu putea ști când avea să se întâmple asta.

Drumul până jos mi s-a părut cel mai lung pe care-l făcusem vreodată, deși pe Toby îl încânta să sară în sus și în jos câte cinci trepte odată în rotondă, ascultând eco-ul vocii sale reverberat de pereți.

În acele clipe părea să-și fi pierdut puțin din aerul de domn politicos.

Mult prea repede, am ajuns în fața hotelului, unde ne aștepta mașina.

Era o nouă zi californiană răcoroasă și strălucitoare, iar florile din curtea hotelului păreau în cel mai bun

moment al lor, în timp ce păsările cântau încetișor în copaci.

— Te sun imediat ce pot, i-am spus ei.

— Te rog să faci ceva pentru mine, mi-a răspuns, în șoaptă.

— Orice.

— Nu-mi spune că vei suna, dacă n-ai de gând s-o faci.

— Nu, draga mea, am zis. Am să te sun. Am să te sun chiar dacă se prăvălește iadul pe pământ. Doar că nu știu exact când.

M-am gândit o clipă, apoi am adăugat:

— Lasă-mi destul spațiu și destul timp. Ține minte cuvintele astea. Dacă nu primești vești de la mine, gândește-te la ele. Destul spațiu și destul timp.

Am cuprins-o în brațe și de data aceasta am sărutat-o cum se cuvine, fără să-mi pese cine se uita la noi, nici măcar de micul Toby, iar când i-am dat drumul, a făcut un pas în spate, ca și cum și-ar fi pierdut echilibrul. La fel ca și mine.

L-am ridicat și pe el în brațe, l-am privit îndelung, apoi l-am sărutat pe frunte și pe amândoi obraji.

— Am știut că așa ai să fii, a spus el.

— Dacă i-aș fi cerut lui Dumnezeu însuși un fiu perfect, și dacă aș fi avut tupeul să-i cer cum să-l creeze, ei bine, nici chiar lui Dumnezeu nu i-ar fi reușit mai bine

altul în afară de tine, am spus. Cel puțin asta-i părerea mea.

Pe urmă mașina a dispărut, și au dispărut și ei, iar minunatul Mission Inn mi s-a părut mai părăsit de lume ca niciodată.

Capitolul patru

AM AJUNS ÎN APARTAMENTUL MEU și l-am găsit pe Malchiah așteptându-mă. Stătea la masa neagră din fier și plângea. Își rezemase coatele de tăblia mesei și își ținea fața în palme.

— Ce-ai pățit? l-am întrebat. Ce s-a întâmplat? — m-am așezat lângă el. E vina mea? Ce-am făcut?

Și-a ridicat capul și a zâmbit, cel mai cald și mai trist zâmbet din lume.

— Chiar îți pasă de mine? m-a întrebat.

— Păi, da, fiindcă plângi. Cred că ai inima frântă.

— Nu am inima frântă. Dar cred că aș putea să o am.

E vina mea, dacă ar fi să-i ascult pe învățați.

Se referea la teologii din universități, la oameni precum Toma D'Aquino.

— Te referi la cei care afirmă că n-ai inimă.

— Voi m-ați făcut să plâng, voi trei, a spus.

— De ce?

A ridicat din umeri.

— În dragostea voastră unul pentru celălalt am simțit atingerea cerului.

— Acum mă faci pe mine să plâng, am spus.

Nu mă puteam împiedica să mă uit țintă la el, la cât de profundă era tristețea lui. Îmi venea să-l iau în brațe.

— Nu-i nevoie să mă consolezi, a zâmbit el. Dar sunt mișcat că ai vrut să o faci. Habar nu ai cât de misterios este pentru noi felul în care se iubesc oamenii, felul în care se caută ca să se completeze. Fiecare înger este el însuși complet. Bărbații și femeile de pe pământ nu sunt niciodată compleți, dar când reușesc să se întregească prin iubire, atunci capătă dimensiuni cerești.

— Hai să vorbim despre mistere, am spus. Arăți ca un bărbat, vorbești ca un bărbat, dar nu ești bărbat câtuși de puțin.

— Nu, cu siguranță nu sunt.

— Cum arăți când te înfățișezi înaintea tronului Domnului? l-am întrebat.

A râs din nou, cu râsul lui dojenitor.

— În fața tronului Creatorului sunt doar un spirit, a spus încet. Iar acum sunt un spirit care locuiește într-un trup potrivit pentru această lume. Știi prea bine.

— Te simți vreodată singur?

— Tu ce crezi? m-a întrebat. Crezi că aș putea să mă simt singur?

— Nu, am răspuns. Numai îngerii din filmele de la Hollywood sunt singuri.

— Într-adevăr, a zâmbit el larg. Chiar îmi pare rău pentru ei. Va veni o vreme când vei înțelege cum sunt, pentru că vei fi ca mine, dar eu nu voi ști niciodată cum este să fiu ca tine. Nu pot decât să mă minunez.

— Nu vreau să mai fiu niciodată despărțit de ei, am spus. Mintea mea nu se gândește decât la asta. Dacă nu pot fi alături de ei, trebuie măcar să-mi audă vocea în mod regulat și des. Și trebuie să se bucure de tot ce pot să câștig pentru ei.

M-a oprit brusc panica. Banii pe care îi adunasem în ultimii ani erau bani plini de sânge. Dar reprezentau tot ce aveam și puteam să-i folosesc spre binele lor, puteam să-i curăț în acest fel. Nu-i așa? Nu puteam să le iau înapoi participările la fondurile de investiții create special pentru ei. M-am rugat ca Malchiah să nu deschidă acest subiect.

— Vă aparțineți unii altora, a spus el.

— Ce vrei să sugerezi? l-am întrebat. Că într-o zi aș putea trăi sub același acoperiș cu Liona și Toby?

A părut să se gândească un moment, apoi a spus:

— Gândește-te la câte s-au întâmplat deja. Dragostea de-acum împărtășită te-a transformat. Uită-te la tine. Iar această scurtă vizită a schimbat pentru totdeauna cursul vieților Lionei și a lui Toby. Nu va mai trece nicio zi din

viața ta fără să fii conștient că îți aparțin, că au nevoie de tine, că nu trebuie să-i dezamăgești. Iar ei nu vor mai uita nicio clipă că îi iubești și că sunt ai tăi. Nu observi că deja s-a schimbat ceva? Să trăiți sub același acoperiș ar fi doar un aspect al întregii povești.

— Numai cineva fără trup poate să privească lucrurile așa, am spus, fără să mă pot abține. Tu nu știi ce înseamnă pentru oameni să trăiască sub același acoperiș.

— Ba da, știu, a spus el.

N-am răspuns nimic.

Aștepta. Îmi dădeam seama cât de copleșitor era tot ceea ce se petrecuse cu Liona și cu micul Toby, dar gândul la infinitele posibilități îmi vâjâia prin minte, iar faptul că petrecusem asemenea clipe împreună nu mă putea împiedica să-mi doresc mai mult, trebuie să mărturisesc.

— Știi să iubești, a spus el. Aceasta este cheia. Poți să iubești și pe altcineva decât pe cei întâlniți în iluminata Vreme a îngerilor. Poți să-i iubești pe cei din vremea ta. Femeia și băiatul nu te-au speriat. Inima ta simte o dragoste nouă, concretă, care acum două zile ți s-ar fi părut imposibilă.

Mă simțeam prea copleșit de vorbele lui ca să-i pot răspunde. Mi i-am imaginat din nou, pe Liona și pe micul Toby, așa cum arătau în prima clipă când i-am văzut.

— Așa este, nu știam că pot să iubesc așa, am spus. Dar fii îngăduitor, Malchiah. Spune-mi că într-o zi aş putea ajunge să locuiesc sub același acoperiș cu ei. Spune-mi măcar că este cu putință, nu contează dacă merit sau nu. Spune-mi că aş putea să mă port în așa fel încât să o merit. Încurajează-mă.

A rămas tăcut o vreme. Nu mai avea lacrimi pe obraji. Arăta liniștit și curios. Mă privea ca și cum m-ar fi studiat. Apoi s-a uitat direct în ochii mei.

— Poate, a spus. Poate că există destul timp și destul spațiu ca să ajungem acolo. În cele din urmă. Dar nu trebuie să te gândești acum la asta. Pentru că deocamdată mai degrabă nu se poate.

S-a oprit ca și cum s-ar fi gândit să mai adauge ceva, apoi s-a răzgândit.

— Nu există nicio șansă să te înșeli? l-am întrebat. Nu vreau să zic că te îndemn s-o faci, te întreb numai. Nu-i cu putință să te înșeli în legătură cu nimic?

— Ba da, a răspuns el. Numai Creatorul deține toate răspunsurile.

— Dar nu poți păcătui, din greșală.

— Nu, a răspuns el simplu. Cu multă vreme în urmă, am ales să fiu de partea Creatorului.

— O, Doamne, poți să-mi povestești cum...?

— Nu acum, poate că niciodată, mi-a răspuns. Nu mă aflu aici ca să-ți relatez istoria Creatorului și a

îngerilor săi tineri și frumoși. Sunt aici ca să te înțeleg pe tine, ca să te ghidez și ca să te întreb dacă ești gata să mă slujești din nou cu devotament. Lasă deoparte întrebările cosmice despre ceruri și hai să vorbim despre ce ai de făcut.

— Ah, acordă-mi destul spațiu și destul timp ca să-mi răscumpăr faptele, și destul spațiu și timp ca să...

— Da, ține minte aceste cuvinte, a spus, îți vor folosi acolo unde te trimit, pentru că vei avea de îndeplinit mai multe sarcini complicate. Nu vei mai merge în Anglia și nici în epoca aceea, ci într-un loc și într-un timp unde lucrurile sunt deopotrivă mai bune și mai rele pentru copiii evrei ai lui Dumnezeu.

— Așadar, vom răspunde tot rugăciunilor evreiești.

— Da, a spus, iar de data asta este vorba despre un tânăr pe nume Vitale, care se roagă pentru ajutor cu disperare, dar și cu credință, și vei merge acolo ca să îl ajuți să descâlcească un ghem de mistere pe care numai tu ești în stare să îl înțelegi. Vino. E momentul să plecăm în călătorie.

În mai puțin de o clipă, veranda a rămas departe în spatele nostru.

Habar nu aveam ce putea vedea restul lumii, în caz că vedea ceva.

Știu doar că am părăsit lumea concretă a hotelului Mission Inn, lumea concretă a Lionei și a lui Toby, ca să ne ridicăm din nou sus în nori. Dacă aveam o formă oarecare, nu o puteam vedea, nici simți. Nu vedeam decât ceața albă și umedă răsucindu-se în jurul meu, iar când și când, strălucirea palidă a unei stele.

Tânjeam după muzica celestă, dar nu puteam auzi mai nimic, din cauza vântului iute și proaspăt, menit să mă curețe, după cum se părea, de toate gândurile din trecutul apropiat.

Am văzut dintr-odată apărând dedesubtul meu un oraș imens, aparent fără sfârșit, un oraș plin de domuri și de grădini pe acoperișuri, de turnuri înalte și de cruci ivindu-se de după fiecare strat mișcător de nori.

Malchiah mă însoțea, dar nu-l puteam vedea, așa cum nu mă puteam vedea nici pe mine. Zăream, în schimb, colinele familiare și pinii înalți ai Italiei, și mi-am dat seama că într-acolo ne îndreptam și că în curând aveam să aflăm și spre ce oraș.

— Ceea ce vezi acolo jos este Roma, a spus Malchiah. Pe tronul papal stă Leon al X-lea, iar Michelangelo, istovit după terminarea muncii la minunatul tavan al Capelei Sixtine, muncește acum la alte zece comenzi și în curând se va apuca de restaurarea bisericii San Pietro. Rafael pictează în toată splendoarea apartamentele pe care milioane de oameni le vor vizita în secolele viitoare.

Dar niciunul dintre ei nu este important pentru tine, pentru că nu-ți voi acorda nici măcar o clipă ca să-l vezi pe papă, ori pe cineva din suita lui, pentru că tu ești trimis aici pentru un suflet anume. Este vorba despre un tânăr, Vitale de Leone, care se roagă fervent și plin de credință, și atâția alții se roagă pentru el, încât tremură porțile cerului.

Coboram mereu, din ce în ce mai aproape de grădiniile de pe acoperișuri, de domuri și de turle, iar în curând am zărit labirintul de alei șerpuitoare și de scări care formează străzile Romei.

— În această lume tu ești evreu, te cheamă Toby, ești muzician și cânti la lăută, iar astfel vei înțelege cât de multe dintre talentele tale sunt necesare pentru a duce la capăt această aventură. Ești cunoscut ca un om stăpân pe sine, în stare să aducă prin muzica lui o fărâmbă de consolare celor în suferință, așa că vei fi binevenit, atunci când vei ajunge. Fii curajos, fii iubitor și fii deschis pentru toți cei care au nevoie de tine, în special pentru disperatul și descurajatul Vitale, care este prin firea lui încrezător și care se roagă acum cu atâta insistență pentru ajutor. Contez, ca de obicei, pe inteligența, pe dârzenia și pe viclenia ta. Dar cel mai mult mă bazez pe inima ta generoasă și cultivată.

Capitolul cinci

MI-AM FĂCUT APARIȚIA în piațeta din fața unui *palazzo* uriaș de piatră și mulțimea m-a întâmpinat de parcă m-ar fi așteptat.

Nu era vorba despre o adunare ca aceea pe care o găsisem în Anglia, la ultima escapadă întreprinsă împreună cu Malchiah, dar cu siguranță se întâmpla ceva aici, iar eu ajunsesem chiar în mijlocul faptelor.

Cei prezenți erau aproape toți evrei, sau cel puțin așa păreau, pentru că mulți purtau un cerc galben cusut pe haine, iar alții aveau ciucuri albaștri pe marginea tuni-cilor lungi de catifea. Erau oameni bogați, oameni cu influență, comportamentul lor indica acest lucru la fel ca și hainele.

Cât despre mine, eram îmbrăcat într-o tunică de catifea încrețită, cu mâneci crestate căptușite cu mătase argintie, pantaloni colanți care păreau scumpi și cizme înalte de piele vopsite în verde strălucitor. Purtam

mănuși fine de piele, tivite cu blană. În spate duceam, prinsă cu legături subțiri de piele, o lăută! Aveam în piept același semn galben, rotund. Când mi-am dat seama, m-am simțit mai vulnerabil ca niciodată.

Părul îmi ajungea până la umeri, blond și cârlionțat, și am fost mai uluit să mă recunosc sub această înfățișare decât reușise să mă uimească mulțimea.

S-au apropiat cu toții de mine, gesticulând către porțile palatului, prin care puteam întrezări luminile din curtea interioară.

Știam că palatul reprezenta destinația mea, fără îndoială, dar înainte să apuc să trag de sfoara clopotului de la poartă sau să strig vreun nume, unul dintre bătrânii din mulțime mi-a tăiat calea.

— Dacă intri în această casă, te expui primejdiei, a spus. Este bântuită de un *dibbuk*¹. I-am chemat de trei ori pe înțelepți să exorcizeze demonul, dar n-au reușit. Iar tânărul încăpățânat care locuiește aici nu vrea să plece. Și lumea, care mai înainte avea încredere în el și îl respecta, a început acum să-l privească plină de frică și îngrijorare.

— Nu contează, am spus. Sunt aici ca să mă întâlnesc cu el.

¹ În tradiția evreiască, un spirit malefic care ia în posesie o persoană, considerat a fi sufletul unui mort neacceptat în lumea de dincolo.

— Nu-i bine pentru niciunul dintre noi, a spus un alt bărbat. Să cânti la lăută pentru liniștea pacientului tău nu poate schimba ce se întâmplă sub acest acoperiș.

— Și atunci, ce credeți că ar trebui să fac? am întrebat.

Un murmur neliniștit a străbătut mulțimea.

— Stai departe de această casă și stai departe de Vitale de Leone, până când se va hotărî să plece și proprietarul ei ne va lăsa să o dăruim.

Casa era uriașă, avea patru etaje și ferestre boltite, iar acțiunea pomenită părea un gest disperat.

— Ceva malefic i-a luat în posesie pe locuitorii de aici, a spus alt bărbat. Nu auzi? Nu auzi zgomotele dinăuntru?

De fapt, auzeam zgomotele dinăuntru. Sunau de parcă o mulțime de lucruri ar fi fost aruncate de colo-colo. Și de parcă s-ar fi spart obiecte din sticlă.

Am bătut în poartă. Pe urmă am văzut funia clopotului de la intrare și am tras de ea cu putere. Dacă a sunat, probabil că s-a auzit doar undeva prin străfundurile casei.

Atunci când în cele din urmă porțile s-au deschis, toți cei din jurul meu s-au îndepărtat, iar în prag a apărut un tânăr cam de vârsta mea. Avea părul negru și cârlionțat, lung până la umeri, și ochi negri adânciți în orbite. Era bine îmbrăcat, la fel ca și mine, în tunică încrețită și pantaloni mulați, și în picioare avea niște papuci marocani.

— A, bine-ai venit, mi-a spus, și, fără să le adreseze o vorbă celorlalți, m-a tras în curte.

— Vitale, părăsește locul ăsta înainte să te distrugi, i-a spus un bărbat din mulțime.

— Refuz să dau bir cu fugiții, a răspuns el. Nu voi accepta să fiu alungat. În plus, proprietarul acestei case este *signor* Antonio, protectorul meu, iar eu fac ceea ce spune el. Niccolò e fiul lui, nu-i așa?

A trântit poarta, iar lemnul greu s-a închis cu o bubuitură.

Ne aștepta un servitor bătrân, cu o lumânare pe care o apăra de vânt cu degetele lui scheletice.

Dar curtea era luminată bine de la ferestrele de deasupra și abia când am început să urcăm scara largă am avut nevoie de ceva lumină, ca să vedem drumul.

Ca multe alte case italiene, și aceasta arăta străzii doar ziduri cenușii cu ferestre, dar înăuntru își merita numele de *palazzo*, și pe măsură ce ne croiam drum prin încăperile largi și elegante, am rămas fermecat de mărimea și soliditatea ei. Am zărit pereți cu fresce minunate, pardoseli pavate cu dale de marmură și o mulțime de tapiserii întunecate.

M-a trezit din admirație un zgomot puternic.

Servitorul bătrân a murmurat o rugăciune în latină și și-a făcut semnul crucii, ceea ce m-a surprins, dar tânărul de lângă mine părea neînfricat și sfidător.

— Nu mă voi lăsa alungat, a spus. Voi afla ce dorește. Și voi găsi o cale să-l lecuiesc pe Niccolò. Nu sunt blestemat și nici nu am otrăvit pe nimeni.

— De asta ești acuzat? Că ți-ai otrăvit pacientul?

— Din cauza spiritului. Dacă nu ar exista acest spirit, nu m-ar acuza nimeni de nimic. Și tot din cauza spiritului nu mă pot apropia de Niccolò, ceea ce ar trebui să fac. Te-am chemat să-i cânti lui Niccolò la lăută.

— Atunci, să mergem la el și să-i cânt la lăută, așa cum mi-ai cerut.

S-a uitat la mine nehotărât, apoi a tresărit din nou, din cauza unui zgomot înfricoșător care părea să vină din pivniță.

— Crezi că e un *dibbuk* acolo? l-am întrebat.

— Nu știu.

— Vino la mine în birou, a spus. Hai să stăm de vorbă câteva minute, înainte să mergem la Niccolò.

Acum se auzeau zgomote de peste tot, scârțâit de uși și tropăitul cuiva la unul dintre etajele de jos.

În cele din urmă am intrat pe ușile duble ale biroului, iar servitorul a mai aprins câteva lumânări pentru noi, căci ferestrele erau oblonite. Încăperea era înțesată de cărți și de hârtii, și am văzut mai multe vitrine cu uși de sticlă pline cu volume legate în piele. Unele dintre aceste volume erau tipărite, altele nu. Pe câteva măsuțe stăteau

deschise codice scrise de mână, pe altele, manuscrise, iar în mijlocul camerei se afla biroul bărbatului.

Mi-a făcut semn să mă așez pe scaunul roman din față, apoi s-a prăbușit într-al lui, și-a sprijinit coatele de tăblia biroului și și-a îngropat fața în palme.

— N-am crezut că vei veni, a spus. Nu știam pe cine să găsesc în Roma ca să-i cânte la lăută pacientului meu, acum, că mă aflu într-o asemenea dizgrație. Doar tatăl pacientului, bunul meu prieten *signor* Antonio, mai crede că, orice măsură aș lua, poate fi de ajutor.

— Voi face tot ce dorești să fac, am răspuns. Mă întreb dacă lăuta nu ar putea reuși să liniștească și un spirit atât de tulburat.

— E un gând interesant, a admis el, dar în aceste zile ale Sfintei Inchiziții, crezi că ar îndrăzni cineva să încerce să farmece un demon? Dacă am face-o, am fi imediat considerați vrăjitori. În plus, am nevoie de tine la căpătâiul pacientului meu.

— Gândește-te la mine ca la un răspuns primit pentru rugăciunile tale. Voi cânta pentru pacientul tău și voi face orice este cu putință ca să te ajut și în legătură cu spiritul.

M-a privit îndelung, gânditor, apoi a spus:

— Pot avea încredere în tine. Știu că pot.

— Bine. Atunci lasă-mă să te slujesc.

— Ascultă-mi mai întâi povestea. E scurtă, și apoi vom trece la treabă, dar lasă-mă întâi să-ți spun cum a început totul.

— Da, povestește-mi tot ce s-a întâmplat.

— *Signor Antonio* m-a adus aici din Padova împreună cu fiul său, Niccolò, care îmi devenise cel mai apropiat prieten din lume, chiar dacă eu sunt evreu și ei sunt creștini. Am studiat medicina la Montpellier și acolo i-am întâlnit pentru prima oară pe amândoi, tată și fiu. Am început imediat să traduc în latină texte medicale evreiești pentru *signor Antonio*, el are o bibliotecă de cinci ori mai mare decât cea de aici, care înseamnă totul pentru el. Niccolò și cu mine nu eram doar colegi de învățătură, ci și tovarăși de pahar, așa că ne-am dus împreună la Padova, la sfârșitul școlii, apoi în cele din urmă am ajuns acasă la Roma, unde *signor Antonio* m-a desemnat să aranjez acest palat pentru Niccolò. Era menit să devină locuința lui Niccolò și a miresei lui, dar imediat a apărut acest *dibbuk*, chiar din prima seară în care am îngenuncheat aici ca să-mi spun rugăciunile.

De deasupra s-a auzit din nou izbindu-se ceva, tare, apoi zgomot limpede de pași, deși, mi se părea mie, într-o astfel de casă nimeni n-ar fi avut cum să audă mersul unui om obișnuit.

Servitorul rămăsese cu noi, ghemuit lângă ușă, cu lumânarea în mână. Avea un cap chel și roz, cu numai câteva fire de păr negru, și ne privea nesigur pe amândoi.

— Du-te, Pico, pleacă de-aici, a spus Vitale. Dă fuga la *signor* Antonio și spune-i că vin direct la el.

Omul a șters-o imediat, recunoscător. Vitale s-a uitat la mine.

— Ți-aș oferi de mâncare și de băut, dar n-am nimic aici. Servitorii au fugit, au fugit cu toții, în afară de Pico. El și-ar da și viața pentru mine. Probabil se gândește că exact asta va urma.

— Spiritul, i-am amintit eu unde rămăsese. Ai spus că a apărut în noaptea în care te-ai rugat. Cred că asta înseamnă ceva pentru tine.

M-a fixat cu privirea, foarte serios.

— Știi, mi se pare că te cunosc de-o viață, a spus. Simt că îți pot împărtăși cele mai adânci secrete.

— Poți, am răspuns. Dar dacă vrei să-l vedem repede pe Niccolò trebuie să fii scurt.

A rămas nemișcat, privindu-mă, iar în ochii lui negri am simțit un foc mocnit care mă fascina. Avea o figură foarte însuflețită, ca și cum n-ar fi fost în stare să-și ascundă emoția chiar dacă ar fi vrut, și părea gata în orice clipă să izbucnească în strigăte sălbatice. A rămas însă liniștit și a început să vorbească, pe o voce joasă, curgătoare.

— Spaima mea este că spiritul a fost mereu aici. A fost aici și va rămâne aici, dacă ne va alunga. Casa a stat închisă timp de douăzeci de ani. *Signor* Antonio mi-a mărturisit că acum multă vreme l-a lăsat să locuiască în palat pe unul dintre primii lui profesori evrei. Nu spune nimic altceva despre acest om decât că a locuit aici pe vremuri. Acum vrea palatul pentru Niccolò și soția lui, iar eu ar urma să rămân cu ei, să fiu secretarul lui Niccolò și medic, la nevoie, și poate profesorul copiilor lui, atunci când se vor naște. Mi s-a părut un aranjament cât se poate de fericit.

— Niccolò nu se îmbolnăvise încă atunci când l-ați făcut.

— O, nu, nici pe departe. Niccolò era bine. Abia aștepta să se însoare cu Leticia. Niccolò și Lodovico, fratele lui, făceau tot felul de planuri. Nu, nimic rău nu i se întâmplase lui Niccolò.

— Apoi, în prima noapte, tu ți-ai spus rugăciunile și spiritul a început să-ți facă neazuri.

— Da. Știi, am găsit sus o cameră care a fost folosită drept sinagogă. Am găsit chivotul și sulurile Torei. I-au aparținut acelui învățat evreu pe care Antonio l-a lăsat să locuiască aici pe vremuri. Am îngenuncheat acolo și m-am rugat, și mă tem că m-am rugat pentru lucruri care nu se rostesc în rugăciuni.

— Spune-mi-le.

— M-am rugat pentru faimă, a mărturisit el în șoaptă. M-am rugat pentru bogăție. M-am rugat pentru recunoaștere. M-am rugat să se întâmple astfel încât să ajung mare doctor la Roma, să devin un discipol excepțional al lui *signor* Antonio, să ajung să traduc pentru el texte pe care nimeni nu le-a descoperit încă.

— Mi se pare o rugăciune cât se poate de omenească, am spus, și, ținând cont de calitățile tale, absolut de înțeleș.

S-a uitat la mine cu atâta recunoștință, încât inima mi-a tresărit.

— Știi, am o mulțime de calități, a spus el cu umilință. Am darul scrisului și plăcerea cititului, care, numai ele, ar putea să mă țină ocupat până la sfârșitul zilelor. Dar sunt și un doctor talentat, e de ajuns să ating mâna unui om ca să știu ce nu-i în regulă cu el.

— Și atunci, de ce-ar fi rău să te rogi ca toate aceste calități să rodească?

A zâmbit și a clătinat din cap.

— Poate că ai venit să-i cânti la lăută prietenului meu, a zis, dar acum îmi oferi mie mai multă alinare decât mi-ar putea aduce orice muzică. Dar, exact din noaptea aceea, spiritul a început cu bubuiturile, izbiturile, trântitul obiectelor. După ce mă rog și după ce-mi întoarce pe dos biroul — și, crede-mă, poate face călimărele să zboare —, abia atunci se retrage în pivniță.

Se retrage și începe să izbească furios cu pumnii în butoaiele de acolo.

— Prietene, poate că spiritul nu are nicio legătură cu rugăciunea ta. Dar continuă. Ce s-a întâmplat cu Niccolò?

— Cu puțină vreme în urmă, Niccolò a căzut de pe cal. Nimic grav, iar rana a început să se vindece imediat. Niccolò e mai puternic decât mine. Dar din clipa când a apărut spiritul, a început să-i meargă rău. A devenit palid. Tremură și fiecare zi devine din ce în ce mai rea, boala, suferința îi devoră mințile, zace în pat și își privește mâinile tremurând.

— E o rană urâtă? Ești sigur că nu-i din cauza ei?

— Cât se poate de sigur. Nu are febră provocată de vreo rană. Nu are febră deloc. Iar acum au început să circule zvonuri, cum se întâmplă, și s-a dus vestea că eu, medicul lui evreu, îl otrăvesc! Ah, slavă Domnului că *signor* Antonio crede în mine!

— Să fii acuzat de otrăvire este deosebit de periculos, am spus.

O aflasem din istorie. Nu era nevoie să mi-o confirme nimeni.

— Trebuie să știi că am un acord semnat cu *signor* Antonio cum că-l voi trata pe pacient și voi fi plătit, indiferent dacă trăiește sau moare, fără să mi se poată aduce vreo acuzație formală. E un lucru obișnuit la

Roma. Și am dispensa Papei că pot trata creștini. O am de ani de zile. Sunt chiar scutit să port semnul galben. Toate aceste lucruri sunt în ordine. Nu-mi fac griji în ce mă privește pe mine. Mă îngrijorează ce se va întâmpla cu Niccolò. Îl iubesc pe Niccolò! Dacă n-ar fi vorba despre spirit, n-aș fi acuzat de nimic. Și nici nu m-ar fi părăsit ceilalți pacienți. Dar pot să mă descurc și fără ei. Pot să mă descurc fără nimic. Numai de s-ar face bine Niccolò! Să se pună pe picioare. Trebuie să aflu de ce mă urmărește acest spirit și de ce nu-l pot vindeca pe Niccolò, care zace la nici cincizeci de metri depărtare, acasă la el, și se simte din ce în ce mai rău.

— Ar trebui să mergem la Niccolò. Putem să vorbim despre spirit mai târziu.

— Încă ceva. M-am rugat cu trufie în acea primă noapte. Știu că așa am făcut.

— Cu toții facem așa, prietene. Oare nu-i trufie să-i ceri ceva lui Dumnezeu? Și totuși, el ne spune să-i cerem. Ne spune să-i cerem ceea ce dorim la fel cum i-a cerut Solomon înțelepciune.

S-a îndreptat în scaun; părea să se mai fi liniștit.

— La fel cum i-a cerut Solomon, a șoptit. Da, așa am făcut. I-am spus că voiam răsplată pentru toate darurile spiritului, minții și inimii mele. Dar am avut, oare, dreptul să o fac?

— Haide, am spus. Să mergem la prietenul tău Niccolò.

S-a oprit ca și cum ar fi ascultat un zgomot îndepărtat. Ne-am dat amândoi seama că acum era liniște în casă, că se făcuse liniște de ceva vreme.

— Crezi că *dibbuk*-ul a stat să ne asculte? a întrebat el.

— Posibil, am răspuns. Dacă poate să facă zgomot, înseamnă că poate și să audă, nu ți se pare firesc?

— O, Dumnezeu să te binecuvânteze. Sunt atât de bucuros că ai venit, a spus. Hai să mergem.

Mi-a luat mâna într-ale lui. Era un om pătimaș, un om cu dispoziție schimbătoare, și mi-am dat seama cât de diferit reacționa față de cei pe care îi întâlнисem în ultima mea aventură, cărora nu le curgea prin vene sânge fierbinte, mediteraneean.

— Îți dai seama că nici nu știu cum te cheamă? m-a întrebat.

— Toby, am răspuns. Acum hai să-l vedem pe pacientul tău. Cât timp voi cânta la lăută, îl voi asculta, îl voi urmări și îmi voi da seama dacă a fost cu adevărat otrăvit.

— Ah, dar nu-i cu puțință.

— Nu de tine, Vitale, poate că de altcineva.

— Dar îți spun, nu există nimeni care să nu-l iubească pe Niccolò, nimeni care n-ar suferi dacă l-ar pierde. Aici se ascunde groaznicul mister.

Am găsit aceeași mulțime în stradă, dar de data asta li se alăturaseră câțiva gură-cască și câteva dintre acele brute pe care nu-mi plăcea să le văd.

— Lucrurile merg bine aici pentru evrei, în vremurile noastre. Papa are un medic evreu, care mi-e prieten, iar evreii învățați au căutare peste tot. Cred că fiecare cardinal are măcar unul în echipa lui. Dar totul se poate schimba într-o clipă. Dacă Niccolò moare, Dumnezeu să mă aibă în pază. Având în vedere prezența acestui *dibbuk*, voi fi acuzat nu numai de otrăvire, ci și de vrăjitorie.

Am încuviințat din cap, dar eram mai degrabă preocupat să-mi croiesc drum prin mulțimea de trecători, negustori ambulanți și cerșetori. Tarabele cu mâncare și tavernele își amestecau mirosurile cu cele ale străduțelor înguste.

În câteva minute am ajuns la casa lui *signor* Antonio și am fost lăsați de îndată să intrăm prin poarta mare de fier.

Capitolul șase

AM PĂTRUNS APOI ÎNTR-O CURTE uriașă, plină de arbuști în ghivece aranjați neregulat în jurul unei fântâni sclipitoare.

Bătrânul gârbov și albit care ne-a deschis poarta a clătinat din cap cu tristețe.

— Îi merge și mai rău astăzi tânărului stăpân, mă tem pentru el, iar tatăl lui a coborât și nu se mai desprinde de patul de suferință. Te așteaptă.

— Foarte bine, *signor* Antonio s-a dat jos din pat, asta-i foarte bine, a spus imediat Vitale. Când Niccolò suferă, *signor* Antonio suferă și el, mi-a mărturisit. Omul trăiește pentru fiii lui. Are cărți, manuscrise, îmi dă mereu de lucru, dar fără fiii lui, nimic nu mai contează pentru el.

Am urcat împreună o scară largă, impresionantă, cu trepte înguste din piatră lustruită. Am pornit apoi printr-o galerie lungă. Peste tot atârnau lucruri

extraordinare, tapiserii cu prințese și tineri galanți la vânătoare, iar unii dintre pereți erau acoperiți cu fresce pastorale pictate în culori strălucitoare. Mi se păreau minunate, ca și cum le-ar fi pictat chiar Michelangelo sau Rafael, iar despre unele știam că fuseseră făcute de studenți sau ucenici de-ai lor.

Am pătruns pe urmă într-un șir de anticamere, toate pardosite cu marmură acoperită de covoare persane sau turcești. Scene clasice cu nimfe dansând în grădini paradiziace înfrumusețau pereții. În unele camere trona în mijloc o masă lungă din lemn lustruit. Nu exista altă mobilă.

În cele din urmă s-au deschis în fața noastră două uși, descoperind un dormitor larg și decorat cu grijă, întunecos, cu excepția luminii aduse de noi, unde Niccolò, palid și cu ochii strălucitori, zăcea sprijinit de un morman de perne albe sub un baldachin roșu cu auriu.

Avea părul blond, bogat, lipit de fruntea udă. Arăta, de fapt, atât de febril și agitat, încât mi-a venit imediat să chem pe cineva să-i spele fața.

La fel de repede mi-am dat seama că fusese otrăvit. Avea privirea încețoșată și îi tremurau mâinile. S-a uitat o clipă la noi, dar părea să nu ne poată vedea.

Am avut sentimentul descurajant că otrava din sângele lui ajunsese deja să fie letală și am simțit un ghimpe de panică.

Oare Malchiah mă trimisese aici numai ca să simt amărăciunea eșecului?

Alături stătea un gentilom venerabil, într-un halat lung de catifea de culoare roșu burgund, cu ciorapi albi și papuci de piele bătuți cu nestemate. Avea părul bogat, aproape strălucitor de alb, deschis în formă de V pe frunte, fapt care îi dădea multă distincție. S-a luminat la vederea lui Vitale, dar n-a rostit nicio vorbă.

De cealaltă parte a patului ședea în picioare un bărbat atât de mișcat de toate acestea, încât avea ochii scăldați în lacrimi, iar mâinile îi tremurau aproape la fel de tare ca ale pacientului.

Mi-am dat seama că semăna atât cu bătrânul, cât și cu tânărul din pat, însă ceva foarte diferit îi marca înfățișarea. Avea o altă linie a frunții și ochi albaștri mai mari și mai întunecați decât ai celor doi, iar în timp ce bătrânul își manifesta îngrijorarea plin de tristețe, tânărul părea pe punctul să izbucnească de furie.

Îmbrăcat într-o minunată tunică țesută cu fir de aur și cu mânecile despicate căptușite cu mătase, avea o sabie la șold, era bărbierit proaspăt și-și purta părul cârlionțat tuns scurt.

Am observat toate acestea într-o clipă. Vitale a sărutat inelul nobilului așezat pe pat și a rostit cu voce gravă:

— *Signor Antonio*, sunt bucuros să văd că ați coborât, dar sunt trist să-l văd pe fiul Domniei Voastre în această stare.

— Spune-mi, Vitale, a întrebat bătrânul, ce se întâmplă cu el? Cum poate o simplă căzătură de pe cal să îl aducă într-un asemenea hal?

— Asta intenționez și eu să descopăr, *signore*, a spus Vitale. Vă asigur din toată inima.

— M-ai vindecat o dată când toți ceilalți doctori din Italia m-au considerat mort, a spus *signor Antonio*. Știu că poți să-l însănătoșești și pe fiul meu.

Tânărul de pe partea cealaltă a patului a devenit și mai agitat.

— Tată, îmi pare rău că sunt nevoit să-ți spun asta, dar trebuie să ascultăm și sfaturile celorlalți doctori. Mă tem de moarte. Fratele meu, așa cum zace aici, nu e fratele meu.

A început să lăcrimeze.

— Da, Lodovico, accept regimul cu caviar, i s-a adresat pacientul tânărului. Dar, tată, am deplină încredere în Vitale, la fel cum și tu ai deplină încredere în Vitale, iar dacă nu mă însănătoșesc, înseamnă că aceasta este voia Domnului.

A făcut ochii mici și s-a uitat la mine. Îl nedumeream și făcea efort ca să rostească fiecare vorbă.

— Un regim pe bază de caviar? a întrebat tatăl. Nu înțeleg.

— Fratele meu trebuie să mănânce caviar, ca să se purifice, a spus tânărul Lodovico, și trebuie să mănânce asta de trei ori pe zi, fără altă hrană. I-am cerut sfatul doctorului Papei și el m-a învățat așa. Fac doar ceea ce mi-a spus el să fac. Niccolò a început acest regim imediat după ce a căzut.

— Mie de ce nu mi s-a spus? a întrebat Vitale, trăgând cu coada ochiului spre mine. Caviar și nimic altceva? a insistat el către Lodovico. Nu ești mulțumit de alimentația recomandată de mine?

Am văzut furia fulgerând în ochii lui Lodovico, apoi stingându-se. Părea prea obosit ca să se mai simtă insultat.

— Fratele meu nu s-a simțit bine cu alimentația aceea, a spus, cu o urmă de zâmbet care a dispărut imediat. Sfântul Părinte însuși i-a trimis caviarul, a continuat el să-i explice răbdător tatălui, cu o grijă aproape tandră. Predecesorul lui a urmat acest regim. Și a trăit mult, s-a simțit bine și a avut putere.

— Nu vreau să-l insult pe Preasfinția Sa, a spus repede Vitale, și e mărinimos din partea lui să trimită caviar, desigur. Dar n-am mai auzit niciodată ceva atât de ciudat.

M-a privit cu subînțeleș, dar mă îndoiesc că altcineva a remarcat.

Niccolò a încercat să se ridice în coate, apoi a renunțat, prea slăbit ca să reușească, dar încă hotărât să vorbească.

— Nu contează, Vitale. Nu are gust rău și oricum se pare că nu pot simți gusturile.

Mai degrabă ofta decât vorbea, apoi a murmurat:

— În plus, îmi ard ochii de la el. Dar probabil că ar fi la fel orice aș mânca.

Îmi ard ochii.

Măcinam fraza în minte, foarte îngrijorat. Nimeni nu bănuia, desigur, că eram un om priceput la otrăvuri și la felul cum puteau fi ele deghizate. Dar știam că nimic nu masca mai bine o otravă decât caviarul, în care puteai strecura aproape orice.

— Vitale, a întrebat pacientul. Cine este acest om care a venit cu tine? — m-a privit. De ce te afli aici?

Făcea un mare efort să-și desprindă cuvintele de pe buze.

Spre marea mea ușurare, a apărut o servitoare cu un vas de apă și i-a pus pe frunte o compresă rece. I-a șters sudoarea de pe obraji. El se simțea stânjenit și a dat să o oprească, dar bătrânul i-a făcut semn să continue.

— L-am adus pe acest bărbat să cânte la lăută pentru tine, i-a explicat Vitale. Știi că muzica te-a alinat întotdeauna. Va cânta încet, ca să nu te agite.

— O, da, a spus Niccolò, destinzându-se pe perne. Iată un gând frumos.

— Pe stradă se zvonește că l-ai angajat să-i cânte diavolului din casa ta, a spus brusc Lodovico — părea din nou pe punctul să izbucnească în lacrimi. Așa ai făcut? Iar acum ne minți și te folosești de șiretlicul ăsta?

Vitale a rămas șocat.

— Lodovico, încetează, a spus bătrânul. Nu există niciun diavol în casa aceea. Nu te-am mai auzit niciodată vorbindu-i astfel lui Vitale. El este cel care m-a însănătoșit când toți doctorii din Padova, și nicăieri în Italia nu există mai mulți doctori decât acolo, mă considerau deja mort.

— Ah, tată, dar există un spirit malefic în casa aceea, a spus Lodovico. Toți evreii o știu. Au și un nume pentru el.

— *Dibbuk*, a spus Vitale, obosit, puțin cam sigur de el pentru un om a cărui casă e bântuită de un spirit.

— Omul acesta era posedat de spirit încă de când i-ai dat cheile, a continuat Lodovico. Iar după ce spiritul a ocupat casa și a început să spargă noaptea ferestrele, priceperea de medic a lui Vitale s-a spulberat sub ochii tăi.

— S-a spulberat? — Vitale părea uluit. Cine spune că priceperea mea s-a spulberat? Lodovico, asta-i o minciună!

Era rănit, derutat.

— Pacienții evrei nu mai vin la tine, nu-i așa? l-a întrebat Lodovico, iar apoi a schimbat brusc tonul: Vitale, prietene, de dragul fratelui meu, mărturisește adevărul.

Vitale amuțise. Dar Niccolò îl privea în continuare plin de încredere și de dragoste, iar bătrânul era gânditor și nu se grăbea să rostească nicio vorbă.

— Chiar evreii ne-au mărturisit lucrurile astea, a spus Lodovico. De trei ori au încercat să-l alunge pe *dibbuk* din casa ta. Acest *dibbuk* se ascunde în biroul tău, în locul unde îți ții leacurile, în fiecare colț al casei și probabil în fiecare colț al minții tale!

Tânărul a început să se agite.

— Nu, nu trebuie să rostești asemenea cuvinte, a spus Niccolò tare, încercând din nou, fără succes, să se ridice în coate. El nu are nicio legătură cu boala mea. Crezi că oamenii se îmbolnăvesc și mor pentru că există diavoli în vreo casă din apropiere? Încetează să mai spui astfel de lucruri.

— Liniștește-te, fiule, liniștește-te, a spus bătrânul — a întins mâna către Niccolò, încercând să-l împingă înapoi pe perne. Și adu-ți aminte, băiete, că acea casă este a mea. Ceea ce înseamnă că diavolul, sau acel

dibbuk, cum îl numesc evreii, îmi aparține mie. Trebuie să mă duc acolo și să-l înfrunt pe acest duh înspăimântător care le-a ținut piept exorciștilor, și evrei, și catolici. Trebuie să văd spiritul cu ochii mei.

— Tată, te implor, nu face asta! a strigat Lodovico. Vitale nu-ți povestește cât de violent e spiritul. Dar toți doctorii evrei care au fost acolo ne-au spus. Aruncă și distruge tot felul de lucruri. Tropăie din picioare.

— Aiurea, a răspuns tatăl. Cred în boală și cred că există leacuri pentru ea. Dar vrei să cred în spirite? Spirite care aruncă lucruri? Așa ceva trebuie să văd cu ochii mei. Pentru mine este de ajuns că Vitale se află aici, cu Niccolò.

— Da, tată, a spus Niccolò. Și pentru mine e de ajuns. Lodovico, întotdeauna ți-a fost drag Vitale, i-a spus fratelui său, la fel de mult ca mie. Ne-am împrietenit toți trei la Montpellier. Tată, nu pleca urechea la așa ceva.

— Nu plec urechea, fiule, a spus tatăl, privindu-l acum cu îngrijorare, căci cu cât protesta mai mult, cu atât tânărul părea mai bolnav.

Lodovico a îngenuncheat lângă pat și și-a sprijinit fruntea de braț.

— Niccolò, aș face orice îmi stă în puteri ca să te văd vindecat, a spus el, deși era dificil de înțeles printre

suspine. Îl iubesc pe Vitale. L-am iubit întotdeauna. Dar ceilalți doctori spun că i s-au făcut vrăji.

— Oprește-te, Lodovico, a spus tatăl. Îl tulburi pe fratele tău. Vitale, uită-te la fiul meu. Examinează-l din nou. Pentru asta ai venit.

Vitale îi urmărea pe toți cu blândețe, la fel ca și mine. Nu puteam detecta otrava în vreun miros din cameră, dar asta nu însemna nimic. Știam nenumărate otrăvuri care, strecurate în caviar, nu s-ar fi simțit. Un lucru însă îmi devenise clar: pacientul mai avea încă destulă putere.

— Vitale, așază-te lângă mine, a spus el. Stai cu mine astăzi. M-au năpădit cele mai groaznice gânduri. M-am văzut mort și îngropat.

— Nu vorbi despre așa ceva, băiete, a spus tatăl.

Lodovico părea de neconsolat.

— Frate, nu știu ce-ar însemna viața fără tine, a spus el încetișor. Nu mă face să mă gândesc la asta. Prima mea amintire este cu tine stând la picioarele leagănului meu. Pentru mine, ca și pentru tata, însănătoșește-te!

— Plecați amândoi, vă rog, le-a spus Vitale. *Signore*, trebuie să ai încredere în mine, așa cum ai avut întotdeauna. Vreau să-l examinez pe pacient, iar tu, Toby, ia loc acolo — mi-a indicat colțul cel mai îndepărtat — și cântă încetișor, ca să-i liniștești nervii lui Niccolò.

— Da, așa e cel mai bine, a spus tatăl, și s-a ridicat, făcându-i semn celui mai tânăr să-l urmeze.

Dar tânărul nu voia să-l asculte.

— Uite, abia dacă s-a atins de ultima porție de caviar, a spus Lodovico.

A arătat spre o tavă de argint de la capătul patului. Caviarul era pus într-un vas mic de sticlă, cu o linguriță delicată de argint în el. Lodovico a umplut lingurița și a dus-o spre buzele lui Niccolò.

— Nu, nu mai vreau. Ți-am spus, îmi ard ochii de la el.

Dar apoi, ca să-și liniștească fratele, a luat lingurița și a înghițit caviarul. Imediat, ochii i s-au înroșit și au început să lăcrimeze.

Vitale le-a cerut din nou tuturor să plece. Mi-a făcut semn să mă așez în colț, unde un scaun negru, uriaș și sculptat extraordinar de frumos parcă aștepta să mă devoreze.

— Vreau să rămân aici, a spus Lodovico. Ar trebui chiar tu să-mi ceri să rămân, Vitale. Dacă ești acuzat...

— Prostii, a spus tatăl și, luându-și fiul de mână, l-a condus afară din încăpere.

M-am așezat confortabil pe scaunul uriaș, un fel de monstru cu gheare negre, imense, împodobit cu perne roșii pentru șezut și pentru spătar. Mi-am scos mânușile și le-am strecurat sub cingătoare, apoi am început să-mi acordez lăuta cât mai încet cu putință. Era o frumusețe de instrument. Dar alte gânduri îmi umblau prin minte.

Pacientul nu fusese otrăvit decât după ce își făcuse apariția *dibbuk*-ul. Cel care îl otrăvea se afla cu siguranță aici, în această casă, și eram aproape sigur că era vorba de fratele lui Niccolò, care profitase de apariția spiritului. Mă îndoiam că cel care îl otrăvea ar fi fost suficient de deștept încât să invoce un spirit. De fapt, eram sigur și că nu el provocase apariția malefică. Dar se dovedise suficient de deștept încât să-și pornească lucrarea răuvoitoare profitând de apariția lui.

Am început să cânt una dintre cele mai vechi melodii pe care le știam, un dans bazat doar pe câteva acorduri simple, și am pus în el cât de multă blândețe am putut.

Mi-a trecut prin minte, inevitabil, că tocmai cântam la o lăută minunată chiar în perioada în care instrumentul devenise popular. Mă aflam exact în timpul când se compusese cel mai mult pentru lăută, când muzica ei avea putere. Dar nu aveam timp să mă las în voia acestei reverii, la fel cum nu aveam timp să mă duc să văd cu ochii mei refacerea bisericii San Pietro.

Mă gândeam la omul cu otrava și la cât de norocoși eram că se hotărâse să-și ducă la îndeplinire crima pe îndelete.

Cât privește misterul *dibbuk*-ului, acesta trebuia să aștepte, căci era limpede că omul cu otrava, deși răbdător, nu mai avea nevoie de prea mult timp ca să-și ducă la capăt fapta.

Ciupeam corzile încet, însă Vitale mi-a făcut semn să mă opresc.

Îl ținea de mână pe pacient și îi lua pulsul, apoi s-a aplecat ușor spre el, punând o ureche pe pieptul lui.

Apoi i-a apucat capul cu amândouă mâinile și l-a privit în ochi. Îl vedeam pe Niccolò cum tremură. Nu se putea controla.

— Vitale, a șoptit el, gândindu-se probabil că nu-l voi auzi, nu vreau să mor.

— Nu te voi lăsa să mori, dragul meu prieten, a spus disperat Vitale.

Ridicase cearșafurile și îi examina picioarele și gleznelile. Avea într-adevăr o vânătăie decolorată pe una dintre glezne, dar nu atât de gravă încât să provoace îngrijorare. Pacientul își putea mișca destul de bine membrele, dar tremura. Tremuratul putea fi semnul multor otrăvuri în stare să-i afecteze sistemul nervos central. Dar despre care dintre ele era vorba, și în ce fel aș fi putut dovedi cine anume o făcea și cum?

Am auzit un sunet în anticameră. Un bărbat care plângea. Mi-am dat seama, după cum suna, că era Lodovico. M-am ridicat.

— Voi încerca să vorbesc cu fratele tău, dacă îmi dai voie, i-am spus încet lui Niccolò.

— Îmbărbătează-l, a spus el. Convinge-l că el nu are nicio vină. Caviarul mi-a ajutat. Și-a pus atâta speranță în el... Nu-l lăsa să creadă că a greșit în vreun fel.

L-am găsit într-adevăr pe Lodovico în anticameră, părea pierdut și confuz.

— Putem să vorbim puțin? l-am întrebat cu blândețe. În timp ce el se odihnește sau este examinat? Crezi că aş putea să-ți aduc alinare?

Simțisem nevoia presantă să rostesc aceste vorbe, deși, după cum decurgeau lucrurile, nu păreau deloc potrivite.

Dar în clipa aceea m-a privit și mi s-a părut cel mai singur om pe care l-am văzut vreodată. Plângea ca și cum ar fi fost complet izolat, uitându-se țintă la ușa de la camera fratelui său.

— Datorită lui m-a acceptat tatăl meu, a șoptit el. Oare de ce-ți spun asta? Poate pentru că trebuie să-i spun cuiva. Trebuie să-i spun cuiva cât de răvășit sunt.

— Vino, nu putem găsi un loc unde să stăm de vorbă în liniște? E atât de greu când cei pe care-i iubim suferă.

L-am urmat pe scările largi ale palatului până în curtea mare, apoi am trecut printr-o poartă în altă curte, care nu semăna deloc cu prima, plină de flori tropicale.

Am simțit cum mi se ridică părul pe ceafă.

Asupra aceluia loc se revărsa foarte multă lumină, chiar dacă *palazzo*-ul adăpostea curticica între cele patru etaje ale sale. Și era extrem de cald.

Am văzut portocali și lămâi, flori purpurii și boboci albi ceroși. Unele plante le cunoșteam, altele nu. Dar dacă nu mi-aș fi dat seama că printre ele existau și plante otrăvitoare, ar fi însemnat că mama născuse un prost.

În mijlocul curții, acolo unde razele soarelui desenau un luminiș, se afla o masă de scris improvizată dintr-o tăblie sprijinită pe capre de lemn, cu două scaune simple alături. Pe masă se aflau o carafă de vin și două cupe.

Mișcându-se ca în vis, tânărul abătut a luat carafa, și-a umplut o cupă și a dat-o peste cap.

Abia pe urmă i-a trecut prin minte să-mi ofere și mie vin, dar l-am refuzat.

Părea că plânsul îl istovise și îl golise. Nu exista nicio îndoială că se simțea într-adevăr mizerabil. Suferea cu adevărat și m-am întrebat dacă nu cumva durerea se datora faptului că în mintea lui fratele său era deja mort.

— Stai jos, te rog, a spus, și s-a prăbușit lângă masa de scris, dărâmând un maldăr întreg de hârtii.

Lângă el creștea într-un ghiveci un copăcel cu frunze mari și ceruite, unul dintre cei pe care nu-i cunoșteam. Am simțit din nou cum mi se ridică părul pe ceafă și pe brațe. Florile purpurii ale copacului le cunoșteam. La fel și semințele mărunte, negre, împrăștiat în jurul florilor căzute, pentru că unele dintre ele ajunseseră deja în pământul umed din ghiveci.

Am ridicat foile de hârtie de pe jos și le-am aranjat la loc pe masă. Mi-am rezemat lăuta de scaun.

Bărbatul părea să mă urmărească absent, apoi și-a sprijinit coatele de tăblie și a început să plângă cu lacrimi cât se poate de sincere.

— Nu am cine știe ce talent pentru poezie, și totuși sunt poet, pentru că nu am vrut să fiu nimic altceva, mi-a spus. Am călătorit prin lume și m-am bucurat de ea — nu, probabil că bucuria a fost, de fapt, să-i scriu lui Niccolò, să-l întâlnesc, să-l fac să vină cu mine. Iar acum trebuie să mă gândesc că lumea largă, lumea prin care am călătorit, există fără el. E de-ajuns să mă gândesc la asta și întreaga lume dispare.

M-am uitat în spatele lui, la pământul din ghiveci. Era presărat cu semințe negre. Una singură ar fi fost de ajuns ca să omori un copil. Câteva, tocate cu grijă, puteau omorî un bărbat. O porție mică amestecată regulat în caviar — nici nu exista potrivire mai fericită — putea îmbolnăvi un bărbat încetul cu încetul, apropiindu-l tot mai mult de moarte.

Semințele aveau un gust oribil, ca mai toate otrăvurile. Dar nimic nu-l putea masca mai bine decât caviarul.

— Nu știu de ce-ți mărturisesc toate lucrurile astea, a spus Lodovico, poate pentru că ești blând și pari un om în stare să se uite în sufletul altui om — a oftat.

Înțelegi că un bărbat își poate iubi fratele insuportabil de mult? Că un bărbat se poate simți laș când trebuie să înfrunte slăbiciunea și boala fratelui său?

— Vreau să înțeleg, am spus. Câți fii are tatăl tău?

— Suntem singurii lui fii, și nici nu știi cât de mult mă va disprețui dacă dispare Niccolò. O, acum mă iubește, dar dacă îi supraviețuiesc, mă va disprețui. Numai datorită lui Niccolò m-a luat din casa mamei. Nu trebuie să vorbim despre mama. Nu vorbesc nicio dată despre ea. Vei înțelege de ce. Am fost doar rodul dorinței tatălui meu. Dar Niccolò m-a iubit, m-a iubit încă din clipa când ne-am jucat prima dată împreună, copii fiind, și într-o bună zi am fost făcut pachet cu tot ce aveam, scos din bordelul unde locuiam și adus înapoi, chiar în această casă. Mama a primit pentru mine un pumn de aur și de pietre prețioase. A plâns. Atât pot să spun despre ea. A lăcrimat. „Dar e spre binele tău”, mi-a zis. „Micul meu prinț, acum vei merge la castelul din visurile tale.”

— Sunt sigur că a vorbit din inimă. Iar tatăl tău pare să te fi iubit la fel de mult ca și pe fratele tău.

— O, da, uneori m-a iubit chiar mai mult. Niccolò și Vitale, nici nu știi ce pungași pot fi când sunt împreună. Să știi că nu-i nicio diferență între un evreu și un creștin, atunci când vine vorba de băut și de umblat după femei, cel puțin nu întotdeauna.

— Aşadar, tu eşti băiatul cel cuminte? l-am întrebat.

— Am încercat să fiu. Am plecat cu tatăl meu în călătorii. Nu se îndura să-l smulgă pe Niccolò de la Universitate. O, aş putea să-ţi povestesc atâtea despre sălbatica Americă, despre sălbăticia porturilor portugheze şi despre alţi sălbatici, nici nu-ţi poţi închipui.

— Dar te-ai întors la Padova.

— Tata a vrut să-mi ofere o educaţie. M-am dus la Universitate, dar n-am reuşit niciodată să-i ajung din urmă pe Niccolò sau pe Vitale. Chiar dacă ei m-au ajutat. M-au luat mereu sub aripa lor.

— Aşadar, în toţi acei ani l-ai avut pe tatăl tău numai pentru tine.

— Da, mi-a răspuns — lacrimile i se sleiseră, nu-i mai curgeau pe faţă. Da, şi ar fi trebuit să vezi cât de repede s-a ataşat apoi de iubitul meu frate. Ai fi zis că pe mine mă uitase în jungla din Brazilia.

— Planta aceea, am spus, este din jungla braziliană.

M-a privit fix, apoi s-a întors şi s-a uitat la plantă, ca şi cum n-ar mai fi văzut-o niciodată.

— Se poate, a spus. Am adus multe plante, mulţi arbuşti. Multe flori, ştii, tata le iubeşte nemăsurat. Şi iubeşte pomii fructiferi pe care îi vezi acolo. El numeşte grădina aceasta oranjerie. Este grădina lui, de fapt. Eu vin aici doar ca să-mi scriu poemele, după cum vezi.

Lacrimile îi dispăruseră de-acum cu desăvârşire.

— De unde cunoști tu o astfel de plantă? m-a întrebat.

— Hmm, am mai văzut-o și în alte părți, am riscat eu. Am văzut-o chiar în Brazilia.

S-a schimbat la față și acum părea să mă privească plin de o blândețe calculată.

— Îți înțeleg îngrijorarea pentru fratele tău, am spus, dar poate că își va reveni. Încă e destul de puternic.

— Da, și poate că atunci planurile tatei în ce-l privește se vor îndeplini. Numai dacă nu se așază vreun diavol între el și aceste planuri.

— Nu înțeleg. Doar nu crezi că fratele tău...

— O, nu... m-a întrerupt el rece, cu lacrimile uscate. Cătuși de puțin.

Părea din nou tulburat și îngrijorat, și a ridicat o sprânceană, de parcă s-ar fi cufundat în gândurile cele mai tainice.

— Diavolul stă în calea planurilor tatălui meu, a spus, într-un fel pe care tu nu ai cum să-l cunoști. Dă-mi voie să-ți spun o istorioară despre tata.

— Te rog din suflet.

— Este un om mărinimos, iar în toți anii aceia m-a ținut alături ca pe o maimuță dresată, trecând de pe un vas pe altul, eu fiind iubitul lui animal de companie.

— Au fost vremuri fericite?

— Da, foarte.

— Dar băieții devin bărbați, am intervenit.

— Da, exact, iar bărbații au dorințe, și bărbații pot simți dragostea la fel de adânc ca și când li s-ar înfige un pumnal în inimă.

— Ai simțit o astfel de dragoste?

— O, da, pentru o femeie perfectă, o femeie care nu trebuia să se uite de sus la mine din pricina originii mele, pentru că și ea era fiica secretă a unui preot bogat. Nu-i nevoie să-ți spun numele lui, ca să înțelegi povestea. Atunci când mă uitam la ea, nu mai exista pentru mine altă lume decât lumea ei, nu mai exista niciun loc unde să vreau să mă duc, dacă nu eram în preajma ei — m-a privit iarăși fix, cuprins de tulburare. Ți se pare un vis atât de fantastic?

— O iubeai și o doreai, i-am dat eu apă la moară.

— Da, și mă simțeam în același timp copleșit de generozitatea și afecțiunea tatălui meu, pe care și-o manifesta și în particular, și în prezența altora.

— Așa se pare.

— Cu toate acestea, când am pomenit numele ei în fața lui, cum crezi că s-au schimbat lucrurile, dintr-odată? O, mă întreb cum de nu mi-am dat seama că așa se va întâmpla. Mă întreb de ce n-am înțeles. Fiica unui preot, da, dar ce preot, un cardinal cu poziție înaltă și cu atâtea fiice bogate. Cum de nu mi-am dat seama

că o considera deja o bijuterie potrivită pentru primul lui născut?

S-a oprit. S-a uitat la mine insistent.

— Nici nu știu cine ești, a murmurat. Oare de ce-ți povestesc cel mai urât eșec din viața mea?

— Pentru că înțeleg, am răspuns. Așadar, ți-a spus că femeia este potrivită pentru Niccolò, nu pentru tine.

Figura i-a devenit dură, aproape răutăcioasă. Fiecare linie care păruse mai devreme încărcată de durere și îngrijorată acum înțepenise într-o mască a răcelii, înspăimântătoare pentru mine, înspăimântătoare pentru oricine l-ar fi văzut astfel.

A ridicat din sprâncene și a privit rece pe deasupra mea.

— Da, iubita mea Leticia îi era menită lui Niccolò. Oare cum de nu mi-am dat seama că discuțiile începuseră deja? De ce nu m-am dus la el mai repede, înainte să-mi pun sufletul zălog? O, a fost bun cu mine — a zâmbit, un zâmbet de oțel. M-a luat în brațe. Mi-a cuprins fața în palme. Mi-a spus că sunt copilașul lui, băiețelul lui. „Micuțul meu Lodovico. Sunt o sumedenie de femei frumoase pe lume.” Așa mi-a spus.

— Asta ți-a retezat aripile imediat, am spus încet.

— Mi-a retezat aripile? Mi-a retezat aripile? Mi-a sfâșiat inima ca ciocul unui vultur! Asta mi-a făcut. Iar dintre toate casele și vilele pe care le are la Roma, ce casă

crezi că a plănuit să le dea fericirilor miri, după înfăptuirea căsătoriei? — a răs, mai întâi înghețat, apoi ca și cum nu s-ar fi putut opri, ca și cum era vorba despre cea mai grozavă glumă. Chiar casa unde îl trimisese pe Vitale ca să o pregătească pentru ei, să o aerisească, să o mobileze, cea bătuită acum de un zgomotos și malefic *dibbuk*.

Se schimbase atât de mult, încât nu-l mai recunoșteam în el pe cel care plângea mai devreme pe coridor. Dar buimăceala de mai devreme a părut să-l cuprindă din nou, lăsându-l la fel de țeapăn ca trăsăturile feței lui. Se uita în spatele meu, la amestecul de arbori și de flori din grădină. Chiar a deschis ochii mari, ca și cum s-ar fi minunat de strălucirea razelor de soare.

— Tatăl tău a înțeles, cu siguranță, durerea pe care ți-a produs-o.

— O, da, a spus el. Și există încă o femeie enorm de bogată și de distinsă, care așteaptă să se ridice cortina și să apară în scenă. Una care va fi o minunată soție pentru mine, deși n-am schimbat cu ea nici două vorbe. Iar iubita mea Leticia va deveni devotata mea soră, atunci când fratele meu se va ridica din pat.

— Nu-i de mirare că plângi, am zis.

— De ce spui asta? m-a întrebat.

— Pentru că ți-e sufletul sfâșiat, am spus, ridicând din umeri. Cum te-ai putea uita la suferința fratelui tău fără să te gândești...

— Niciodată nu i-aș dori moartea! a declarat el solemn.

Apoi a lovit cu pumnul în tăblia mesei. Am crezut că va crăpa și se va rupe, dar nu s-a întâmplat așa.

— Nimeni nu s-a străduit mai mult decât mine să-l salveze. Am adus toți doctorii să-l vadă, unul câte unul. Am trimis după caviar, singurul lucru pe care-l poate mânca.

Brusc i-au reapărut în ochi lacrimile, iar împreună cu ele, o durere sinceră, copleșitoare.

— Îl iubesc pe fratele meu, a șoptit. Îl iubesc mai mult decât am iubit vreodată pe cineva, mai mult chiar decât pe femeia aceea. Dar într-o zi tata m-a dus în acel *palazzo*, pe când Vitale și Niccolò erau încă la Padova și se îmbătau, fără îndoială, și am trecut prin fiecare cameră, iar el mi-a povestit ce frumos va fi, da, chiar și în dormitor, cât de minunat va fi totul pentru ei, cât de, cât de, cât de!

S-a oprit.

— Încă nu știai, atunci.

— Nu. Păstrase secret numele femeii alese de el cu atâta grijă. Eu am fost primul care i-am pomenit numele, în aceste poeme scrise pentru ea pe care am fost atât de nebun încât să i le arăt și tatei!

— Câtă cruzime, teribilă cruzime!

— Da, a spus, iar lucrurile crude îi fac pe oameni cruzi.

S-a afundat în scaun, uitându-se în față ca și cum n-ar fi știut nici el înțelesul acestei istorii, sau ce ar fi putut însemna pentru mine.

— Iartă-mă că ți-am provocat această durere, am spus.

— Nu, nu trebuie să-ți ceri iertare, a răspuns el. Durerea era în mine și trebuia să răbufnească. Mă tem de moartea lui Niccolò. Mă îngrozește. Lumea fără el mă îngrozește. Tatăl meu fără el mă îngrozește. Până și Leticia mă îngrozește, fără el, pentru că niciodată, absolut niciodată nu-mi va fi hărăzită mie.

Nu știam cum să înțeleg toate lucrurile pe care mi le spusese, dar eram sigur că el le credea.

— Trebuie să mă întorc la Vitale, i-am spus. M-a adus aici ca să cânt pentru fratele tău.

— Da, sigur că da. Dar mai întâi, încă ceva. Copacul acesta...

S-a întors cu tot cu scaun și s-a uitat în sus, la frunzele verzi mari și grele, apoi la florile purpurii.

— Știi cum se numește, în junglele din Brazilia?

M-am gândit o clipă, apoi i-am răspuns:

— Nu. Îmi amintesc numai că l-am văzut acolo și îmi amintesc florile lui, cât de parfumate și de frumoase

sunt. Mă gândesc că din aceste flori purpurii ar trebui să se poată face o vopsea.

Ceva i s-a schimbat pe chip. Mi s-a părut prudent, aproape rece. Puteam să jur că gura îi împietrise într-un rictus.

Am continuat să vorbesc ca și cum nu aş fi observat nimic, dar bărbatul începea să-mi displacă profund.

— Florile mă duc cu gândul la ametiste, există atâtea ametiste minunate în Brazilia.

A rămas tăcut, iar ochii i s-au îngustat și mai tare.

Disprețul și neîncrederea pe care le simțeam crescând în mine erau insuportabile. Cu siguranță nu fusesem trimis aici ca să judec ori să urăsc, ci ca să împiedic otrăvirea unui om. M-am ridicat.

— Trebuie să mă întorc la Vitale, am spus.

— Ai fost binevoitor cu mine, a zis el, dar când a zâmbit nu i s-au mișcat decât buzele, într-un mod hidos. Păcat că ești evreu.

M-a străbătut un fior și i-am susținut privirea. Am simțit din nou vulnerabilitatea care mă încercase atunci când îmi dădusem seama că hainele mele erau însemnate cu cercul galben. Nu ne priveam cu adevărat unul pe celălalt.

— Într-adevăr? l-am întrebat, făcând o plecăciune ca și cum i-aș fi spus că sunt fericit să-l slujesc.

A zâmbit din nou, atât de rece, încât nu i-a ieșit decât o grimasă.

Am simțit sângele bubuindu-mi în urechi și m-am străduit din răputeri să rămân calm.

— Ai iubit vreodată o femeie pe care n-ai putut s-o ai? m-a întrebat.

M-am gândit o clipă, fără să mă pot hotărî ce ar fi trebuit să-i răspund sau de ce ar fi trebuit să-i răspund. M-am gândit la Liona. Dar n-avea rost să mă gândesc la ea acum, aici, alături de acest tânăr ciudat.

— Mă rog ca fratele tău să se însănătoșească, am spus brusc, nesigur, în ciuda voinței mele. Mă rog să înceapă chiar de astăzi. La urma urmei, este cu puțință. Oricât de bolnav ar fi, poate să înceapă să se însănătoșească dintr-odată.

A scos un sunet disprețuitor, scurt, urât. Zâmbetul îi dispăruse. Acum mă privea cu cea mai curată ură. Mă tem că și eu îl priveam în același fel.

Știa. Știa că îl urmăream, știa ce făcuse.

— Poate să se însănătoșească dintr-odată, am insistat, apoi am continuat, cu efort: cu ajutorul lui Dumnezeu, orice este cu puțință.

M-a studiat din nou, cu o adevărată imagine a amenințării pe chip.

— Eu n-aș spera atât, a spus, cu voce joasă, de oțel, ridicându-se în picioare ca și cum tocmai prinsese noi

puteri, și a adăugat: Eu cred că va muri. Iar dacă aş fi în locul tău, aş pleca înainte ca voi, evreii, să fiţi acuzaţi de moartea lui. Ah, nu protesta. Nu te bănuiesc pe tine personal de nimic, desigur, dar dacă eşti deştept, îl vei lăsa pe Vitale cu treburile lui. Vei pleca de aici chiar acum şi-ţi vei vedea de drum.

Trăisem multe momente urâte şi violente în viaţa mea. Dar niciodată nu simţisem atâta ameninţare emanând din partea unui om, cum simţeam acum venind dinspre el.

Oare ce aştepta Malchiah de la mine aici? Ce trebuia să fac pentru acest bărbat? Am încercat degeaba să-mi amintesc sfaturile lui Malchiah în legătură cu dificultăţile pe care le voi întâlni, în legătură cu natura specifică a acestei misiuni, dar nu-mi venea în minte nicio vorbă.

Aş fi vrut, de fapt, să-l omor pe acest bărbat. Oripilat de propriile mele gânduri, am încercat să le ascund. Însă aş fi vrut să-l ucid. Aş fi vrut să iau un pumn din acele seminţe mortale şi să i le îndes în gură înainte să mă poată opri. Dar probabil că aş fi murit de ruşine, atât de departe era această dorinţă de a fi un răspuns la rugăciunile cuiva. Parcă gândeam şi eu ca un *dibbuk*. Am tras adânc aer în piept şi am spus cât de calm am putut.

— Nu-i prea târziu pentru fratele tău. S-ar putea să înceapă să se însănătoşească chiar de astăzi.

În ochii lui a fulgerat ceva greu de numit, apoi figura i s-a împietrit din nou, a căpătat acel chip ostil greu de ascuns.

— Ești nebun dacă mai rămâi aici chiar și-o clipă, a șoptit el.

M-am uitat în jos un moment, rostind o rugăciune scurtă fără cuvinte, apoi am vorbit cât mai blând și mai cald cu putință:

— Mă rog pentru însănătoșirea fratelui tău.
Și am plecat.

Capitolul șapte

L-AM TRAS PE VITALE AFARĂ din dormitorul bolnavului, în anticameră.

— Prietenul tău este *cu adevărat* otrăvit, iar otrava este mortală. Dă-i caviarul unui câine vagabond și vei vedea că va muri sub ochii tăi.

— Dar cine ar face una ca asta?

— Mi-e și frică să-ți spun: chiar fratele lui. Dar nu-l poți demasca. Nu te vor crede. Uite ce trebuie să faci. Anunță imediat că pacientul trebuie să primească lapte și dă-i să bea din belșug. Insistă că numai alimentele albe pot să-i însănătoșească spiritul. Numai mâncare albă, în care nu s-a amestecat nimic negru.

— Crezi că va fi de folos?

— Știu sigur că va fi de folos. Otrava provine de la o floare din oranjerie. Este neagră. Pătează tot ce atinge. Trebuie să fii atent la semințele negre ale unei flori purpurii.

— Ooo, am auzit de această otravă! a spus el. Vine din Brazilia. Se numește Moartea purpurie. Am aflat de ea numai din cărți, din cele scrise în ebraică. Nu cred că doctorii creștini o cunosc. Nu am văzut-o niciodată.

— Ei bine, eu am văzut-o și te asigur că crește din abundență într-un copac din grădina palatului. Semințele sunt atât de otrăvitoare, încât nu le pot culege fără mănuși, și am nevoie de o punguță de piele în care să le pun.

A scos repede o pungă dintr-unul din buzunarele tunicii, a răsturnat monedele de aur, le-a pus în geanta lui de doctor și mi-a dat punguța.

— Poftim, acum poți să le strângi în siguranță? Iar vinovatul va afla când o vei face?

— Nu și dacă îl ții foarte ocupat. Cheamă-l pe *signor* Antonio. Cheamă-l pe Lodovico. Insistă că trebuie să te asculte amândoi. Spune-le că ți se pare că icrele negre nu i-au făcut bine pacientului. Spune-le că trebuie să bea lapte. Spune-le că laptele îi va căptuși stomacul și va absorbi acele elemente rele care îi provoacă suferință lui Niccolò. Spune-le că cel mai bun ar fi laptele de mamă. Dar merge și laptele de vacă sau de capră, și brânza, brânza albă de cea mai bună calitate. Cu cât pacientul mănâncă mai mult din acestea, cu atât mai bine. Iar între timp, eu mă voi ocupa de otravă.

— Dar cum să le explic cum am ajuns la concluzia asta?

— Spune-le că te-ai rugat, ai cugetat și ai ajuns la concluzia că lucrurile s-au înrăutățit de când i s-a dat prima dată caviar.

— Asta chiar nu-i o minciună.

— Insistă ca bolnavul să încerce laptele. Iubitorul său tată nu va vedea nimic rău în legătură cu laptele. Nimeni nu va vedea nimic rău. Între timp, eu mă voi întoarce în oranjerie și voi culege cât mai mult din otravă. Dar nu avem de unde să știm cât anume a cules el deja pentru a-și atinge scopul. Bănuiesc că nu prea mult. E prea mortală. Cred că a luat numai dozele mici pe care trebuia să i le administreze bolnavului.

Chipul lui Vitale s-a întunecat. A clătinat din cap.

— Și susții că Lodovico a făcut asta?

— Pe el îl bănuiesc. Dar acum este important să-i dai lapte pacientului.

M-am grăbit spre curticică. Porțile erau încuiate. Am încercat ușor să le forțez, dar s-a dovedit cu neputință. N-aș fi reușit să intru decât smulgând zăvorul, iar asta nu puteam în nici un caz să-mi permit.

S-a apropiat de mine unul dintre nenumărații servitori, un bătrân albit ale cărui veșminte păreau mai degrabă învelitori decât haine. M-a întrebat încet dacă mă poate ajuta cu ceva.

— Unde este *signor* Lodovico? l-am întrebat, ca să-i dau de-nțeles că pe el îl căutam.

— Cu tatăl lui și cu preoții.

— Cu preoții?

— Lasă-mă să-ți dau un sfat, a șoptit omulețul firav și fără dinți. Pleacă din această casă cât încă mai poți.

L-am privit cercetător, dar el s-a îndepărtat murmurând ceva în barbă, lăsându-mă în fața porților încuiate. În fundul grădinii zăream florile purpurii și strălucitoare pe care intenționasem să le culeg. Mi-am dat seama că nu era timp pentru un asemenea plan. Probabil că nici nu fusese cel mai bun plan cu putință.

Pe când mă întorceam spre dormitorul lui Niccolò, s-au apropiat de mine *signor* Antonio, doi preoți bătrâni cu sutane lungi, negre și crucifixe strălucitoare pe piept, și Lodovico, susținând brațul tatălui său. Plângea din nou, dar când m-a văzut, mi-a aruncat o privire ascuțită ca o lamă de pumnal.

Nu se mai prefăcea prietenos. Mai degrabă avea pe chip o expresie triumfătoare. Ceilalți mă priveau și ei cu evidentă suspiciune, chiar dacă *signor* Antonio părea profund tulburat.

De unde mă aflam, l-am văzut pe Vitale ordonând cuiva să ia de acolo caviarul. Persoana respectivă se împotriva, la fel și Niccolò, dar nu puteam să-nțeleg ce-și spuneau.

— Tinere, mi s-a adresat *signor* Antonio, vino cu mine.

În spatele lui se aflau doi bărbați, și mi-am dat seama că erau gărzi înarmate. Aveau pumnale la cingătoare, iar unul dintre ei purta sabie.

Am intrat primul în încăpere. Cel care se contrazicea cu Vitale era Pico, iar caviarul rămăsese la locul lui.

Niccolò zăcea cu ochii pe jumătate închiși, cu buzele uscate și crăpate. Respira cu greutate.

M-am rugat să nu fie prea târziu.

Gărzile s-au strecurat lângă perete, în spatele scaunului unde mai devreme cântasem la lăută. Ne-am adunat cu toții în jurul patului.

Signor Antonio m-a măsurat îndelung din priviri, apoi s-a uitat țintă la Vitale. Lodovico începuse din nou să plângă, la fel de convingător ca mai înainte.

— Trezește-te, fiule, a spus *signor* Antonio, trezește-te și ascultă adevărul din gura fratelui tău. Cred că nu mai poate să treacă nebăgat în seamă, și numai rostindu-l putem înlătura dezastrul.

— Ce este, tată? a întrebat pacientul.

Arăta mai slăbit ca oricând, deși caviarul nu părea atins.

— Vorbește, i-a spus *signor* Antonio lui Lodovico.

Tânărul a șovăit, și-a șters lacrimile cu o batistă de mătase și a spus:

— Nu am de ales, trebuie să dezvălui faptul că Vitale, prietenul nostru de încredere, confidentul și tovarășul nostru, i-a făcut vrăji fratelui meu!

Niccolò s-a ridicat cu mai multă forță decât văzusem la el până atunci.

— Cum îndrăznești să afirmi una ca asta? Știi bine că prietenul meu nu e în stare de așa ceva. Să-mi faci vrăji? Cum și în ce scop?

Lodovico a dat drumul altui șuvoi de lacrimi și s-a năpustit spre tatăl său cu brațele deschise.

— Fără știrea mea, fiule, a spus *signor* Antonio, acest om a intenționat să păstreze pentru sine casa în care locuiește acum, casa în care i-am îngăduit să stea cât timp tu erai bolnav, casa pe care am ales să v-o dăruiesc ție și miresei tale. A invocat un spirit malefic ca să-l ajute să-și împlinească lucrarea și cu ajutorul acestui spirit te-a făcut să te îmbolnăvești grav, sperând că vei muri și casa îi va rămâne lui. S-a rugat pentru toate acestea la Dumnezeuul lui. S-a rugat, iar Lodovico i-a auzit rugăciunile.

— Este o minciună. Nu m-am rugat pentru așa ceva, a izbucnit Vitale. Locuiesc în acea casă prin voia Domniei Voastre, cu datoria de a pune biblioteca în ordine, prin voia Domniei Voastre, și cu rugămintea de a găsi acele manuscrise evreiești care au rămas acolo de la cel care v-a locuit casa. Dar nu am invocat niciodată

vreun spirit al răului care să mă ajute în vreun fel și nici nu aş arunca răul asupra celui mai apropiat prieten.

S-a uitat neîncrezător la *signor* Antonio.

— Cum mă puteţi acuza de așa ceva? Credeţi că, din dorinţa de a avea un *palazzo* pe care aş putea la fel de bine să mi-l cumpăr, aş sacrifica viaţa celui mai iubit dintre prietenii mei? *Signore*, m-aţi rănit mai tare decât dacă m-aţi fi înjunghiat.

Signor Antonio l-a ascultat, ca şi cum în sinea lui n-ar fi fost hotărât pe cine să creadă.

— Nu există oare o sinagogă în acea casă? a întrebat cel mai înalt dintre preoţi, în mod evident şi cel mai în vârstă — era un bărbat cărunt, cu trăsături ascuţite, dar nu avea un chip crud. Nu aveţi în acea sinagogă un chivot şi sulurile Torei?

— Da, există acolo aceste lucruri, a răspuns Vitale. Existau de când am intrat în casă. Toată lumea ştie că acolo a trăit un evreu şi că a lăsat înăuntru lucrurile pomenite, care s-au acoperit de praf vreme de douăzeci de ani.

Signor Antonio a părut foarte afectat de cuvintele lui, dar n-a spus nimic.

— Nu ai folosit lucrurile acelea în rugăciunile tale necurate? a întrebat cel de-al doilea preot, un bărbat mai timid, dar care acum tremura, groaznic de agitat.

— Pot afirma cu toată sinceritatea că nu m-am folosit de ele în rugăciunile mele, a răspuns Vitale. Trebuie să mărturisesc că sunt mai degrabă umanist, poet și doctor, decât evreu practicant. Pentru rugăciunile de sabat m-am dus la sinagoga prietenilor mei, pe care îi cunoașteți și îi respectați cu toții.

— Ah, a spus preotul cel înalt. Așadar, recunoști că nu te-ai rugat la acele cărți, dar în același timp trebuie să admitem că sunt cărțile voastre sfinte, și nu cine știe ce tomuri străine cu secrete și descântece?

— Negi că ai avea astfel de cărți? a întrebat și preotul mai tânăr.

— De ce mă acuzați de asta? *Signor* Antonio, vă iubesc. Îl iubesc pe Niccolò. O iubesc pe viitoarea lui mireasă de parcă mi-ar fi soră. Încă de la Padova, ați devenit adevărata mea familie.

Signor Antonio era în mod sigur mișcat, dar rămânea drept, ca și cum acuzațiile ar fi avut nevoie de toată fermitatea lui.

— Vitale, spune-mi adevărul, a zis el. I-ai făcut vrăji fiului meu? Ai aruncat asupra lui descântece ciudate? I-ai jurat Celui Rău că îi vei oferi sufletul lui de creștin ca să te ajute în vreo întreprindere murdară?

— Niciodată, absolut niciodată nu m-am închinat Celui Rău, a răspuns Vitale.

— Atunci de ce este fiul meu atât de bolnav? De ce se stinge pe zi ce trece? De ce se întâmplă acest lucru exact în timp ce un diavol bântuie casa, ca și cum ar vrea să vadă cât de bine poate să răsplătească rugile tale păcătoase către el?

— Lodovico, tu ai făcut asta? a întrebat Vitale. Tu le-ai vârât în minte aceste lucruri celor de față?

— Dați-mi voie să vorbesc, am spus eu. Vă sunt străin, dar nu mi-e străină dorința de a-l vedea sănătos pe fiul Domniei Voastre.

— Cine ești și de ce ar trebui să te ascultăm? a întrebat preotul mai în vârstă.

— Un călător prin lume, un om care studiază natura, plantele, florile necunoscute și chiar otrăvurile, din dorința de a afla cum se poate lupta împotriva lor.

— Liniște! a strigat Lodovico. Cum îndrăznești să te amesteci în treburile unei familii? Tată, ordonă-i acestui muzicant să iasă din încăpere. Nu-i decât complicele lui Vitale.

— Nu-i adevărat, *signore*, a spus Vitale. Acest bărbat m-a învățat multe.

S-a întors către mine și i-am citit pe față frica, bănuiala că poate ceea ce îi spuseseam nu era adevărat, iar acum totul depindea de vorbele mele.

— *Signore*, m-am adresat eu bătrânului. Ați văzut caviarul de colo.

— Primit de la palatul Papei! a declarat Lodovico, izbucnind apoi într-un șuvoi de vorbe, ca să-mi închidă mie gura. Dar am insistat:

— Îl vedeți! am spus. Este negru, potrivit de sărat. Știți foarte bine ce este. Ei bine, *signore*, vă asigur că, dacă mâncați patru sau cinci lingurițe, veți deveni palid, veți transpira la fel ca fiul Domniei Voastre și vă veți albi la fel ca el. De fapt, un om de vârsta Domniei Voastre ar putea chiar muri dintr-o asemenea cantitate.

Preoții s-au uitat amândoi la vasul mic de argint cu caviar și s-au dat instinctiv înapoi.

— *Signore*, am continuat, în oranjeria Domniei Voastre din curtea de jos există o plantă cunoscută în Brazilia sub numele de Moartea purpurie. O singură sămânță a acestei plante ajunge ca să îmbolnăvească un om. Pisată și administrată constant, amestecată într-un aliment picant ca acesta, va sfârși cu siguranță prin a-l ucide pe cel care o mănâncă.

— Nu te cred, a șoptit bătrânul. Cine ar face una ca asta?

— Minți, a strigat Lodovico, spui minciuni ca să-ți aperi tovarășul și ca să ascunzi păcatele comise împreună cu el.

— Atunci mănâncă din caviar, am spus. Nu doar o linguriță, așa cum încerci să-i dai fratelui tău, mănâncă-l pe tot, și vom vedea adevărul ieșind la iveală. Iar dacă nu

va fi suficient, vă voi duce jos și vă voi arăta planta, vă voi demonstra puterile ei. Găsiți un câine vagabond pe străzile Romei, hrăniți-l cu semințele acestei plante și veți vedea că începe să tremure și moare imediat.

Lodovico și-a tras pumnalul de sub mânecă.

Preoții i-au strigat de îndată să stea liniștit, să se stăpânească, să nu facă prostii.

— Ai nevoie de pumnal ca să mănânci? l-am întrebat. Folosește lingurița de argint. Îți va fi mai ușor.

— Bărbatul acesta minte, a strigat Lodovico. Cine de sub acest acoperiș, cine ar încerca să-i facă una ca asta fratelui meu? Cine ar îndrăzni? Iar caviarul provine tocmai din cămările Sfântului Părinte. Omul este un nelegiuit, vă asigur!

S-a lăsat brusc liniștea, ca și cum cineva tocmai ar fi sunat dintr-un clopoțel.

Signor Antonio s-a uitat la fiul său natural, care continua să mă amenințe cu pumnalul. Am rămas așa cum mă găseam, cu lăuta atârnată în spate, abia privindu-l. Vitale era alb și tremura, pe punctul să izbucnească în lacrimi.

— De ce ai pus la cale totul? a întrebat cu voce blândă *signor Antonio*, adresându-i-se în mod limpede lui Lodovico.

— Nu am pus nimic la cale. Și nu există o asemenea plantă.

— O, ba există, a spus *signor* Antonio. Și tu ai adus-o în această casă. Mi-o amintesc. Florile ei purpurii sunt greu de uitat.

— Un dar pentru noi din partea celor dragi din Brazilia, a spus Lodovico — părea rănit, trist. O floare minunată pentru o grădină cu flori minunate. N-am făcut nimic ca să te determin să o accepți. N-am știut ce putere are. Cine știa ce putere are? — s-a uitat la mine. Tu! a spus, și tovarășul tău, Vitale, complicele tău în intriga asta. Îl venerați împreună pe diavol! Oare nu chiar diavolul ți-a destăinuit puterile plantei? Dacă acest caviar este otrăvit, voi amândoi ați pus otrava în el — îi șiroiau din nou pe față lacrimile lui impresionante. Ce nemernicie din partea voastră să-l otrăviți pe fratele meu!

Signor Antonio a clătinat din cap. Îl țintuia cu privirea pe Lodovico.

— Nu, a șoptit. Nimeni altcineva nu putea să o facă. Tu ai adus planta. Tu ai adus caviarul aici în casă.

— Tată, acești oameni sunt vrăjitori. Ei sunt răul.

— Ei sunt? a întrebat *signor* Antonio. Și care dintre prietenii noștri din Brazilia ne-a trimis această floare neobișnuită? Cred mai degrabă că ai cumpărat-o chiar de aici, din oraș, ai adus-o acasă și ai plasat-o exact lângă masa unde scrii poezii, unde traduci.

— Nu, este un dar, te asigur. Nu-mi aduc aminte acum când l-am primit.

— Eu îmi aduc aminte. S-a întâmplat cu puțină vreme în urmă, exact în același moment în care ți-a venit și ideea că numai caviarul poate vindeca boala fratelui tău.

În tot acest timp, pacientul urmărise îngrozit desfășurarea evenimentelor. Se uitase la stânga spre tatăl său, apoi la dreapta, spre fratele său, îi studiasse pe preoți când vorbiseră. Mă privise cu ochi îngroziți atunci când vorbisem eu.

Iar acum se întinsese și apucase cu mâna tremurândă vasul cu caviar.

— Nu, nu-l atinge! am strigat. Nu-l apropia de ochi. Ți-i va arde. Nu-ți aduci aminte?

— Îmi aduc eu aminte, a spus tatăl.

Unul dintre preoți s-a întins după vas, dar pacientul îl așezase pe mormanul de cuverturi de brocart și se uita la el ca și cum ar fi avut viață proprie, ca și cum ar fi fost o flacără sau o lumânare.

Apoi a ridicat lingurița.

Tatăl său s-a năpustit pe neașteptate și a tras bolul spre marginea patului, unde s-a răsturnat, pătând cuvertura cu negru.

Fără să se poată controla, Lodovico s-a îndepărtat de locul unde se împrăștiase caviarul. S-a dat instinctiv înapoi. Abia pe urmă și-a dat seama ce făcuse. A ridicat privirea către tatăl său.

Încă strângea pumnalul în mână.

— Crezi că eu sunt vinovat? a întrebat. Nu-i niciun fel de otravă aici, te asigur. Nu-i decât o pată pe care spălătoresele vor încerca degeaba să o scoată. Dar niciun pic de otravă.

— Veniți cu mine în oranjerie, am spus. Vă voi arăta copacul. Găsiți un animal flămând. Vă voi arăta ce poate face această otravă. Vă voi arăta cât de perfect de negre sunt semințele și cât de bine pot fi ascunse în caviar.

Brusc, Lodovico s-a năpustit la mine cu pumnalul. Știam foarte bine să mă apăr și i-am lovit încheietura mâinii cu muchia palmei, făcându-l să scape pumnalul din mână, dar apoi s-a năpustit cu mâinile goale să mă strângă de gât. Am încrucișat brațele în sus și am împins, făcându-l să desfacă strânsoarea, cu un singur gest puternic.

A căzut pe spate, uluit de aceste mișcări simple. În timpurile noastre, când și copiii învață arte marțiale, nimeni n-ar fi fost uimit. Îmi era rușine cât de mult mă bucurasem de această confruntare.

Una dintre gărzi a ridicat pumnalul de pe jos.

Lodovico privea zguduit în jur, apoi, disperat, și-a trecut degetele peste pata de pe cuvertură, adunând câteva bobite de caviar și punându-le pe limbă.

— Uitați-vă, vă spun, sunt otrăvit. Otrăvit de niște evrei malefici care au complotat să mă distrugă pentru

simplul motiv că le-am înțeles intrigile și mi-am dat seama ce au vrut să-i facă lui Niccolò.

Și-a lins buzele. Nu luase decât o cantitate infimă de otravă, putea ușor să-i ascundă efectele.

S-a lăsat din nou o liniște profundă. Doar tremuratul lui Niccolò rupea tăcerea.

— Frate, a șoptit. Toate astea din cauza Leticiei...

— Minciună! a ripostat Lodovico, cu voce groasă. Cum îndrăznești?

— O, dacă aș fi știut, a spus Niccolò. Ce-i ea altceva decât una dintre multele tinere fermecătoare potrivite să-mi devină neveste? Dacă aș fi știut...

Signor Antonio i-a aruncat lui Lodovico o privire furioasă.

— Despre Leticia este vorba? a șoptit el.

— Repet, evreii aceștia i-au făcut vrăji fratelui meu. Ei sunt cei care i-au pus otravă în caviar, eu sunt nevinovat!

Plângea, devenise furios, bombănea și murmură, apoi a vorbit din nou:

— Acest om, Vitale, a adus floarea în casa noastră. Acum mi-am amintit. Cum altfel i-ar fi cunoscut puterea, el și prietenul lui? Vă spun, pe acesta, pe Toby, îl acuză chiar propria lui știință.

Bătrânul a clătinat din cap, privindu-l cu milă.

— Veniți, a spus *signor* Antonio, făcând semn celor două gărzi înarmate să-l ia în primire pe Lodovico.

Apoi s-a uitat la mine.

— Du-mă în oranjerie și arată-mi otrava.

Capitolul opt

CHIPUL TÂNĂRULUI ERA SCHIMONOSIT de răutate. Aceeași expresivitate care îi îngăduise mai înainte să arate atât de îndurerat îl transforma acum într-o mască a furiei. I-a împins cât colo pe cei doi paznici înarmați și a mers cu capul sus în timp ce am coborât treptele pentru a ne aduna cu toții — cu excepția lui Niccolò, firește — în oranjerie.

Le-am arătat planta și numeroasele semințe căzute deja pe pământ. Le-am arătat florile pe jumătate deschise în care se cocea otrava.

Un servitor a fost trimis să caute vreun biet câine vagabond rătăcit prin preajmă și curând schelălăielile bietului animal au umplut străduța.

Vitale se uita îngrozit la florile purpurii. *Signor Antonio* abia dacă le aruncase o căutătură încruntată, iar cei doi preoți ne priveau în continuare cu răceală pe

mine și pe Vitale, ca și cum am fi fost cumva vinovați de tot ceea ce se petrecea.

O femeie mai în vârstă, năucă și speriată, a adus un vas pentru sărmanul câine speriat și l-a umplut cu apă.

Mi-am pus din nou mănușile, pe care mi le scosesem când cântasem la lăută și, cerând pumnalul lui Lodovico, am strâns o grămăjoară de semințe, uitându-mă în jur după ceva potrivit ca să le zdrobesc. Nu aveam la îndemână decât mânerul pumnalului. Așa ca l-am folosit ca să pisez semințele, punând un vârful de cuțit din ele în apa câinelui. Pe urmă am mai pus un vârful și încă unul.

Animalul a băut apa însetat și demn de milă, a lins vasul gol și a început imediat să aibă spasme. A căzut pe-o parte, apoi s-a întors pe spate, contorsionându-se și agonizând. Peste o clipă a devenit țeapăn, holbându-se cu ochii larg deschiși la nimeni și la nimic.

Toată lumea privise acest mic spectacol cu repulsie și groază, inclusiv eu.

Dar Lodovico se arăta indignat și se uita la preoți, la tatăl lui, apoi la câine.

— Jur că sunt nevinovat! a afirmat el. Evreii cunosc otrava. Ei au adus-o aici. De ce oare chiar acest evreu, Vitale, care a adus planta în casă...

— Te contrazici, i-a spus Antonio. Minți. Te bâlbâi. Te rogi să fii crezut, ca un laș!

— Te asigur că nu am nicio legătură cu complotul! a strigat disperat tânărul. Evreii aceștia mi-au făcut vrăji, la fel cum i-au făcut și fratelui meu. Dacă eu am înfăptuit toate astea, atunci le-am înfăptuit în somn și nu-mi aduc aminte de nimic. Probabil că am umblat în somn, îndeplinind ceea ce mi-au cerut ei să îndeplinesc. Ce știți despre ei? Vorbiți despre cărțile lor sfinte, dar de unde știți că nu sunt cărți pline de farmece, care m-au adus în această stare? Oare nu se dezlănțuie un diavol în casa nelegiuitului chiar în clipa asta?

— *Signor Antonio*, a spus preotul mai în vârstă, cel cu trăsături ascuțite, dar blânde. Trebuie să luăm în considerare și acest diavol. Oamenii de pe stradă îl aud urlând. Oare sunt toate aceste fapte mai presus de puterea unui demon? Eu cred că nu!

Lodovico a început imediat să protesteze — că da, diavolul fusese, că își aruncase asupra lui vraja malefică, că nimeni nu-și imagina cât de rău era acest diavol și așa mai departe.

Dar *signor Antonio*, care luase o postură solemnă, nu-l mai asculta. Se uita la fiul său cu un chip trist, aproape gata să izbucnească în lacrimi, dar fără să verse vreuna.

— Cum ai putut să faci așa ceva? a șoptit el.

Dintr-odată, Lodovico s-a smuls de lângă cei doi bărbați din spatele lui, care abia îl țineau. S-a năpustit asupra copacului cu flori purpurii și a adunat semințele

negre risipite pe pământul din ghiveci. A apucat câte i-au încăput în palmă.

— Opriți-l, am strigat.

Aproape că am zburat către el, împingându-l în spate, dar a dus mâna la gură înainte să-l pot împiedica. Am reușit să-i trag mâna, dar prea târziu.

Gărzile s-au apropiat și ele, la fel și tatăl său.

— Faceți-l să vomite, a strigat disperat Vitale. Lăsați-mă lângă el, dați-vă la o parte.

Dar eu știam că era inutil.

M-am îndepărtat, complet istovit. Ce permisesem să se întâmple? Un lucru îngrozitor. Exact ceea ce aș fi dorit eu să i se întâmple, ceea ce îmi imaginasem eu, că adun semințele și i le bag pe gât. Dar iată că o făcuse el singur, ca și cum relele mele intenții l-ar fi condus. Cum îngăduisem să se petreacă o asemenea grozăvie? Cum de nu reușisem să gădesc o cale de a-l împiedica?

Lodovico se uita la tatăl lui. Se sufoca și tremura. Gărzile s-au îndepărtat și numai *signor* Antonio a rămas să-l țină în brațe, în timp ce el începea să aibă convulsii și aluneca la pământ.

— Dumnezeu milostiv, a șoptit *signor* Antonio, iar eu l-am urmat.

Dumnezeule milostiv, fie-ți milă de sufletul lui nepieritor. Dumnezeu din ceruri, iartă-i lui nesocotința.

— Vrajitorie! a rostit muribundul, cu gura mânjită de salivă și de noroi, și acesta a fost ultimul lui cuvânt.

În genunchi, s-a aplecat în față, cu chipul contorsionat, iar convulsiile i-au scuturat întreaga ființă.

Pe urmă s-a rostogolit pe-o parte, cu picioarele zvâcnind, cu fața împietrită într-o grimasă, aidoma sărmanului animal mort înaintea lui.

Iar eu, care într-o viață trăită cu sute de ani mai târziu și într-o țară îndepărtată folosisem chiar această otravă ca să asasinez victime necunoscute, nu puteam acum decât să stau și să mă uit neajutorat la el. O, ce greșală grosolană că tocmai eu, trimis să răspund unor rugăciuni, provocasem o asemenea sinucidere.

S-a lăsat tăcerea peste noi toți.

— Era prietenul meu, a șoptit Vitale.

Bătrânul încerca să se ridice; Vitale l-a apucat de braț.

În poartă își făcuse apariția Niccolò. Stătea acolo fără să scoată un sunet, îmbrăcat în cămașa lungă de noapte, desculț, tremurând, și se uita la fratele său mort.

— Plecați cu toții, a spus *signor* Antonio. Lăsați-mă aici cu fiul meu. Lăsați-mă.

Preotul mai bătrân a zăbovit. Părea mai zguduit decât noi toți, dar a găsit puterea să rostească, grav și disprețuitor:

— Să nu credeți niciun moment că nu a fost vorba aici și de vrăjitorie. Că fiii voștri nu s-au contaminat prin contactul cu acești evrei.

— Frate Piero, taci, a spus bătrânul. Nu a fost vorba de vrăjitorie, ci de gelozie! Iar eu nu am văzut ceea ce n-am vrut să văd. Lăsați-mă, acum, cu toții. Lăsați-mă singur, să-mi jelesc fiul luat din brațele mamei sale. Vitale, du-ți pacientul înapoi în pat. De-acum se va reface.

— Și diavolul, el nu-i în continuare furios? a întrebat preotul, dar nimeni nu-l asculta.

M-am uitat în jos, la tânărul mort. Nu puteam vorbi. Nu puteam gândi. Înțelegeam că pleacă toți, mai puțin bătrânul, și că trebuia și eu să-i urmez. Dar nu-mi puteam desprinde privirea de la trupul lipsit acum de viață. M-am gândit la îngeri, fără cuvinte. Am invocat un tărâm nevăzut, conectat cu al nostru, niște ființe înțelepte și pline de compasiune care ar fi putut să înconjoare sufletul celui mort, dar niciun fel de imagine liniștitoare nu mi-a venit în minte, niciun cuvânt blând. De data aceasta eșuasem. Eșuasem, chiar dacă poate că salvasem pe altcineva. Ce intenționasem să fac? Să salvez un frate împingându-l pe celălalt să se distrugă singur? Era de neconceput. Și eu îl împinsesem la această faptă, nu încăpea nicio îndoială.

Am ridicat privirea și l-am văzut pe Pico în poartă, făcându-mi semn să mă grăbesc. Ceilalți plecaseră.

M-am înclinat, am trecut prin spatele lui *signor* Antonio și am ieșit din oranjerie, intrând în curtea mare.

Eram buimac. M-am gândit că poate îl voi vedea acolo pe fratele Piero, dar nu puteam să mă uit cu adevărat la cei de față.

Am văzut poarta deschisă spre stradă, păzită de siluetele întunecate a doi servitori, am luat-o într-acolo și am ieșit.

Nimeni nu m-a întrebat nimic. Nimeni nu păruse să mă bage în seamă.

M-am învârtit buimac prin piața aglomerată și pentru o clipă mi-am ridicat privirea spre cerul cenușiu, tot mai întunecat. Cât de solidă și de reală era această lume în care plonjasem, plină de case zdravene de piatră, construite aproape una-ntr-alta, cu turnuri răspândite peste tot. Cât de reali erau pereții *palazzo*-urilor de peste drum, sumbri și cafenii, și cât de reale zgomotele mulțimii pestrițe, cu discuțiile ei lipsite de griji, cu hohotele ei de râs.

Încotro mă îndreptam? Ce trebuia să fac? Voiam să mă rog, să intru într-o biserică, să cad în genunchi și să mă rog, dar cum aș fi putut, cu semnul acela galben pe care-l aveam cusut pe haină? Cum să fi îndrăznit să fac

semnul crucii, fără ca altcineva să creadă că-mi bat joc de credința lui?

Mă simțeam pierdut și nu știam decât că mă îndepărtez de casele unde fusesem trimis. Iar când m-am gândit la sufletul celui mort, la cum se îndrepta acum spre un tărâm complet necunoscut, m-am simțit disperat.

Capitolul nouă

M-AM OPRIT. M-AM TREZIT pe o străduță plină de noroi, copleșit de putoarea zoaielor care curgeau prin jgheabul canalului. M-am gândit din nou să caut o biserică, un loc unde să pot îngenunchea în penumbră ca să mă rog lui Dumnezeu să mă ajute cu tot ce aveam de făcut, dar apoi m-am gândit din nou la cercul galben cusut pe pieptul hainei pe care o purtam, în partea stângă.

Oamenii treceau pe lângă mine în amândouă părțile, unii făcându-mi loc politicos, alții izbindu-mă cu umărul, iar mulți se foiau prin fața prăvăliilor cu mâncare sau a brutăriilor. Mirosul de carne prăjită și de pâine proaspăt scoasă din cuptor se amesteca din plin cu putoarea.

M-am simțit dintr-odată prea slăbit ca să pot merge mai departe și, găsimd o margine îngustă de zid între prăvălia unui negustor de stofe și o librărie, mi-am luat lăuta în brațe, legănând-o ca pe un copil, apoi m-am

sprijinit cu spatele de perete și m-am odihnit, încercând să descopăr fâșia îngustă de cer de deasupra.

Lumina murea repede. Se făcea răcoare. În magazine ardeau lămpi. Un purtător de torță își croia drum pe stradă, urmat de doi tineri elegant îmbrăcați.

Mi-am dat seama că habar n-aveam ce lună din an era aici, dacă nu cumva corespundea primăverii târzii pe care o lăsasem în urmă. Dar hotelul Mission Inn și iubita mea Liona păreau peste măsură de departe, de parcă aș fi visat. Să fi fost din nou Lucky Vulpoiul, asasin plătit, mi se părea la fel de imposibil.

M-am rugat din nou pentru sufletul lui Lodovico. Dar cuvintele mi s-au părut dintr-odată fără sens, în fața propriului meu eșec, și pe urmă am auzit o voce foarte aproape de mine.

— Nu trebuie să porți semnul evreiesc.

Înainte să apuc să ridic privirea, am simțit că semnul galben îmi este rupt de pe tunică de catifea. Am văzut în fața mea un bărbat înalt, îmbrăcat foarte bine, în catifea strălucitoare de culoare roșu burgund, cu pantaloni negri și cizme negre. Purta spadă, într-o teacă bogat ornamentată cu pietre prețioase, și o manta scurtă aruncată pe umeri, de catifea gri, la fel de fină ca cea din care era făcută tunică.

Avea părul lung, asemănător cu al meu, dar castaniu deschis în lumină, lucios și cârlionțat acolo unde îi

ajungea până pe umeri. Fața îi era remarcabil de simetrică și gura, cu buze pline, foarte frumoasă. Avea ochi căprui-închis.

Ținea între degetele înmănușate ale mâinii drepte semnul galben pe care îl rupsese din cusături cu atâta ușurință și pe care acum îl mototolea cât mai mărunț, îndesându-l sub cingătoare.

— Nu ai nevoie de el, mi-a spus, discret și cu căldură. Ești slujitorul lui Vitale, iar el, curtea și familia lui sunt exceptați de la portul semnelor. Ar fi trebuit să se gândească să-ți spună să-l dai jos.

— De ce, ce importanță are? am întrebat.

A desfăcut o capă scurtă de catifea roșie pe care o purta pe braț și mi-a pus-o pe umeri. Apoi mi-a dat o spadă, prinzându-mi-o la cingătoare. M-am uitat la ea, la mânerul ei cu nestemate.

— Ce înseamnă toate astea? am întrebat. Cine ești?

— E vremea să te odihnești puțin și să te gândești, a spus el cu aceeași voce prietenoasă și caldă. Te voi duce departe de aici pentru o vreme, ca să ai timp să reflectezi.

M-a luat de braț. Mi-am atârnat din nou lăuta în spate și l-am lăsat să mă conducă pe străduță.

De-acum se întunecase aproape de tot. Treceau o mulțime de torțe pe lângă noi, sfârâind încet în timp ce ardeau, iar lumina din câteva prăvălii înghesuite se

revărsa pe aleea îngustă. Strălucirea luminilor mă împiedica să văd cum trebuie.

— Cine te-a trimis la mine? am întrebat.

— Tu cine crezi? mi-a răspuns.

Își petrecuse un braț în jurul umerilor mei, sub lăută, și mă împingea ușurel înainte. Părea imaculat de curat și împrăștiat ușor mirosul unui parfum greu și dulce.

Nimeni dintre cei pe care îi întâlнисem aici nu mi se păruse câtuși de puțin murdar, dar arătau cu toții cumva prăfuiți și degajau întrucâtva mirosul natural al trupului și al părului.

Acest bărbat nu le semăna.

— Dar cum rămâne cu Vitale? am întrebat. Este în regulă să-l las singur acum?

— Nu se va întâmpla nimic în noaptea aceasta, m-a asigurat bărbatul, aplecându-se puțin către mine și privindu-mă direct în ochi. Îl vor îngropa pe Lodovico, nu în pământ sfințit, desigur, dar tatăl său îi va însoți trupul până la mormânt. Toată casa lui va fi în doliu, indiferent dacă este sau nu permis să ții doliu după un sinucigaș.

— Dar preotul acela, fratele Piero, cum rămâne cu acuzațiile lui? Nici măcar nu știu dacă *dibbuk*-ul mai este sau nu furios.

— De ce nu te lași în seama mea, a spus, cu blândețea unui doctor, și nu-mi dai voie să alin durerea pe care o

simți? Permite-mi să-ți amintesc că în acest moment nu ești în stare să ajuți pe nimeni. Trebuie să te refaci.

Am trecut prin altă piață uriașă. La porțile imenselor case cu patru etaje ardeau torțe, iar numeroasele turnuri ridicau lumini către cerul întunecat. Se vedeau puzderie de stele.

Am observat că bărbații din jurul meu purtau haine cu foarte multe ornamente, aveau inele strălucitoare pe degete, mănuși colorate, și mulți se duceau undeva în grupuri, ca spre o destinație importantă.

Femei în mătăsuri somptuoase și brocart își croiau drum cu delicatețe prin colbul drumului, în timp ce servitoare îmbrăcate în culori închise se străduiau să țină pasul cu ele. Treceau și litiere bogat împodobite, cu purtătorii lor tropăind sub greutatea poverii și cu pasagerii ascunși după perdele viu colorate. Undeva departe se auzea muzică, dar zgomotul vocilor o acoperea.

Aș fi vrut să mă opresc și să mă bucur de acest spectacol în continuă mișcare, dar nu părea cu putință.

— De ce nu a venit Malchiah? am întrebat. De ce te-a trimis pe tine?

Bărbatul cu păr șaten a zâmbit și, privindu-mă afectuos, de parcă aș fi fost copilul lui, a spus:

— Nu-ți face griji în ce-l privește pe Malchiah. Și iartă-mi tonul oarecum batjocoritor atunci când vorbim despre el, bine? Cei puternici sunt mereu luați peste

picioar de cei mai puțin puternici — ochii îi străluceau de voie bună. Vino, acesta este *palazzo*-ul cardinalului. Banchetul a început încă de după-amiază.

— Care cardinal? am șoptit. Cine este?

— Are importanță? Suntem la Roma, în epoca splendorii, și ce-ai văzut tu din ea, până acum? Nimic altceva decât întâmplările triste dintr-o anume casă.

— Stai puțin, eu nu...

— Haide, a sosit timpul să înveți, a spus.

Din nou vorbea de parcă s-ar fi adresat unui copilăș. Mi se părea deopotrivă atrăgător și extrem de detestabil.

— Știi că ai tânjit mereu să vezi aceste lucruri, a continuat el, și trebuie să le vezi, pentru că sunt o parte glorioasă a acestei lumi.

Vocea lui avea o rezonanță bogată și părea că se gândește firesc la ce spune în timp ce vorbea. Nici măcar zâmbetul lui Malchiah nu avea atâta gingășie. Sau cel puțin așa părea, în strălucirea făcliilor.

Am pătruns în mijlocul unui adevărat șuvoi de invitați eleganți și am intrat, pe sub o somptuoasă arcadă poleită, în ceva ce reprezenta o curte interioară sau o sală uriașă, nu-mi dădeam seama exact. Sute de oameni se amestecau acolo.

Pe marginile acestui spațiu se aflau plante perene înalte și maiestuoase, împodobite cu lumânări, și chiar în

fața noastră, spre stânga și spre dreapta, se întindea un șir nesfârșit de mese îmbelșugate.

Unii oaspeți se așezaseră deja, inclusiv un grup cu robe bogate și pălării, întorși către spațiul larg deschis de unde nenumărați servitori veneau și plecau cu pocale de vin, tăvi încărcate de cupe și platouri cu ceea ce păreau a fi fructe poleite cu aur.

Sus, deasupra noastră, se vedeau arcade enorme din lemn pictat, împodobite cu ghirlande de flori de care atârnavă nenumărate baldachine strălucitoare din pânză țesută cu fir de argint.

Peste tot pe margini ardeau torțe. Iar de-a lungul meselor, la mică distanță, fuseseră aranjate sfeșnice grele din aur și din argint. Oamenii se așezau pe bănci tapițate cu perne.

Am fost condus către capătul din dreapta, unde câțiva bărbați se așezaseră deja, și ne-am ocupat repede locurile. Sabia mă stânjenea. Mi-am pus lăuta în siguranță, la picioare.

Locul forfotea de-acum de oaspeți.

Trebuie să fi fost mai mult de o mie. Femeile erau peste tot o sărbătoare pentru ochi, cu umerii albi și goi și cu pieptul abia acoperit, în rochii colorate cu mâneci bufante, cu șiraguri de perle și de pietre prețioase prinse în coafurile complicate. Dar și tinerii bărbați păreau la fel de interesanți, toți cu păr lung și lucios, în pantaloni

mulați viu colorați. Aveau haine cu mâneci bufante la fel de bogat decorate ca și cele ale femeilor și purtau, la fel ca ele, nenumărate culori. Bărbații se găteau chiar mai îndrăzneț decât femeile, iar o veselie contagioasă părea să-i unească pe toți.

Dintr-odată a apărut o trupă de băieți îmbrăcați în tunici subțiri prinse în cingători, cu intenția evidentă de a evoca Grecia sau Roma antică. Aveau brațele și picioarele goale, purtau doar sandale aurii și cununi de frunze și flori în păr.

Obrajii le fuseseră în mod cert fardați cu roșu, și probabil că și ochii le erau pictați. Râdeau, zâmbeau și murmurau voios, umplând cupele și întinzând tuturor tăvi cu bomboane, ca și cum în toată frageda lor viață s-ar fi ocupat numai cu asta.

Unul dintre acești Ganymede¹ mlădioși a umplut cupele de argint din fața noastră dintr-un burduf cu vin pe care-l mânuia cu îndemânare, de parcă ar fi făcut asta de mii de ori.

Undeva departe, în dreapta noastră, a început să cânte un grup de muzicanți, iar vocile din jurul meu au crescut în intensitate, ca și cum muzica le-ar fi ațâțat. Muzica însăși era neasemuit de frumoasă, cu o melodie bogată, o melodie care îmi părea cunoscută, fără să-mi fie

¹ Erou din mitologia greacă, prinț al Troiei, descris de Homer drept cel mai frumos dintre muritori.

cu adevărat, interpretată de viole, lăute și instrumente de suflat. Existau în mod cert și alte instrumente, dar nu știam ce sunt. Alt grup de muzicanți, din stânga, s-a alăturat primilor în aceeași melodie. Un soi de bătaie ritmică de tobe o susținea și, încet, au început să se amestece și alte melodii, până când am pierdut complet structura muzicii. Dar simțeam în urechi bătaia tobelor.

Toate acestea mă fascinau, dar mă și răscoleau. Îmi lăcrimau ochii, de la parfum și de la fumul lumânărilor.

— Malchiah vrea cu adevărat să fac asta? am insistat.

M-am întins și i-am atins tânărului încheietura mâinii.

— Vrea el să participe la acest banchet?

— Crezi că ar fi permis-o, dacă n-ar fi dorit-o? mi-a răspuns bărbatul, cu cea mai inocentă expresie. Uite, bea. Ești aici de aproape o zi întreagă și încă n-ai gustat deliciosul vin italian.

Mi-a zâmbit din nou, la fel de dulce și de afectuos, și mi-a întins cupa.

Mă pregăteam să protestez că nu beau niciodată, că nu pot suporta nici măcar mirosul băuturii, dar mi-am dat seama că nu era în întregime adevărat, doar o chestiune de tactică, iar aroma delicioasă a vinului se ridica izbitor de seducătoare. Am ridicat cupa și am gustat. Era exact așa cum îmi plăcea, sec și cu o ușoară aromă de fum, un vin bun, ca acela pe care obișnuiam să-l aleg eu

însumi. Am mai luat o înghițitură și m-am simțit străbătut de o căldură liniștitoare. Cine eram eu, să pun la îndoială dorința îngerilor? Peste tot în jurul meu oamenii se ospătau din farfurii de aur și discutau plăcut unii cu alții, ca și cum un al treilea grup s-ar fi adăugat ansamblului muzical. Am simțit cum încep să cedez tuturor acestora, ca într-un vis.

— Poftim, mai ia, a spus însoțitorul meu.

Mi-a arătat o femeie blondă și subțire care tocmai trecea în compania câtorva persoane mai în vârstă, părul blond împletit cu flori și cu bijuterii făcând-o să arate ca o viziune.

— Ea este femeia care a provocat toată nenorocirea, a adăugat el, tânăra Leticia, cea râvnită de Lodovico și făgăduită lui Niccolò, care aproape că și-a pierdut viața din cauza ei.

Avea un ton reverențios, dar ceva din felul cum își alesese cuvintele mă nedumerea. Intenționez chiar să-i atrag atenția, dar mi-a întins altă cupă de vin.

Am băut. Și iar am băut.

Mi se învârtea capul. Am închis ochii și i-am deschis din nou, la început nevăzând decât milioane de lumânări strălucind peste tot, iar apoi mi-am dat seama că acum pe amândouă laturile spațiului acela uriaș era plin de mese întinse. Toate erau la fel de aglomerate ca a noastră.

Unul dintre băieți mi-a umplut iarăși cupa și mi-a zâmbit călduros în timp ce se îndepărta. Am băut din nou. Încet, mintea mi se limpezea. Oriîncotro mă uitam, vedeam culoare și mișcare. Oamenii treceau prin spațiul gol din fața noastră, muzica parcă crescuse în intensitate, brusc au început să sune trompetele, iar lumea a izbucnit în aplauze.

În spațiul liber din fața noastră a apărut un grup de dansatori, costumați strălucitor astfel încât să sugereze zei și zeițe, cu pieptare și coifuri aurite, cu scuturi și sulite, care au început un balet lent, grațios și elaborat. Oamenii aplaudau cu ardoare, iar zarva vocilor a crescut din nou în intensitate.

Aș fi putut să mă uit o eternitate la acești dansatori, la cercurile și piruetele lor executate atent, la formațiile pe care le alcătuiau. Dar muzica s-a oprit și balerinii au plecat. În mijlocul spațiului și-a făcut apariția un cântăreț la lăută și, sprijinindu-și un picior pe un scăunel de argint, a început să cante tare, dar plin de grație, un cântec în latină despre chipurile dragostei.

M-a cuprins un soi de amețeală, dar mă simțeam cald, extrem de confortabil și uimit de ce vedeam în fața mea. Cântărețul la lăută a dispărut și el. Au intrat din nou actori, unii dintre ei costumați ca niște cai, și au început reprezentația unei scene zgomotoase de bătălie, însoțită de runde frecvente de aplauze.

În fața mea, pe o farfurie de aur, aveam de mâncare, și mi-am dat seama că mă ospătasem cu lăcomie, atunci când servitorii au venit să strângă vesela și fețele de masă, descoperind dedesubt alte fețe de masă, roșii cu auriu.

Ni s-au adus boluri cu apă parfumată, ca să ne spălăm pe mâini.

Primul fel de mâncare se terminase și eu abia dacă îl băgasem în seamă, iar acum servitorii veneau cu platouri cu păsări fripte și legume aburinde. Ne-am umplut din nou farfuriile cu mâncare. Nu existau furculițe, dar asta nu m-a surprins. Mâncam cu degetele și ajutându-ne cu niște cuțite de aur. Băiatul mi-a tot umplut cupa și eu am tot băut. Atenția mi-a fost din nou atrasă de spațiul deschis din fața mea, când a fost adus un decor pictat cu străzi și clădiri, transformând locul într-o scenă mult mai elaborată.

N-am putut urmări subiectul piesei de teatru care a urmat. Mă distrăgea subtilitatea muzicii și mă simțeam mult prea somnoros ca să pot acorda atenție mai multor frumuseți deodată.

O altă rundă de aplauze m-a trezit din zăpăceală. Ni se aduceau purcei de lapte, care miroseau strașnic, deși eu n-aș fi vrut să mai mânc.

M-am trezit de-a binelea, alarmat de o întrebare. Ce făceam? Ce căutam acolo? Ar fi trebuit să sufăr, să-l jelesc pe Lodovico și eșecul meu de a-l salva, dar în loc de asta

petreceam cu străini și râdeam împreună cu ei la reprezentații artistice fără niciun sens pentru mine.

Aș fi vrut să vorbesc, dar bărbatul de lângă mine stătea de vorbă cu cel de lângă el, spunându-i cu cea mai sinceră voce:

— Fă-o. Fă ce vrei să faci. Oricum o vei face, nu? Atunci de ce să te lași torturat de remușcări, pentru asta sau pentru orice altceva?

A privit în față și a sorbit din cupă.

— Nu mi-ai spus cum te cheamă, am zis, atingându-i mâneca.

S-a întors către mine și mi-a aruncat unul dintre acele zâmbete afectuoase.

— Am un nume cu prea multe silabe, mi-a răspuns, nu-i nevoie să-ți încarci mintea cu el.

Ni s-a adus carnea. A tăiat o bucată mare de pe platou și mi-a pus-o în farfurie. Cu o lingură uriașă din aur a răscolit orezul și varza din jur, adăugând lângă carne o porție bună.

— Nu, nu mai vreau, am spus. De fapt, trebuie să plec. Trebuie să mă întorc.

— Prostii, nu trebuie. Curând se va dansa, va dansa toată lumea. Vor mai exista și alte distracții. Seara de-abia a început. Petrecerea va ține toată noaptea.

Mi-a arătat un grup așezat la mesele îndepărtate din partea dreaptă a sălii.

— Uite, acolo sunt oaspeții din Veneția ai cardinalului. Încearcă din răputeri să-i impresioneze.

— Totul este bine și frumos, am spus. Dar trebuie să văd ce se întâmplă cu Vitale. Cred că am stat aici prea multă vreme.

Am auzit lângă mine un râs ușor și adorabil și m-am întors, văzând-o pe incredibil de frumoasa Leticia înclinând capul către bărbatul de lângă ea.

— Nu știe, cu siguranță, că Niccolò tocmai și-a pierdut fratele, am spus.

— Nu, sigur că nu știe, a spus însoțitorul meu. Crezi că familia va face publică această rușine, faptul că prostul și-a luat singur viața? Îl îngroapă și își văd de treabă. Lasă-i să-și croiască singuri minciunile.

Am simțit cum mă cuprinde o furie rece.

— De ce vorbești în acest fel despre ei? l-am întrebat. Suferă cu toții, iar eu mă aflu aici ca să-i ajut în suferința lor. Mă aflu aici ca răspuns la rugăciunile lor. Tu pari să nu fii de acord nici cu ei, nici cu rugăciunile lor!

Mi-am dat seama că ridicasem vocea. Părea aspră. Mă simțeam nedumerit. Oare chiar vorbeam cu un înger?

S-a uitat fix la mine și brusc m-am trezit studiindu-i fața. Avea sprâncene înalte, drepte și închise la culoare, ochii foarte mari și limpezi. Gura îi era moale, plină și zâmbitoare, ca și când i-aș fi părut caraghios, deși nu părea câtuși de puțin disprețuitor sau arogant.

— Crezi că ești răspunsul la rugăciunile lor? m-a întrebat încet — arăta foarte preocupat. Asta ești? Chiar crezi că de aceea te afli aici?

Vorbea foarte încet, prea încet pentru acel loc imens și prea încet ca să se facă auzit peste muzica stăruitoare și minunată venită din ambele laturi ale sălii. Dar eu auzisem fiecare cuvânt.

— Ce-ar fi dacă ți-aș spune că nu reprezinți răspunsul la rugăciunile nimănui, că ai fost păcălit de niște spirite care au avut propriile lor motive să te determine să crezi așa ceva?

Părea îngrijorat; și-a lăsat palma caldă peste încheietura mâinii mele stângi.

Eram stupefiat. N-am spus nimic. M-am uitat numai la el, la buclele moi ale pletelor sale lungi, la ochii lui hotărâți. Nu mă îngrozea el, ci doar ceea ce spusese. Dacă așa stăteau lucrurile, atunci lumea nu avea niciun înțeles și eram pierdut. Am simțit-o acut și imediat.

— Ce vrei să spui? l-am întrebat.

— Că ai fost mințit, a răspuns el, cu aceeași sollicitudine afectuoasă. Nu există îngeri, Toby, există numai spirite, spirite fără trup și spirite ale celor trăitori în carne al căror trup nu mai este în viață. Nu ai fost trimis aici ca să ajuți pe nimeni. Spiritele care te manipulează ți-au hrănit emoțiile, la fel cum cei din această sală se hrănesc din farfurii.

Părea că vrea cu disperare să mă facă să înțeleg. Puteam să jur că îi apăruseră lacrimi în ochi.

— Nu te-a trimis Malchiah la mine, nu-i așa? N-ai nimic de-a face cu el, am spus.

— Desigur, nu el m-a trimis, dar ar trebui să te întrebi de ce nu mă poate împiedica să-ți dezvălui adevărul.

— Nu te cred, am spus. Am încercat să mă ridic, dar m-a apucat repede de braț.

— Toby, nu pleca. Nu întoarce spatele adevărului. Timpul meu alături de tine s-ar putea să fie mai scurt decât am sperat. Dă-mi voie să te conving că ești prizonierul unui sistem de credințe care nu reprezintă decât un mecanism de înscenat minciuni.

— Nu, am răspuns. Nu știu cine ești, dar nu voi asculta așa ceva.

— De ce? De ce îți este atât de frică? Am venit aici din afara timpului ca să te avertizez asupra superstiției reprezentate de credința în îngeri, zei și diavoli. Dă-mi voie să încerc să ajung la inima ta.

— De ce? l-am întrebat.

— Există în univers mai multe entități fără trup, ca mine, a răspuns. Încercăm să călăuzim suflete ca al tău, suflete rătăcite în mecanismele credinței. Vrem să te aducem înapoi pe calea adevăratei dezvoltări spirituale.

Toby, sufletul tău poate rămâne întemnițat în mecanismele credinței timp de secole, nu-ți dai seama?

— Cum am ajuns aici, cum am călătorit cinci veacuri înapoi în timp, dacă totul nu-i decât o minciună? am insistat. Dă-mi drumul. Am de gând să plec.

— Cinci veacuri înapoi în timp? — a răs încet, cel mai trist răs din lume. Toby, tu n-ai călătorit în timp, ci în altă dimensiune, pe care unul dintre cei care îți controlează sufletul au construit-o pentru tine, pentru că în felul acesta îți poate manevra emoțiile, nu numai ție, ci și celor din jur, după bunul lui plac.

— Încetează, am spus. Ce idee înspăimântătoare! Crezi că nu am auzit și mai înainte asemenea teorii?

Eram speriat. Șocat și speriat. Minteă mea se opunea fiecărui cuvânt rostit de el, dar eram zguduit. O groază înghețată mă putea apuca în ghearele ei în orice moment.

— Termenii pe care-i folosești nu-mi sunt necunoscuți, am continuat. Crezi că nu am citit teorii despre lumi paralele, povești despre suflete care călătoresc în afara trupului, sau despre spirite pământene care se descoperă prizoniere ale unor realități din care vor să evadeze?

— Ei bine, dacă tot ai citit astfel de lucruri, pentru binele tău și al celor dragi ție, pune-ți întrebări despre creaturile îngrozitoare care te manipulează! a insistat el.

Eliberează-te de ele. Poți să scapi din această capcană, din această elaborată bulă de spațiu și timp, prin propria ta voință.

— În ce fel? l-am zeflemisit eu. Bătând din călcâie și rostind „Nicăieri nu-i ca acasă”? Uite, nu știu cine ești, dar îmi dau seama ce încerci să faci, încerci să mă împiedici să mă întorc la Vitale și să duc la îndeplinire misiunea pentru care am venit aici. Iar graba ta, prietene, îți subminează teoriile subțirele mai mult chiar decât o poate face logica mea.

Parcă i-aș fi frânt inima.

— Ai dreptate, a recunoscut, cu ochii în lacrimi. Încerc să te deturnez, să te întorc cu fața la adevărata ta evoluție spirituală și să-ți stârnesc capacitatea de a înțelege adevărul. Toby, nu vrei să știi adevărul? Ești conștient și tu că tot ce ți-a spus așa-zisul înger nu reprezintă altceva decât minciuni. Nu există o Ființă Supremă care să asculte rugăciunile tuturor. Nu există îngeri cu aripi trimiși să-i împlinească voia.

Gura părea să i se lățească în rânjet, dar apoi chipul său s-a recompus în aceeași expresie de profundă înțelegere.

— De ce ți-aș da crezare? l-am întrebat. Universul tău este un univers gol, un univers neplauzibil, și l-am respins cu multă vreme în urmă. L-am respins încă de când aveam mâinile pline de sânge și sufletul întunecat.

L-am respins pentru că nu avea înțeles pentru mine, și nu are înțeles pentru mine nici acum. De ce ar fi sistemul tău de credințe mai plauzibil decât al meu?

— Credință, credință, credință. Eu îți cer să-ți folosești rațiunea, a argumentat el. Ascultă, manipulatorii spiritului tău se pot întoarce în orice clipă ca să te ia în primire. Te rog, te implor, crede ceea ce-ți spun. Ești o ființă cu un spirit puternic, Toby, și nu ai nevoie de un Dumnezeu invidios care se dorește venerat, și nici de complicități lui, îngerii care te trimit să împlinești rugăciunile altora!

— Și atunci în numele cui ai venit tu aici, cu atâta pasiune și cu atâta efort?

— Am să-ți răspund. Sunt una dintre nenumăratele entități fără trup trimise să te ajute în drumul tău. Toby, religia ta mizerabilă reprezintă cel mai de jos și mai păgubos sistem de credințe. Dacă vrei să evoluezi, trebuie să te desprinzi de ea.

— Ai fost trimis. Cine te-a trimis?

— Cum să te fac să înțelegi? — părea sincer trist. Ai trăit mai multe vieți, dar de fiecare dată cu același suflet.

— Am auzit asta de un milion de ori.

— Toby, uită-te în ochii mei. Sunt personificarea unei vieți pe care ai trăit-o cu multă vreme în urmă.

— Mă faci să râd, am zis.

Ochii i s-au umplut de lacrimi.

— Toby, sunt bărbatul care ai fost tu în aceste vremuri, nu-ți dai seama? Și am venit să te avertizez în legătură cu ceea ce reprezintă universul cu adevărat. Nu are nimic de-a face cu raiul și cu iadul. Nu există dumnezei dornici să fie idolatrizați. Nu există bine și rău. Acestea sunt închipuiri. Ai căzut într-o capcană care te împiedică în dezvoltarea spirituală. Înfruntă închipuirile. Refuză să li te supui.

— Nu, am răspuns.

Ceva se schimbase în mine. Spaima dispăruse, la fel și mânia. Mă simțeam copleșit de liniște și am devenit din nou conștient de muzică, de melodia aceea pe care o auzisem când începuseră să cânte muzicanții. În muzică se simțeau atât de clar dreptatea și frumusețea, o virtute atât de bine exprimată, încât simțai că ți se rupe inima.

M-am întors și m-am uitat la adunare. Lumea dansa, bărbați și femei, în cercuri, ținându-se de mâini, un cerc intersectându-se cu altul, cu următorul și așa mai departe.

Mi-a ajuns la ureche vocea lui:

— Începi să te gândești la ce ți-am spus, nu-i așa?

— M-am gândit mai demult la ideile pe care mi le-ai expus. Așa cum te-am informat deja, le-am auzit și altă dată — m-am întors și l-am privit. Nu am descoperit nimic convingător în argumentația ta. Așa cum ți-am

spus, îți descrii propriul sistem de credințe. Ce dovezi ai că există alte dimensiuni, sau că nu există Dumnezeu?

— Nu trebuie să dovedesc ceea ce nu există, mi-a răspuns. Părea epuizat. Fac apel la bunul tău simț. Ai trăit multe vieți, Toby, a insistat, și de multe ori au venit să te ajute spirite de felul meu, iar uneori ai acceptat ajutorul lor, alteori nu. Te reîncarnezi, iar și iar, cu intenția de a învăța anumite lucruri, numai că învățătura ta nu poate progresa, atâta timp cât nu-ți dai seama că am dreptate.

— Nu. Tot ce spui este doar un alt sistem de credințe, destul de coerent și cu destulă frumusețe, dar l-am respins cu mult timp în urmă. Așa cum ți-am spus deja, l-am considerat găunos și l-am refuzat.

— Cum poți spune așa ceva?

— Chiar vrei să știi? Vrei cu adevărat să știi?

— Te iubesc. Eu sunt tu. Sunt aici ca să te ajut să faci un pas înainte.

— Știu ce spun, pentru că în adâncul sufletului meu știu că există Dumnezeu. Există cineva pe care eu îl numesc Dumnezeu. Acest cineva are sentimente. Acest cineva reprezintă Iubirea. Simt prezența acestui Dumnezeu în toată substanța lumii în care trăiesc. Sunt convins că Dumnezeu există. Faptul că trimite îngeri copiilor săi denotă o grijă pe care nu o pot nega. Am studiat ideile pe care le prezinți tu, sistemul tău și l-am găsit în cele din

urmă sec, neconvingător și rece. Însălmântător de rece. Nu-l luminează personalitatea lui Dumnezeu, și este rece.

— Nu, a protestat el, clătinând din cap. Nu este rece. Te contrazic. Te înșeli. Pui în centrul sistemului tău un Dumnezeu care nu a existat niciodată. Numai copilul din tine insistă să-l păstreze pe acest Dumnezeu. Dar acel copil ar trebui să se supună bărbatului.

M-am ridicat de la masă și mi-am luat lăuta. M-am oprit, am desfăcut spada de la cingătoare și am lăsat-o să cadă pe pardoseală. Am lăsat să cadă și capa pe care mi-o dăduse când ne întâlniserăm.

Brusc a început să mi se învârtă capul.

— Nu pleca, Toby, a spus el.

Stătea în picioare lângă mine. Ba nu. Traversam împreună mulțimea forfotitoare. Eram amețit. Cineva mi-a întins o cupă cu vin, dar am refuzat-o.

Însoțitorul meu m-a înlănțuit cu brațele și a încercat să mă oprească.

— Lasă-mă să plec, am spus. Nu mă interesează ce ai să-mi oferi. Nu știu dacă ești rău sau pur și simplu rătăcit în propria ta călătorie. Dar știu ce am eu de făcut. Trebuie să mă întorc la Vitale și să îl ajut în orice mod îmi stă în putință.

— Poți să fii liber, mi-a șoptit, cu fața foarte aproape de a mea. Înfruntă-i, nu le da crezare. Denunță-i și alungă-i. Nu au niciun drept să se folosească de tine.

Șoptea ca și cum ar fi șuiert. S-a uitat în dreapta și-n stânga. Mi-a dat drumul, dar și-a trecut brațul peste umerii mei și simțeam cum mă strânge tot mai tare cu degetele.

Nu-mi plăcea deloc. Abia mă stăpâneam să nu-l lovesc și să nu-l împing.

— Dacă fac toate astea să dispară, m-a întrebat, ai să mă crezi? Dacă te trezești înapoi în patul tău de la Mission Inn? Sau ar trebui să te las pe strada plină de verdeață din New Orleans unde locuiește prietena ta?

Am simțit sângele urcându-mi în obraji.

— Pleacă de lângă mine, am zis. Dacă ești ceea ce susții că ești, atunci știi că nu fac niciun rău întorcându-mă la Vitale. Nici ajutând un alt om aflat la ananghie.

— La naiba cu Vitale! și-a arătat el colții. La naiba cu el și cu încurcăturile lui murdare! Nu te voi lăsa să te rătăcești.

Degetele lui mi se înfipseseră în carne și acum mă durea. Zgomotul mulțimii și sunetul muzicii deveniseră din ce în ce mai sonore, aproape asurzindu-mă, iar luminile căpătaseră o strălucire orbitoare.

Un val de aplauze și de strigăte venite din mulțime m-au luat prin surprindere. În acel moment, el m-a apucat cu amândouă brațele și a început să mă tragă de-a curmezișul pardoselii.

M-am împotrivit.

— Piei, Satană! am șoptit, apoi am strâns pumnul și l-am lovit puternic în față, făcându-l să zboare de lângă mine, de parcă ar fi fost făcut numai din aer.

I-am văzut silueta îndepărtându-se, ca suptă de un tunel uriaș de lumină. Substanța însăși a lumii din jurul meu se făcuse țandări, iar trupul lui exploda în această învălmășeală în pete uriașe de foc orbitor. Am închis ochii. Nu m-am putut abține. Am căzut în genunchi. Lumina era vulcanică și devoratoare. Un țipăt enorm mi-a sfâșiat auzul, transformându-se apoi într-un urlet.

S-a auzit o voce:

— Spune-mi cum te cheamă!

Am încercat să văd, dar lumina încă mă orbea. Mi-am acoperit fața cu palmele, încercând să zăresc ceva printre degete, dar nu puteam vedea decât rotocoale de foc.

— Spune-mi cum te cheamă! s-a auzit din nou vocea, apoi a venit și răspunsul, ca un șuierat.

— Ankanoc! Lasă-mă să plec.

Vocea a vorbit din nou, inconfundabilă, și am înțeles, chiar dacă nu am auzit cuvintele: *Ankanoc, întoarce-te în iad*. Fusesse pedepsit, iar forța care îl făcuse să-și ia zborul se afla încă aproape.

S-a auzit un vuiet bubuitor, din ce în ce mai puternic și, deși țineam ochii închiși, am știut că lumina dispăruse. *Ankanoc*. Numele îmi reverbera în minte și

aveam senzația că nu-l voi uita niciodată. Mi se părea că recunoscusem vocea care rostise acest nume, cerându-i să plece, că fusese vocea lui Malchiah, dar nu eram sigur. Tremuram până-n măduva oaselor.

Am deschis ochii.

M-am trezit îngenuncheat pe dalele de piatră. Mulțimea se adunase în jurul meu, se auzeau strigăte, voci și un vag fundal muzical. Capul îmi bubuia. Umerii mă dureau.

Malchiah îngenunchease și el lângă mine și mă susținea, dar nu-l puteam vedea cu adevărat. Îi simțeam doar mâinile sprijinindu-mă. Mi-a spus, cu o voce fără sunet:

— Acum îi cunoști numele. Strigă-l pe nume, indiferent sub ce înfățișare ți se arată, și va fi nevoit să răspundă! Ține-l minte, pentru acum, pentru mai târziu și pentru totdeauna. Ankanoc. Te las acum să faci ce ai de făcut.

— Nu mă părăsi! am șoptit.

Dar deja dispăruse.

Lângă mine stătea altcineva, un bărbat simpatic, cu fața rotundă, îmbrăcat într-o robă roșie, lungă și largă. Mi-a întins mâna.

— Haide, tinere, a spus, dă-mi voie să te ajut. Abia a trecut de miezul nopții, e prea devreme să te împleticești.

Alte mâini m-au ajutat să mă ridic în picioare.

Apoi, bătându-mă pe umăr, bărbatul mi-a zâmbit și s-a întors în sala banchetului.

Am descoperit că mă aflam în afara porților palatului. Și că ploua.

Bătuse miezul nopții. Fusesem pierdut multă vreme.

Cum de îngăduisem să mi se întâmple așa ceva, și ce credeam de fapt că mi se întâmplase? M-a cuprins din nou frica, acumulându-se treptat până nu am mai putut gândi sau simți. Oare Malchiah se arătase cu adevărat? El îl alungase pe diavol? Ankanoc. Brusc, tot ce-mi mai aminteam era doar chipul lui plăcut, comportamentul plin de prefăcută solitudine și farmecul incontestabil.

Mi-am dat seama că stăteam în ploaie. Uram ploaia. Nu-mi plăcea să fiu ud. Nu voiam să mi se ude lăuta. Iar acum stăteam nemișcat în întuneric, turna cu găleata peste mine și mi-era frig.

Am închis ochii și m-am rugat aceluia Dumnezeu în care credeam, Dumnezeul din centrul sistemului meu de credințe, m-am rugat amarnic, cerându-i să mă ajute acum.

Cred în tine. Cred că ești aici, indiferent dacă te pot simți sau nu, chiar dacă nu știu cu siguranță adevărul. Cred în universul creat de tine, imaginat de dragostea ta și de puterea ta. Cred că vezi și cunoști toate lucrurile.

Apoi m-am gândit, în tăcere: cred în lumea ta, în dreptatea ta, în coerența ta. Cred în muzica pe care am

auzit-o acum câteva clipe. Cred în tot ce nu pot nega. În tot ce este clădit pe focul dragostei. Lasă-mă să mă dăruiesc trup și suflet acestui foc.

Îmi dădeam seama vag că tocmai făceam o alegere, dar era singura alegere posibilă pentru mine.

Mintea mi s-a limpezit.

Am auzit melodia aceea venind dinspre *palazzo*, melodia cu care își începuseră programul muzicanții. Nu eram sigur dacă o recompuneam eu din crâmpiele îndepărtate de muzică sau chiar o cântau din nou, atât de incert era sunetul. Dar de-acum o știam deja și am început să o fredonez de unul singur. Îmi venea să plâng.

N-am plâns. Am rămas acolo până m-am liniștit, până când m-am recompus și până când întunericul nu mi s-a mai părut o beznă fatală care înghite pământul. O, dacă s-ar întoarce Malchiah, m-am gândit, dacă mi-ar mai vorbi. De ce permisesse să se apropie de mine acel demon, acel *dibbuk*? Cum de lăsase să se întâmple una ca asta? Dar cine eram eu să-i pun lui întrebări? Nu stabileam eu regulile acestei lumi, nu stabileam eu regulile acestei misiuni.

Trebuia acum să mă întorc la Vitale.

Malchiah îmi dădea ocazia să o fac, să-mi duc misiunea la capăt, și exact asta intenționam.

Am văzut în stânga aleea pe care ajunseseam în acest loc și m-am apropiat grăbit, urmând-o apoi până în piața din fața casei lui Vitale.

Alergam cu capul în pământ când, chiar în fața casei, Pico m-a văzut și mi-a aruncat o mantie peste cap și umeri. M-a condus pe poartă înăuntru, departe de ploaie, și mi-a șters repede fața cu o bucată uscată de pânză.

O torță singuratică ardea în suportul ei de fier și pe o măsuță se afla un sfeșnic simplu cu trei lumânări aprinse.

Dărdâiam, nu-mi pria frigul. Nu era cine știe ce căldură înăuntru, dar curând frisoanele au început să mă lase.

În minte, vedeam în continuare chipul lui Ankanoc și îi auzeam cuvintele, „un sistem de credințe”, apoi lungile fraze pe care le rostise, toate acele fraze binecunoscute desprinzându-se de pe buzele lui. Îi vedeam pasiunea din privire. Apoi am auzit din nou șuieratul cu care își rostise numele.

Am revăzut focul și am auzit vuietul asurzitor venit dinspre el. M-am sprijinit cu toată greutatea de peretele umed de piatră.

Începeam să fiu tot mai conștient de un lucru: nu știi niciodată nimic sigur, chiar dacă credința îți este uriașă. Pur și simplu nu știi. Ezitățile, supliciul pot fi fără sfârșit. Nici chiar aici, în această casă stranie din alt secol, cu

toate dovezile pe care mi le oferise cerul, nu știam tot ceea ce tânjeam să știu. Nu puteam scăpa de frică. Doar cu o clipă în urmă îmi vorbise un înger, iar acum eram din nou singur. Și dorința de a ști însemna durere, pentru că doream, pe de altă parte, să pun capăt tensiunii și suferințelor. Dar ele nu se terminau cu adevărat niciodată.

— Stăpânul meu îți transmite să pleci, a spus cu disperare Pico. Uite, mi-a dat bani pentru dumneata. Îți mulțumește.

— N-am nevoie de bani.

Asta a părut să-i placă și a pus punga deoparte.

— Dar, stăpâne, a continuat el, eu te implor să nu pleci. Stăpânul meu este ferecat acum în casa lui *signor* Antonio. Fratele Piero a cerut să fie închis până când va aduce mai mulți preoți. Vor să-l cerceteze în legătură cu diavolul.

— Nu-l voi părăsi, am spus.

— Slavă Domnului, a zis Pico și a început să plângă. Slavă Domnului, a spus el din nou, apoi a repetat-o iar și iar. Dacă stăpânul meu va fi judecat pentru vrăjitorie, nu poate să existe decât un singur verdict. Și va muri.

— Voi face tot ce-mi stă în puteri ca să nu se întâmple una ca asta!

M-am întors, pregătindu-mă să intru în casă.

— Nu, stăpâne, te rog, nu te duce acolo. De câteva ore, demonul s-a liniștit. Dacă urcăm pe scări, va auzi și se va porni din nou.

— Atunci rămâi aici, i-am spus, dar eu trebuie să mă duc să vorbesc cu acest diavol. Am luat sfeșnicul de fier. Tocmai am stat de vorbă cu altul, iar cel de aici nu mă poate speria mai mult.

Capitolul zece

IMEDIAT CE AM PĂȘIT PE TREPTELE DE PIATRĂ, l-am auzit pe *dibbuk*. Era undeva deasupra mea. Mi-am amintit că Vitale îmi spusese că găsisese sinagoga „sus”, împreună cu cărțile sfinte. Am continuat să urc, ferind cu mâna luminile tremurânde ale lumânărilor, trecând pe lângă ușile biroului lui Vitale și îndreptându-mă spre etajul de sus al casei.

Zgomotele au devenit mai puternice și mai înspăimântătoare. Ceva se făcea țândări. Se auzeau izbituri și lovituri, ca și cum niște obiecte ar fi fost aruncate de pereți.

În cele din urmă am ajuns la ușa larg deschisă a unei încăperi mari. Liniște. Avea tavanul mai jos decât camerele de dedesubt, dar nu cu mult.

Lumina a dat la iveală dintr-odată, undeva la distanță, ușile de argint ale chivotului, care adăpostea fără îndoială cărțile sfinte ale lui Moise. Chivotul se afla pe peretele

dinspre Răsărit. Într-o parte, un fel de podium domina încăperea, cu câteva bănci prăfuite în fața lui, iar departe, în dreapta, se afla un paravan pictat și poleit cu aur. În spatele lui se afla o bancă lungă, destinată probabil femeilor care veneau pe vremuri să urmărească slujba sau să asculte predica. Pereții erau acoperiți cu panouri din lemn închis la culoare, scump, dar nu atât de întunecat încât să nu se poată distinge inscripțiile pictate pe el cu litere ebraice negre. Într-o parte a podiumului se afla o masă, iar pe ea, un maldăr de suluri.

Candelabre elegante de argint atârnavă din tavan. Ferestrele fuseseră oblonite. Sfeșnicul meu reprezenta singura sursă de lumină.

Dintr-odată, băncile din fața mea au început să tremure, apoi să se izbească una de alta, iar candelabrele să se zgâlțâie în lanțurile lor de argint.

O cărticică legată în piele s-a ridicat de pe una dintre bănci și a zburat spre mine, încât a trebuit să mă feresc. A aterizat în spatele meu, pe pardoseală.

— Cine ești? l-am întrebat. Dacă ești un *dibbuk*, îți cer să-mi spui numele tău!

Băncile s-au mișcat toate, lovindu-se între ele, iar paravanul pictat s-a răsturnat și a căzut cu o bubuitură uriașă. Alte obiecte au fost iarăși aruncate înspre mine și a trebuit să mă adăpostesc sub tocul ușii, ferindu-mă instinctiv cu mâna dreaptă. Se auzea un sunet cavernos,

un vuiet asemănător mai degrabă aceluia din momentul când auzisem că Ankanoc fusese pedepsit, numai că de data aceasta părea produs de o voce omenească. Era atât de puternic, încât a trebuit să-mi acopăr urechile.

— În numele lui Dumnezeu, am rostit, îți cer să-mi spui cum te cheamă.

Vorbele mele n-au făcut decât să sporească furia creaturii. Un candelabru a început să fie tras cu violență în toate părțile, până când s-a desprins din lanțuri și s-a prăbușit peste băncile de dedesubt.

M-am ghemuit la pământ, ca și cum aș fi fost înspăimântat, dar nu eram. Am urmărit un alt candelabru zdrobindu-se de bănci, încercând să nu clipesc, nici să tresar la zgomotul violent.

Am aranjat candelabrul pe pardoseală și apoi am rămas nemișcat. Nu m-aș fi simțit deloc confortabil dacă toate acestea ar fi stins lumânările, dar deocamdată nu se întâmplase asta. Stând în continuare nemișcat și fără să vorbesc, s-a făcut din nou liniște.

Am întins mâna încet după lăută și mi-am pus-o în poală. Nu eram sigur ce aveam de gând să fac, dar am întins coardele, ciupindu-le foarte ușor, ca să le acordez. Am închis ochii și am început să cânt din memorie melodia auzită în palatul cardinalului. M-am gândit, fără cuvinte, ce însemnase muzica aceea pentru mine în timpul înfruntării cu Ankanoc. M-am gândit la coerența,

la elocvența ei, la felul cum îmi vorbea despre o lume în care armonia reprezintă infinit mai mult decât un vis, în care frumusețea atinge divinul. Aproape că mi-a venit să plâng atunci când am început să cânt, increzător în mine că voi reuși să reconstitui și acele pasaje pe care memoria nu le înregistrase.

Pereții au împrăștiat ecoul notelor blânde ale lăutei. Am prins ceva mai mult curaj, începând să cânt mai repede și cu mai multe variațiuni, transformând pe nesimțite melodia într-un fel de comentariu melancolic al ei. Notele mai joase m-am apucat să le și fredonez, cântând încet și monosilabic, na nah, na nah nah, na, lăsând degetele și vocea să mă conducă încotro doreau. Ochii mi s-au umplut de lacrimi. Le-am lăsat să curgă în voie pe obraji. Am început să cânt încet cuvintele unui psalm.

„Sfinte Dumnezeule, salvarea mea, când plâng în întuneric înaintea Ta, lasă-mi rugăciunile să ajungă la Tine.” Nu îmi aduceam aminte mai departe, așa că am continuat parafrazând: „Sunt aproape de marginea îndurării lui Sheol. Pleacă-ți urechea la durerea mea.”

Am cântat mai departe, rostind cuvintele, când îmi veneau în minte, fredonând, când nu mi le aminteam. Cercetam din ochi întunericul dinaintea mea și mi-am dat seama că nu eram singur.

În picioare în fața chivotului, nu departe de mine, stătea un bătrân pipernicit.

Ne-am uitat unul la altul; pe chipul lui se citea o mare uimire și nu era greu de înțeles din ce motiv. *Era uluit că-l pot vedea, la fel cum eram și eu.*

M-am oprit din cântat. Abia l-am privit, hotărât să nu dau niciun semn de frică, pentru că într-adevăr nu simțeam frică. Simțeam doar mirare și o emoție crescândă. Aș fi vrut cu disperare să știu ce am de făcut.

— Nu ești un *dibbuk*, i-am șoptit.

El n-a părut să mă audă. Mă cerceta în detaliu. Am făcut și eu la fel, memorând tot ce vedeam cu precizia antrenată a unui asasin, hotărât să nu scap din vedere nimic din ceea ce mi se înfățișa.

Era micuț, ușor gârbovit și foarte bătrân, cu un cap chel și un mănunchi de păr rămas la ceafă care îi ajungea până la umeri. Avea mustață și barbă albe. Veșmintele lui de catifea neagră, cândva elegante, ajunseseră acum uzate, prăfuite și rupte pe ici, pe colo. Pe marginea mantiei erau cusuți ciucuri albaștri, iar în dreptul inimii, cercul galben pe care eu îl detestam, semn că era evreu. Părea stăpân pe sine și mă examina necruțător, cu ochișori aprinși, printr-o pereche de ochelari lucioși.

Ochelari. Nu știusem că oamenii din acea epocă aveau așa ceva. Dar purta ochelari, în mod limpede, iar

lumina lumânărilor mele se reflecta din când în când în lentilele lor.

Malchiah, binecuvântează-mă cu puterea de a vorbi cu el.

— Îți dai seama că te pot vedea, i-am spus. Nu vin ca dușman. Vin doar ca să descopăr de ce anume bântui această casă. Ce anume te-a lăsat atât de neliniștit? Ce anume te-a lipsit de dorința de a păși în lumină?

O clipă a rămas tăcut, nemișcat și gânditor. Apoi a pornit înspre mine.

Am crezut că-mi stă inima. S-a apropiat fără grabă până când a ajuns exact în fața mea. Mi-am ținut răsuflarea. Părea concret, uman, respira și se uita la mine pe sub sprâncenele albe.

Nu simțeam nicio consolare în faptul că eram eu însumi un spirit pe acest tărâm, că minunea existenței lui nu era mai mare decât a existenței mele. Îmi era frică, dar eram hotărât să n-o arăt.

A trecut pe lângă mine și a ieșit pe coridor.

Am apucat candelabrul și, uitând de lăută, am pornit după el. S-a îndreptat spre scară și a început să coboare treptele repede.

L-am urmat.

Nu s-a uitat înapoi nici măcar o dată. Coccoșat și mărunț, s-a mișcat repede, probabil cu dexteritatea unei stafii, până când a ajuns în ușa boltită a pivniței. A trecut

prin ea, iar eu m-am grăbit să o deschid ca să mă pot lua după el, și am reușit să-l prind la capătul scărilor, în timp ce lumânările dădeau la iveală treptat vechiturile adunate în pivniță.

Peste tot pe pardoseală zăceau rămășițe de mese și scaune rupte. Lângă pereți se înșirau butoaie prăfuite cu vin. Deasupra lor, legate cu sfoară, fuseseră stivuite mobile vechi, unele dintre ele sfâșiate, împrăștiindu-și măruntaiele pe podea. Sute de cărți mucegăite zăceau adunate în teancuri, cu cotoarele rupte și paginile împrăstiate.

Suporturi de lămpi și sfeșnice fuseseră răsturnate, iar câteva coșuri erau rupte și întoarse pe dos. Haine vechi făcute ferfenițe se împrăstiaseră peste tot.

Bătrânul cel mărunțel stătea acum în mijlocul pivniței și se uita la mine.

— Ce anume vrei să-mi arăți? l-am întrebat.

Aș fi vrut să-mi fac semnul crucii, dar ar fi fost o jignire pentru el.

— În numele lui Dumnezeu din cer, ce-mi stă mie în puteri să fac?

L-a cuprins furia.

A început să urle la mine, izbind cu picioarele în pereți iar și iar, întinzându-se apoi după acele lucruri deja împrăstiate în jur. A apucat gâtul unei sticle și a spart-o de zid. A aruncat cărțile de pereți. A smuls paginile de

pergament și le-a aruncat în aer, furios apoi pentru că zburau și se învârteau în jurul lui. A început să izbească și să arunce orice, urlând de parcă ar fi fost un animal sălbatic.

— Încetează, te implor! am strigat. Nu ești un *dibbuk*. Sunt sigur de asta. Ți-am auzit strigătele. Acum spune-mi ce ai pe suflet.

Nu puteam să-mi dau seama dacă, printre urletele sale, mă auzise și pe mine.

A început apoi să arunce cu obiecte în mine. Picioare de scaun, farfurii și sticle sparte, orice obiect pe care reușea să pună mâna îl arunca în mine.

De-acum părea că tremură toată pivnița: bucăți de mobilă cădeau pe butoaie de parcă ar fi fost cutremur. O sticlă de vin m-a izbit tare în partea laterală a capului și apoi am simțit lichidul oțetit curgându-mi pe umăr. M-am tras înapoi împleticindu-mă, amețit. Dar am ținut sfeșnicul strâns, ca și cum de el depindea viața mea.

Mă simțeam tentat să-l condamn pentru toate acestea și să mă cert cu el, să-i cer recunoștință pentru că acceptasem să-l urmez aici, dar mi-am dat seama repede că n-ar fi fost decât o fanfaronadă, o mândrie deșartă, o tâmpenie. Bătrânul era demn de milă. Ce aveam de gând cu el?

Am plecat capul și m-am rugat încetișor. *Doamne, ajută-mă să nu dau greș, așa cum am dat greș cu Lodovico.*

Am ales din nou un psalm pe care mi-l aminteam cât de cât și, pe măsură ce mi se iveau pe buze cuvintele străvechi, el a început să se potolească.

A rămas nemișcat, arătând în jos. Da, chiar arăta cu degetul.

Dintr-odată l-am auzit pe Pico, din vârful scărilor: — Stăpâne, în numele cerului, ieși de-aici! a strigat el.

Nu, nu acum, m-am gândit eu disperat.

Fantoma dispăruse.

Toate obiectele suficient de ușoare încât să poată fi mișcate păreau dintr-odată să zboare prin aer. Lumânările s-au stins.

Fără speranță în întuneric, am aruncat sfeșnicul și am luat-o la fugă spre geana de lumină din capul scărilor. Eram sigur că simțeam mâini care mă trăgeau, degete apucându-mă de păr și pe cineva respirându-mi direct în față.

Am alergat cuprins de panică până când am reușit să-l apuc pe Pico, să-l împing afară și să trântesc ușa pivniței în urma noastră. Am tras zăvorul.

M-am sprijinit apoi cu spatele de ea ca să-mi trag sufletul.

— Stăpâne, ai sânge pe față, a strigat Pico.

De după ușă se auzeau urlete pline de jale și imediat după aceea a urmat un bubuit tunător, ca și cum unul

dintre butoaiele uriașe de vin s-ar fi rostogolit pe pardoseala pivniței.

— Nu contează sângele, i-am spus lui Pico. Du-mă la *signor* Antonio, trebuie să vorbesc cu el chiar acum.

Am ieșit din casă.

— La ora asta? a protestat Pico, dar eu nu m-am lăsat întors din drum.

— El știe cine este stafia, trebuie să știe, am spus.

Am încercat să-mi amintesc ce aflasem. Un învățat evreu locuise în această casă, da, cu douăzeci de ani în urmă. Acest învățat evreu aranjase sinagoga de la ultimul etaj. Oare *signor* Antonio nu bănuise niciodată că învățatul cu pricina ar putea fi cel care bântuia casa?

Am bătut la ușa casei lui *signor* Antonio până când a apărut paznicul de noapte, ne-a recunoscut și ne-a poftit somnoros să intrăm.

— Trebuie să-l văd imediat pe stăpânul tău, i-am spus bătrânului paznic, dar el a clătinat doar din cap, ca și cum ar fi fost surd. Uimitor, m-am gândit, cât de mulți servitori bătrâni și infirmi s-au adunat în această casă. Pico a aprins o lumânare și m-a condus în sus pe scări.

Dormitorul lui *signor* Antonio era plin de lumina lămpilor. Ușile erau deschise și l-am zărit îngenunchat în roba lui lungă pe pardoseala goală de lângă pat. Avea capul descoperit și nădușit în lumină și brațele

împreunate în formă de cruce. Cu siguranță se ruga pentru fiul lui.

Când am apărut în cadrul ușii, a tresărit. Apoi m-a privit cu o indignare mută.

— De ce-ai venit aici? m-a întrebat. Credeam că ai fugit ca să-ți salvezi viața.

— Am văzut stafia care bântuie cealaltă casă, am răspuns. Am văzut-o bine și cred că știți cine este.

Am intrat în încăpere și i-am oferit mâna, ajutându-l să se ridice. A acceptat, pentru că îi venea greu, la vârsta lui, dar apoi s-a îndepărtat către unul dintre numeroasele jilțuri bogat sculptate. S-a afundat în pernele lui și, frecându-și nasul ca și cum ar fi suferit, s-a uitat din nou la mine.

— Nu cred în stafii, a spus el. În *dibbuk*, da, în diavoli, da, dar nu în stafii.

— Mai gândiți-vă o dată. Este vorba despre un bătrân mărunțel. Poartă o tunică de catifea, lungă, ca de învățat, dar are ciucuri albaștri la poalele mantiei. Are pe piept „semnul rușinii” și se uită la lume prin ochelari — am făcut un gest cu degetele, încercând să-i arăt cum stau ochelarii la ochi. Este chel în creștet și cu părul lung la ceafă, alb, la fel ca barba.

Signor Antonio a rămas fără cuvinte.

— Așa arăta savantul evreu care a locuit în acea casă în urmă cu douăzeci de ani? am întrebat. Cunoașteți numele acelui om?

Nu mi-a răspuns, dar părea puternic impresionat de relatarea mea. Se uita uimit în gol și arăta demn de milă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, domnule, spuneți-mi numele acestui bărbat, am zis. Vitale este închis aici, sub acoperișul dumneavoastră. Va fi acuzat de Inchiziție că a...

— Da, da, am încercat să împiedic asta, a strigat, ridicând mâna.

Și-a tras sufletul și, după un moment de tăcere, a părut să accepte, oftând, ce trebuia să facă.

— Da, știu cine este stafia aceasta.

— Știți de ce bântuie? Știți ce dorește?

A clătinat din cap. Se vedea că se chinuiește.

— Pivnița, ce legătură are cu pivnița? M-a condus în pivniță. A arătat spre pardoseala de piatră.

A gemut lung, ca și cum și-ar fi dat duhul. Și-a ascuns capul în palme, apoi m-a privit peste degete.

— Chiar ai văzut asta? m-a întrebat.

— Da. Este furios, suferă, strigă de durere. Și arată spre pardoseală.

— Ah, nu spune mai mult, a intervenit bătrânul. Cum de am fost atât de nebun încât să mă gândesc că n-ar fi adevărat?

Și-a întors fața de la mine, ca și cum nu mi-ar fi putut suporta privirea scrutătoare, sau privirea oricui, de fapt, și a plecat capul.

— Nu puteți să împărtășiți tuturor ceea ce știți? l-am întrebat. Nu puteți să depuneți mărturie că ceea ce se petrece în casă nu are nicio legătură cu Vitale, cu sărmanul Lodovico sau cu Niccolò? *Signor* Antonio, trebuie să spuneți ce știți.

— Trage frânghia clopoțelului, a spus.

Am făcut cum mi-a cerut.

Când a apărut servitorul, o altă relicvă omenească, l-a înștiințat că în zori dorea să-i adune pe toți membrii casei sale la casa vecină, cea unde făcea ravagii spiritul. Adunarea trebuia să-i includă neapărat pe fratele Piero, pe Niccolò și pe Vitale. Aveau să se întâlnească toți la masa din salonul cel mare, care trebuia curățată și pregătită cu scaune și lămpi. Apoi trebuia aranjată și aprovizionată cu pâine, fructe și vin, întrucât era o istorie întreagă de povestit.

Mi-am luat rămas-bun de la el.

Pico, care se învârtea pe coridor, m-a condus la ușa lui Vitale. l-am strigat numele și mi-a răspuns cu voce slabă, descurajat. l-am cerut să nu-i fie frică. Văzusem stafia și misterul ei urma să fie dezlegat curând.

M-am lăsat apoi condus într-un dormitor mic cu pereți pictați și, oricât aș fi fost de curios, m-am cufundat

în patul închis aproape ca un dulap și am adormit imediat.

M-am trezit odată cu prima rază de lumină. Îl visasem pe Ankanoc. Se făcea că stăteam de vorbă, într-un loc confortabil, iar el îmi zicea, cu farmecul lui cald: „Nu ți-am spus eu? Există milioane de suflete pierdute în acest mecanism al durerii, tristeții și atașamentului fără sens. Nu există dreptate, nu există milă, nu există Dumnezeu. Nu există alți martori ai suferinței noastre, în afară de noi înșine.” *Spirite care te folosești, care îți alimentează emoțiile, fără Dumnezeu, fără diavol.*

Din dormitorul mic, i-am răspuns, sau mi-am răspuns mie.

— Există milă, am șoptit. Și există dreptate, și există cineva care este martor la toate. Și, mai presus de orice, există dragoste.

Capitolul unsprezece

CÂND AM AJUNS, FAMILIA SE ADUNASE deja la masa din salonul nefericitei case. Stafia făcea ravagii în pivniță și din când în când scotea urlete strașnice, în stare să străbată toate încăperile.

Am remarcat imediat că patru gărzi înarmate îl însoțeau de această dată pe *signor* Antonio, așezate în jurul scaunului său din capul mesei. Bătrânul părea odihnit și ferm, îmbrăcat solemn în catifea neagră. Stătea cu capul plecat și cu palmele împreunate ca pentru rugăciune.

Niccolò părea să-și revină miraculos și îl vedeam pentru prima dată în haine obișnuite, dacă ceea ce purta acum se putea numi obișnuit. Era înveșmântat în negru, ca și tatăl său, sau la fel ca Vitale, așezat alături, și mă privea cu ochi timizi.

Fratele Piero stătea la celălalt capăt al mesei, însoțit în dreapta de încă doi clerici și de un bărbat cu un teanc de hârtii, o călimară și o pană ascuțită, care arăta, bineînțeles,

ca un funcționar. Pe tăblia imensă a mesei fusese întinsă mâncare din abundență, și o liotă de servitori, printre care și Pico, rezemau pereții.

— Stai aici, a spus *signor* Antonio, indicându-mi locul din dreapta lui.

M-am supus.

— Vă avertizez din nou că sunt împotriva acestui lucru, a spus fratele Piero, împotriva acestei înfrățiri cu spiritele, sau ce-o fi ea! Această casă trebuie exorcizată chiar acum! Sunt gata să încep.

— Destul! a spus *signor* Antonio. Știu acum cine bântuie această casă și vă voi spune cine este și de ce o bântuie. Vă avertizez, nicio vorbă nu trebuie să părăsească încăperea în care ne aflăm.

Preoții au acceptat în silă, dar vedeam că mor de ciudă că nu se vor putea împăuna cu povestea. Poate că nu conta.

Din pivniță se auzeau în continuare zgomote și am fost convins din nou că stafia rostogolea pe jos butoiul cel mare de vin.

La un semn al lui *signor* Antonio, gărzile au închis ușile și s-a lăsat liniștea, așteptându-l să înceapă să vorbească.

— Dați-mi voie să încep povestea cu mulți ani în urmă, pe când eram tânăr student la Florența, mă bucuram de

o oarecare trecere la curtea familiei de Medici și nu-mi plăcea deloc să-l văd pe fiorosul Savonarola apărând în oraș. Știți cine a fost Savonarola?

— Spune-ne tu, tată, a zis Niccolò. Am auzit mereu acest nume, dar nu știm cu adevărat ce s-a întâmplat în vremurile acelea.

— Ei bine, aveam o mulțime de prieteni printre evreii din Florența, și mai am și acum. Aveam colegi de școală și un foarte serios profesor particular, care mă ajuta să traduc texte medicale din arabă, pe care el, profesor de ebraică, o cunoștea foarte bine. L-am venerat pe acest om mult mai mult decât v-ați venerat voi, băieți, profesorii de ebraică de la Padova sau de la Montpellier. Se numea Giovanni și i-am rămas profund îndatorat pentru cât a muncit cu mine, iar uneori chiar am simțit că nu l-am răsplătit îndeajuns, căci de fiecare dată când îmi aducea un manuscris îngrijit, eu fugeam cu el la un tipograf și îl transformam într-o carte, pentru ca toți prietenii să se poată bucura de înțelepciunea lui. Aș putea spune că manuscrisele și notele pregătite de Giovanni au circulat prin toată Italia, pentru că lucra foarte îngrijit și de fiecare dată fără nici cea mai mică greșală.

Ei bine, Giovanni, care îmi era de asemenea prieten și tovarăș de băutură, se baza pe protecția mea, atunci când călugării apăreau în oraș și se apucau să predice lumii împotriva evreilor. La fel și preaiubitul său fiu,

Lionello, unul dintre cei mai buni prieteni și colegi pe care i-am avut. L-am iubit pe Lionello, ca și pe tatăl lui, din toată inima.

După cum știți, în Săptămâna Mare, în toate orașele noastre se procedează la fel. Ușile tuturor evreilor se închid din Joia Mare până în Duminica Paștelui, mai mult pentru a-i proteja pe ei decât din alt motiv. Iar în timp ce se țin predici în care sunt acuzați că l-au răstignit pe Hristos, huligani tineri aleargă pe străzi și aruncă cu pietre în toate casele evreiești întâlnite în cale. Evreii rămân înăuntru, la adăpost de aceste atacuri, și rareori se întâmplă ceva mai grav decât să se spargă o fereastră sau două. După ce trece Duminica Paștelui, iar mulțimea se liniștește și oamenii încep să-și vadă de treabă, evreii ies din case, își repară ferestrele și totul e dat uitării.

— Știm cu toții aceste lucruri și știm că primesc ceea ce merită, a spus fratele Piero, pentru că sunt cu adevărat cei care l-au omorât pe binecuvântatul nostru Stăpân.

— Ei, hai să nu-i acuzăm de asta pe evreii de acum, a răspuns *signor* Antonio. Sunt sigur că Vitale, aici de față, este respectat de doctorii Papei și că mulți evrei din familia lui sunt angajați de către cetățeni bogați ai Romei, bucuroși să-i aibă în slujba lor.

— Vreți să ne spuneți ce legătură are Săptămâna Mare cu delirul acestui spirit? i-a întors-o fratele Piero.

Este el cumva duhul unui evreu care se imaginează acuzat pe nedrept de uciderea lui Hristos?

Signor Antonio l-a privit pe preot disprețuitor. Și imediat s-a auzit din pivniță un tărațoi cum niciunul dintre noi nu mai auzise înainte.

Figura lui *signor* Antonio a rămas foarte gravă. S-a uitat plin de dispreț la fratele Piero, dar nu i-a răspuns imediat. Fratele Piero părea tulburat și înfuriat de zgomot, la fel și preoții care-l însoțeau. De fapt, toată lumea era tulburată, chiar și eu. Vitale tresărea la fiecare nou asalt al pivniței. Iar ușile casei au început să se trântescă de parcă ar fi fost furtună.

Ridicând vocea ca să acopere vacarmul, *signor* Antonio a început din nou să vorbească.

— Un lucru teribil i s-a întâmplat prietenului meu Giovanni, la Florența, a spus. Ceva în care a fost implicat și Lionello, cel atât de drag mie.

A pălit și s-a întors o clipă, ca și cum și-ar fi ferit ochii de ceea ce urma să povestească.

— Știu acum că numai un tată care a pierdut un fiu poate înțelege ce a însemnat totul pentru Giovanni, a continuat el. La vremea aceea am fost mult prea preocupat de propria mea suferință. Dar ceea ce i s-a întâmplat unicului fiu al lui Giovanni depășește cu mult tot ce i s-a întâmplat lui Lodovico sub acoperișul meu.

A înghițit și a continuat cu voce încordată.

— Trebuie să Țineți minte că zilele acelea nu semănau cu cele de care ne bucurăm acum la Roma, a spus el, când Sfântul Părinte veghează ca niciun călugăr să nu poată stârni furia populației împotriva evreilor.

— Niciodată călugării nu au intenționat așa ceva, a intervenit fratele Piero, cu vocea cât de răbdătoare și de calmă era în stare. Atunci când predică în Săptămâna Mare nu doresc decât să ne aducă aminte păcatele. Cu toții l-am răstignit pe Domnul nostru Iisus. Cu toții suntem răspunzători pentru moartea lui pe cruce. Și, așa cum ați spus, totul nu-i decât o reprezentatie, pietrele acelea aruncate în casele evreilor, și după câteva zile toată lumea se întoarce la treburile sale.

— Ascultați-mă pe mine. La Florența, în ultimul meu an acolo, în timp ce petreceam minunat cu prietenii mei de la curtea marelui Lorenzo, o acuzație înspăimântătoare i-a fost adusă lui Lionello, preaiubitul fiu al lui Giovanni, o acuzație care nu conținea nici măcar o fărâmbă de adevăr.

Savonarola își începuse predicile și începuse să insiste că populația trebuia să se curețe de păcat. Începuse să ceară arderea tuturor obiectelor care aveau legătură cu o viață de plăceri. Și o ceată de tineri firoși încercau, la porunca lui, să-i împlinească voința cu forța. Întotdeauna au existat astfel de tineri pe lângă călugări. Li se spune „băieții călugărilor”.

— Nimeni nu aprobă așa ceva, a spus fratele Piero.

— Și totuși ei se adună laolaltă, a spus *signor* Antonio.

O astfel de bandă de derbedei l-au acuzat pe Lionello că ar fi profanat public imaginea Sfintei Fecioare, și anume în trei locuri diferite. De parcă un evreu ar fi fost atât de nebun încât să facă asta chiar și o singură dată. Așa că i-au adus trei capete de acuzare. Și la porunca preacuvioșilor călugări și a susținătorilor fanatici ai acestora, tânărul a primit o pedeapsă triplă.

Ascultați-mă bine, tânărul era complet nevinovat. Îl cunoșteam bine pe Lionello. Îl iubeam, așa cum v-am mai spus. Ce l-ar fi putut determina pe un tânăr intelectual rafinat, iubitor de poezie și muzică, să-și bată joc de Sfânta Fecioară în fața altora, și încă în trei locuri diferite? Și ca să vă dați seama de ridicolul acuzațiilor, imaginați-vă că ar fi comis această blasfemie într-un loc. Credeți că ar mai fi ajuns să comită aceeași crimă a doua și a treia oară?

Dar acelea erau timpuri nebunești, la Florența. Puterea lui Savonarola creștea. Puterea familiei de Medici își pierdea întinderea.

Astfel că sentința împotriva lui Lionello a fost proclamată, Lionello, pe care îl cunoșteam și îl iubeam, înțelegeți, la fel cum îl cunoșteam și îl iubeam pe Giovanni, profesorul meu, la fel cum l-am cunoscut și l-am iubit pe prietenul fiului meu, Vitale, aici de față.

S-a oprit, ca și cum nu ar mai fi avut niciun chef să continue. Nimeni nu a rostit o vorbă. Și abia atunci mi-am dat seama că stafia se liniștise. Nu mai scotea niciun sunet.

Nu știam dacă și ceilalți își dăduseră seama, pentru că ne uitam cu toții la *signor* Antonio.

— Și care a fost această sentință? a întrebat fratele Piero.

Liniștea a continuat. Nimeni nu mai spărgea, nu mai rostogolea, nu mai urla. Dar nu voiam să le atrag și celorlalți atenția asupra acestui lucru.

— S-a hotărât, a spus *signor* Antonio, ca Lionello să fie dus în colțul spitalului Santa Maria Nuova, la San Nofri, unde se afla o Fecioară de care se presupunea că-și bătuse jos, și să i se taie o mână, ceea ce s-a și întâmplat.

Vitale avea chipul împietrit și buzele albe. Niccolò arăta pur și simplu îngrozit.

— De acolo, a continuat *signor* Antonio, tânărul a fost târât de mulțime până la o Pietà pictată de la Santa Maria din Campo, unde i-a fost tăiată cealaltă mână. Intenția mulțimii era să-l târască apoi până la cea de-a treia scenă a inventatei sale nelegiuiri, la Madona din Or San Micele, unde să i se scoată ochii. Dar derbedeii, vreo două mii de voinici de această dată, în iureșul tinereții, n-au mai avut răbdare să înfăptuiască această parte a sentinței, ci l-au mutilat pe bietul băiat chiar acolo.

Cei doi preoți păreau abătuți. Fratele Piero a clătinat din cap.

— Dumnezeu să-i aibă în pază sufletul, a spus. Derbedeii din Florența sunt mai răi decât cei din Roma.

— Așa crezi? l-a întrebat *signor* Antonio. Tânărul, cu cioturi în loc de mâini, cu ochii scoși și mutilat, a mai trăit câteva zile. În casa mea!

Niccolò a făcut ochii mari și a clătinat din cap.

— Am îngenuncheat lângă el alături de îndureratul lui tată, a continuat *signor* Antonio, iar după aceea, după ce frumosul tânăr care fusese Lionello s-a prăpădit, am insistat ca Giovanni să mă însoțească la Roma.

Savonarola părea de neoprit. Evreii din Florența urmau să se împrăstie curând în alte părți. Iar eu aveam aici proprietăți din belșug, și legături la curtea Papei, care n-ar fi permis niciodată asemenea barbarii în cetatea Sfântă, sau cel puțin așa speram și mă rugam. Așa că profesorul meu Giovanni, zguduit, zdrobit de durere, abia în stare să vorbească și să bea o înghițitură de apă, a venit cu mine și a găsit refugiu aici.

— Acestui om, a întrebat fratele Piero, i-ai dat casa în care ne aflăm?

— Da, acestui om i-am dat biblioteca, un birou unde să lucreze, un lux care credeam că îi va aduce alinare și promisiunea că vor apărea studenți să-i caute înțelepciunea imediat ce sufletul avea să i se vindece. Bătrânii

comunității evreiești au venit să aranjeze sinagoga de la ultimul etaj al casei pentru ca să se roage aici alături de Giovanni, prea rănit ca să fie în stare să mai iasă din casă.

— Dar cum, am întrebat eu, se poate vindeca un tată care a văzut comițându-se o asemenea barbarie împotriva fiului său?

Signor Antonio s-a uitat la preoți. Apoi s-a uitat la Vitale și la mine. Și apoi la fiul lui, Niccolò.

— Nu uita nici sufletul meu rănit, a șoptit. Pentru că și eu l-am iubit foarte mult pe tânărul Lionello. Era tovarășul sufletului meu, Niccolò, așa cum a fost mereu Vitale pentru tine. Mă meditase atunci când tatăl lui nu avea răbdare cu mine. Scrisese versuri cu mine pe o mulțime de mese de tavernă. Cânta la lăută, Toby, la fel ca tine, iar eu i-am văzut mâinile ciopârțite și aruncate la câini, ca niște resturi, și trupul batjocorit înainte să i se scoată ochii.

— Mai bine că a murit, sărmanul suflet, a spus fratele Piero. Dumnezeu să-i ierte pe cei care i-au făcut rău.

— Da, Dumnezeu să-i ierte. Pentru că nu știu dacă Giovanni ar fi putut să-i ierte, sau dacă eu aș fi putut să-i iert. Iar Giovanni a trăit în această casă ca o stafie. Nu una care zvârle cu sticle și trânțește ușile, face călimăriile să zboare prin aer sau izbește lucruri de pereții pivniței. A trăit ca și cum nu i-ar mai fi rămas nimic în inimă. Ca și cum nu ar mai fi avut nimic pe dinăuntru, în timp ce

eu vorbeam zi și noapte despre vremuri mai bune, despre lucruri mai bune, despre faptul că ar fi trebuit să se recăsătorească, întrucât își pierduse soția cu mulți ani în urmă, sau că ar fi trebuit, poate, să aibă încă un fiu.

S-a oprit și a clătinat din cap.

— Poate că nu a fost bine să-i sugerez așa ceva. Poate că l-am rănit mai adânc decât îmi dau seama. Tot ce știu este că și-a păstrat câteva lucruri ale lui, câteva cărți, și nu a acceptat niciodată să se stabilească în bibliotecă, sau să stea cu mine la masă și să se simtă bine. În cele din urmă am renunțat la ideea de a-l convinge să trăiască și să se bucure de această casă ca și cum ar fi fost stăpânul ei de drept, și m-am întors la mine, venind să-l văd cât de des puteam, numai ca să-l găsesc retras, la fel de des, în pivniță, de unde nu ieșea decât după ce se asigura că sunt singur. Servitorii îmi povesteau că ascunde în pivniță o comoară și cărți prețioase.

Era, de fapt, un om distrus. Învățatul nu mai exista. Amintirile erau prea dureroase. Prezentul nu exista nici el.

Ca în fiecare an, a venit Săptămâna Mare, și evreii de pe strada noastră au tras obloanele și s-au închis în casă după obicei, așa cum cerea legea. Iar golanii din cartier, neciopliții, nebunii s-au adunat ca în fiecare an, după predica însuflețită din post, ca să arunce cu pietre în

casele evreilor și să îi acuze că l-au ucis pe Domnul nostru Iisus Hristos.

M-am gândit că aceste lucruri n-aveau legătură cu Giovanni, pentru că locuia în casa mea și nu mă așteptam să i se facă nici cel mai mic rău, dar în noaptea de Vinerea Mare, servitorii m-au chemat să vin de îndată. Derbedeii atacaseră casa, iar Giovanni ieșise să-i înfrunte, plângând, urlând de furie, aruncând cu pietre în ei, la fel cum aruncau ei cu pietre în el.

Gărzile mele s-au străduit să pună capăt încăierării. Eu l-am târât pe Giovanni înapoi înăuntru. Dar declanșase deja o răzmeriță. Sute de oameni băteau acum cu pumnii în uși și în pereți, amenințând să dărâme totul.

Existau în casă mai multe ascunzători, în spatele unor pereți falși, sub scări, pe care oamenii nu le-ar fi putut descoperi ani în șir. Dar cea mai sigură era în pivniță, în mijlocul pardoselii, sub pietre.

Mi-am adunat toate puterile și l-am târât pe Giovanni acolo. „Trebuie să te ascunzi”, i-am spus, „până când voi reuși să îndepărtez gloata”.

Era rănit și plin de sânge, tăiat rău la cap și la față. Nu cred că m-a înțeles. Am ridicat dalele false și l-am împins în spațiul ascunzătorii, l-am forțat să intre acolo, insistând să rămână până când va trece pericolul. Nu cred că înțelegea ce se petrece. S-a împotrivit nebunește. În cele din urmă l-am lovit tare și s-a liniștit. S-a așezat

în ascunzătoare ca un copil, s-a întors pe o parte și și-a acoperit fața cu mâna.

Atunci i-am zărit comoara și cărțile ascunse acolo și m-am gândit bine că le-a ascuns, pentru că derbedeii de afară aveau probabil să reușească să intre în casă.

L-am acoperit cu lespezile pardoselii, în timp ce el tremura și gemea. Ferestrele casei fuseseră sparte, iar ușile lovite iar și iar.

În cele din urmă, înarmat până în dinți și înconjurat de servitori, am deschis ușa și le-am spus celor din mulțime că evreul pe care îl căutau nu era acolo. I-am lăsat pe șefii bandei să intre și să vadă cu ochii lor.

I-am amenințat că, dacă strică fie și cel mai mărunț bun care îmi aparține, mă voi răzbuna crunt. Iar gărzile și servitorii mei i-au urmărit trecând prin încăperile principale, coborând în pivniță și cercetând dormitoare, pentru ca în cele din urmă să plece, mult mai liniștiți decât veniseră. Niciunul dintre ei nu-și bătuse capul să urce la ultimul etaj. Nu văzuseră sinagoga, nici scrierile sfinte. Nu voiau decât sânge. Îl voiau pe evreul care îi înfruntase și îi lovise, iar pe acesta nu-l putuseră găsi.

După ce casa a devenit din nou sigură, m-am dus în pivniță. Am ridicat lespezile de piatră, nerăbdător să-mi eliberez prietenul, iar când am ajuns la el, ce credeți că am descoperit?

— Era mort, a spus grav fratele Piero.

Signor Antonio a încuviințat. Apoi s-a uitat din nou într-o parte, ca și cum, în ciuda oamenilor adunați, și-ar fi depănat povestea de unul singur.

— Eu l-am omorât? a întrebat el. Sau a murit din cauza loviturilor primite de la ceilalți? De unde să știu? Nu știam decât că murise. Suferința lui luase sfârșit. Iar pentru moment am așezat pur și simplu lespezile la loc.

În noaptea aceea a venit altă mulțime și iarăși au încercat să intre în casă. Dar o lăsasem încuiată și păzită, iar când au văzut că nu există niciun fel de lumină, au plecat.

Luni după Paște m-au căutat soldații. Era adevărat că un evreu pe care-l cunoșteam atacase creștini în Săptămâna Mare, când se știa că evreilor le era interzis să iasă pe străzi? Am dat un răspuns care nu mă implica în niciun fel. „De unde să știu, nu există niciun evreu aici. Nu mai există, cercetați casa, dacă vreți.” Și au cercetat-o. „A plecat, a dispărut”, am insistat eu. Curând au plecat și ei. Dar s-au întors de mai multe ori cu aceeași întrebare.

Mă simțeam peste măsură de îndurerat și de vinovat. Cu cât cugetam mai mult, cu atât mă blestemam pentru asprimea cu care mă purtasem cu Giovanni, pentru felul cum îl târâsem în pivniță, pentru că îl lovisem ca să se liniștească. Nu puteam îndura ceea ce făcusem și nu puteam îndura nici durerea pe care o simțeam când îmi

aduceam aminte tot ce se petrecuse. Și, cumva, în nimicnicia mea, am îndrăznit să-l învinovățesc pe el. Am îndrăznit să-l învinovățesc pe el pentru că nu fusesem în stare să-l apăr, să-l vindec. Am ajuns să-l blestem pentru durerea pe care mi-o lăsase.

S-a oprit din nou și s-a uitat aiurea. A trecut un lung moment.

— L-ai lăsat aici, îngropat în pivniță, a spus fratele Piero.

Signor Antonio a încuviințat, întorcând încet fața către călugăr.

— Mi-am spus, bineînțeles, că îl voi înmormânta curând. Urma să aștept numai până când toată lumea avea să uite de răzmerița din Săptămâna Mare, apoi să mă duc la bătrânii comunității lui ca să mă învețe ce să fac cu rămășițele.

— Dar n-ai mai făcut-o niciodată, a spus încet fratele Piero.

— Nu, a spus *signor Antonio*. N-am mai făcut-o niciodată. Am închis casa și am abandonat-o. Din când în când am mai depozitat în ea lucruri, mobilă veche, cărți, vin, tot ce trebuia mutat din cealaltă casă. Dar eu însumi n-am mai intrat aici niciodată. Este prima oară, pentru prima oară de atunci, când intru în această casă.

Când m-am convins că se întrerupsese iarăși, am spus încet:

— Stafia s-a liniștit. Stafia s-a liniștit când ați început să povestiți.

Signor Antonio a plecat capul și și-a acoperit ochii cu mâinile. Am crezut că va izbucni în lacrimi, dar a respirat adânc, apoi a continuat.

— M-am gândit mereu, a spus, că mă voi ocupa de asta într-o zi. Că vor fi spuse pentru el rugăciunile potrivite. Dar n-am făcut-o niciodată.

Până la sfârșitul anului mă însurasem și am început să călătoresc. Soția mea și cu mine am îngropat de-a lungul anilor mai mulți copii, dar preaiubitul meu fiu Niccolò, aici de față, a învins moartea, și nu numai o dată. Ehei, nu numai o dată. Și au existat mereu motive să nu mă mai apropii de casa părăsită, ca să nu tulbur praful din pivniță, ca să nu trebuiască să răspund la întrebările celorlalți evrei despre vechiul lor prieten și profesor Giovanni, ca să nu explic ceea ce făcusem.

— Dar nu Domnia Voastră l-ați omorât, a spus fratele Piero. Nu a fost fapta Domniei Voastre.

— Nu, a spus *signor Antonio*, dar, cu toate acestea, a fost omorât.

Călugărul a oftat și a încuviințat.

Signor Antonio s-a uitat lung la Vitale.

— Când te-am cunoscut, te-am îndrăgit imediat. Nu-ți poți imagina cu câtă plăcere te-am trimis în casa

cea veche, să descoperi sinagoga și biblioteca și să te așezi în fața cărților lui Giovanni.

Vitale a încuviințat grav, dând din cap. Avea lacrimi în ochi.

Signor Antonio a tăcut o vreme. Pe urmă a vorbit din nou.

— M-am întrebat dacă vechiul meu prieten ar fi fost încântat să locuiești în această casă, să-i folosești cărțile. Și chiar m-am întrebat, de mai multe ori, dacă aș putea să-ți cer să te rogi pentru sufletul învățatului care a trăit aici înaintea ta.

— Mă voi ruga pentru el, a șoptit Vitale.

Signor Antonio s-a uitat apoi la fratele Piero.

— Continui să insiști că un demon bântuie această casă, un *dibbuk*? Sau ai înțeles acum că este stafia fostului meu prieten, căruia i-am condamnat memoria la uitare pentru că nu mi-am putut îndura durerea?

Călugărul nu a răspuns.

Signor Antonio s-a uitat la mine. Am văzut că ar fi vrut să-mi ceară să povestesc cum arăta stafia pe care o văzusem, dar nu a făcut-o. Nu intenționa să mă dea de gol ca pe unul care vedea spirite și vorbea cu ele. N-am spus nimic.

— Oare de ce nu m-am gândit la semnificația acestor lucruri de la început? a întrebat el, privindu-l iarăși pe

fratele Piero. Și cine este vinovat, în cele din urmă, că rămășițele prietenului meu nu se pot odihni în pace?

Am rămas tăcuți îndelung. Fratele Piero a făcut semnul crucii și a rostit o rugăciune.

În cele din urmă, *signor* Antonio s-a ridicat în picioare, apoi am făcut și noi, toți ceilalți, același lucru.

— Aduceți lumină, le-a cerut el servitorilor, și am ieșit cu toții din salon, urmându-l până la intrarea în pivniță.

Acolo a luat un sfeșnic de la Pico, a tras zăvorul ușii și a deschis drumul pe scări în jos.

Locul arăta mult mai rău decât îl văzusem eu cu numai câteva ore în urmă. Fiecare piesă de mobilier fusese zdrobită în bucăți, în fragmente mai mari și mai mici. Fiecare carte fusese sfâșiată și împrăștiată. Câteva butoaie, aparent goale, fuseseră desfăcute în doage, iar sticla spartă acoperea aproape toată pardoseala.

Dar nu se mai auzea nimic neobișnuit. De fapt, nu se auzea chiar nimic, cu excepția răsuflărilor noastre și a pașilor moi ai lui *signor* Antonio apropiindu-se exact de locul unde văzusem stând stafia.

Signor Antonio a ordonat să fie curățată pardoseala. Servitorii și gărzile au măturat de îndată cioburile și resturile. La picioarele lor s-au ivit câteva lespezi.

Repede, cu niște răngi, lespezile au fost ridicate și s-a ivit spațiul gol de dedesubt.

Acolo, la lumina candelabrului, am zărit scheletul mărunț al unui om, o mână de oase ținute laolaltă de resturile putrezite ale veșmintelor.

Peste tot în jurul lui erau adunate teancuri de cărți, iar lângă acestea, sacii comorii sale. Dar el, sărmanul, cât trebuie să fi suferit în acest loc strâmt, plângând, rănit, fără nimeni care să se îngrijească de el. Osemintele explicau totul, de la mâna îndoită ca să-și acopere mai bine capul, până la cealaltă, care încerca să atingă pentru vecie prețioasele cărți din jur.

Cât de mărunț și de fragil arăta craniul! Și cum îi străluceau în lumină ochelarii...

Capitolul doisprezece

ÎN ACEEAȘI DUPĂ-AMIAZĂ, bătrânii comunității evreiești au fost invitați în casă. *Signor* Antonio i-a primit în particular, lăsându-ne pe Niccolò, pe Vitale și pe mine să ne vedem de ale noastre.

Seara a fost adus un coșciug pentru rămășițele lui Giovanni și i-am însoțit cu torțe pe învățații evrei în drumul istovitor până la cimitirul evreiesc, unde a fost încredințat pământului. Toate rugăciunile au fost rostite așa cum trebuiau să fie rostite.

Niciunui gură-cască nu i s-a îngăduit să tulbure procesiunea. Când ne-am întors în casa întunecată, se făcuse târziu. Părea că stafia nu bătuse niciodată acel loc. Servitorii încă viermuiau pe coridoare și pe scări, în ciuda orei târzii, iar în numeroase încăperi ardeau lumânări.

Signor Antonio i-a cerut lui Vitale să se întâlnească în bibliotecă, unde i-a spus, așa cum ne-a mărturisit el mai

târziu, că averea lui Giovanni fusese împărțită în două, jumătate pentru stâlpii comunității evreiești, iar cealaltă, destinată lui Vitale, care nu numai că trebuia să se roage pentru sufletul lui Giovanni și să-i comemoreze moartea în toate felurile acceptabile, ci și să înceapă colectarea și restaurarea nenumăratelor sale opere literare. *Signor Antonio* deținea copii după majoritatea acestor manuscrise, iar Vitale avea datoria să le descopere pe cele pierdute. Aceasta era principala însărcinare pe care *signor Antonio* i-o dădea lui Vitale pentru perioada următoare.

În același timp, Niccolò urma să se mute în acea casă, așa cum fusese stabilit, iar Vitale trebuia să înceapă să-i slujească drept secretar.

Cu alte cuvinte, rugăciunile lui Vitale se împliniseră, într-un fel chiar și acelea rostite de el în prima seară în sinagogă, întrucât era pe cale să devină, datorită moștenirii lui Giovanni, un om bogat.

Știam că perioada vizitei mele în acel timp se apropia de sfârșit. De fapt, nu înțelegeam cum de Malchiah nu venise încă după mine.

L-am vizitat pe *signor Antonio* tocmai când era pe punctul să se bage în pat, aducându-i la cunoștință că voi pleca în curând, deoarece misiunea mea se terminase.

M-a privit lung și cu înțeles. Știam că voia să mă întrebe cum sau de ce reușisem să văd spiritul lui Giovanni, dar nu m-a întrebat, pentru că era un subiect

periculos în Roma acelor vremuri, și se arăta dispus, în mod limpede, să lase lucrurile așa cum erau. Aș fi vrut să-i spun cât de rău îmi părea că Lodovico își curmase viața, dar n-am fost în stare. În cele din urmă am desfăcut brațele, iar el m-a îmbrățișat cu putere, mulțumindu-mi pentru tot ce făcusem.

— Poți rămâne cu noi oricât dorești, știi bine, a spus el. Sunt încântat să am în casă un cântăreț la lăută. Aș dori să ascult toate cântecele pe care le știi. Dacă nu aș fi în doliu după Lodovico, te-aș ruga să-mi cânti ceva chiar acum. În orice caz, ține minte că poți să stai la noi. De ce nu rămâi?

Vorbise cu desăvârșită sinceritate și pentru o clipă m-am gândit să-i răspund în același fel. L-am privit, m-am gândit la tot ce se întâmplase în ultimele două zile și m-am simțit de parcă l-aș fi cunoscut de-o viață. Am simțit aceeași suferință pe care o încercasem în prima mea misiune pentru Malchiah, când devenisem atât de apropiat acelor oameni din Anglia pe care fusesem trimis să-i ajut.

M-am gândit la Liona și la micul Toby, la cum mă asigurase Malchiah că voi ști să iubesc. Dacă era adevărat, tocmai învățasem ceva, chiar dacă eram un stângaci începător în ale dragostei și aveam nevoie să recuperez cumva zece ani de amărăciune și de eșec în ceea ce privește dragostea. În orice caz, îl iubeam pe acest bărbat

și n-aș fi vrut să plec. Oricât îmi doream să mă întorc la Liona și la Toby, n-aș fi vrut să plec.

Niccolò dormea, atunci când am ajuns în camera lui, și mi-am luat rămas-bun doar sărutându-l pe frunte. Își recăpătase culoarea și dormea bine, adânc.

M-am întors la „cealaltă” casă și l-am găsit pe Vitale în biblioteca unde stătusem de vorbă prima oară. Citea deja una dintre traducерile lui Giovanni și avea alături un maldăr de cărți care așteptau să fie studiate.

Volumele acelea, rămase atâta timp în ascunzătoarea din pivniță, păreau deteriorate rău de mucegai și de umezeală, dar le putea descifra titlurile și subiectul, pentru ca apoi să le caute în lumea largă. Era acum cu desăvârșire absorbit de viața lui Giovanni, de opera lui Giovanni și vorbea despre intenția de a-i căuta și de a-i întâlni pe discipolii lui Giovanni.

S-a dovedit că Pico îi relatase precedenta mea vizită în casă, că același Pico auzise discuția mea cu spiritul, apoi auzise și discuția mea cu *signor* Antonio, în care îi descriesem stafia în detaliu. Așa că Vitale era la curent cu totul.

Mi-a spus că, dacă n-aș fi fost eu, Inchiziția l-ar fi distrus, lucru de care nu se îndoia.

— Niciuna dintre faptele vinovate nu a fost fapta ta, i-am reamintit.

Tot mai tremura, ca și cum recentul pericol încă nu i-ar fi ieșit din minte.

— Dar rugăciunea mea, rugăciunea mea pentru faimă și putere, nu crezi că ea a deșteptat spiritul?

— Deschiderea casei a deșteptat spiritul, am spus eu. Iar acum spiritul și-a redobândit pacea.

Când ne-am îmbrățișat, aproape că am plâns.

Aproape de miezul nopții, când cu toții dormeau, am urcat până în sinagogă, am luat lăuta de unde o lăsasem și m-am așezat pe una dintre bănci, gândindu-mă ce ar trebui să fac.

Servitorii măturaseră locul, strânseseră candelabrele sfărâmate și șterseseră praful. Îmi dădeam seama de asta prin lumina difuză împrăștiată de o torță aprinsă pe scară.

Am zăbovit acolo, întrebându-mă: De ce sunt încă aici? Îmi luasem rămas-bun de la toată lumea pentru că simțisem dorința copleșitoare să o fac, pentru că știam ce trebuie să spun fiecăruia, dar mai departe nu știam cum să acționez.

În cele din urmă, am decis să părăsesc casa.

La poartă nu era de pază decât Pico. I-am dat aproape toate monedele de aur din buzunare. N-a vrut să le ia, dar am insistat.

Mi-am oprit doar atât cât am considerat că-mi trebuia pentru un loc cald într-o tavernă din apropiere,

unde aş fi putut să ascult muzică şi să aştept, sperând că Malchiah avea să vină să mă ia curând. Simţeam cu putere că va veni.

Curând hoinăream pe străzi, departe de zona cunoscută a oraşului, străzi negre ca cerneala, unde rareori lătra un câine sau trecea zorită o siluetă cu gluga trasă peste cap. Mă munceau gânduri negre. Eşecul de a-l salva pe Lodovico cântărea greu pentru mine, oricât de des încercam să-mi reamintesc că de fapt Creatorul cunoaşte minţile şi inimile noastre, ale tuturor, şi că El şi numai El putea judeca durerea, confuzia sau poate otrava care îl îndemnaseră pe Lodovico să aleagă această cale tenebroasă. Mi-am dat seama pentru a nu ştiu câta oară că ceea ce ştim despre salvarea altui suflet nu înseamnă nimic. Ne gândim mereu la sufletele noastre şi vorbim numai despre ele, dar nici despre sufletele noastre nu ştim ceea ce ştie Creatorul.

Mă miram în continuare că nu prevăzusem încercarea lui de a se sinucide. M-am gândit de câte ori, în tinereţea mea, fusesem şi eu ispitit să-mi iau zilele. Fuseseră luni, poate chiar ani, când trăisem obsedat de posibilitatea sinuciderii, timpuri când îmi plănuiam moartea în funcţie de ce s-ar fi întâmplat cu rămăşiţele mele. De absolut fiecare dată când duceam la îndeplinire unul dintre asasinatele comandate de Justiţiar, trimiţând cu multă pricepere încă un suflet în necunoscut, eram atât de tentat

să-mi iau viața, încât era o minune că supraviețuisem. Ce s-ar fi ales oare din toată viața mea dacă aș fi făcut acest pas? Aproape că am început să plâng de recunoștință pentru că mi se dăduse ocazia să întreprind ceva bun. Ceva, orice, numai să fie bun, am șoptit mergând. Și iată că Niccolò și Vitale erau vii și în siguranță. Iar sufletul lui Giovanni părea să-și fi găsit liniștea. Eram cât se poate de recunoscător să știu că jucasem un rol în toate acestea. Așadar, de ce plângeam? De ce eram atât de trist? De ce continuam să-l văd în minte pe Lodovico, murind cu semințele otrăvii în gură? Nu, nu părea să fi fost o victorie perfectă, departe de așa ceva.

Și apoi exista Ankanoc, adevăratul *dibbuk* al acestei aventuri, iar cuvintele lui încă îmi răsunau în minte. Când și cum urma să mai am de-a face cu Ankanoc, de-acum înainte? Desigur, fusese o nebunie din partea mea să-mi imaginez că pot vedea îngeri, dar nu și demoni, că unii îi excludeau pe ceilalți, că un personaj sinistru al lumii de dincolo se putea manifesta doar ca o voce negativă în mintea mea. Cu toate acestea, nu mă așteptasem. Cătuși de puțin. Și încă nu știam cum să mă comport. Fapt este că toată viața mea crezusem în Dumnezeu, dar nu știu dacă crezusem vreodată în diavol.

Nu mi-l puteam scoate din minte pe Ankanoc și expresia lui fermecătoare, dulce-amăruie. Înainte de cădere fusese, cu siguranță, un înger la fel de frumos ca

Malchiah, așa părea. Era șocant să mă gândesc la asta, la firmamentul nesfârșit plin de îngeri și demoni, la faptul că lumea căreia îi aparțineam nu-mi aparținea mai mult decât oricare alta.

Mă simțeam obosit. Oare de ce nu venise Malchiah să mă ia de acolo? Poate din cauză că în inima mea mai simțeam nevoia unei mici experiențe, adică să gădesc o tavernă veselă, plină de lumină și râsete, unde nimeni să nu cânte pentru moment la lăută.

Am ajuns în cele din urmă la un astfel de loc, cu ușile larg deschise către întunericul de afară. Într-un cămin grosolan — aproape doar o gaură — ardea focul, iar mesele și băncile neșlefuite de lemn erau înțesate de bărbați tineri și bătrâni, bogați și săraci, cei mai mulți cu fețe unsuroase, lucioase, unii cu capetele plecate, ațipiți în penumbră. Nu-ți venea să crezi, dar erau acolo și copii, adormiți în poala taților sau pe zdrențe întinse pe pardoseala murdară.

Când am apărut în fața lor cu lăuta în mână, din multe s-au auzit strigăte puternice. Cupele s-au ridicat să mă salute. M-am înclinat și m-am îndreptat către o masă din colț, unde imediat mi s-au pus în față două halbe.

— Cântă, cântă, cântă, se striga din toate părțile.

Am închis ochii și am tras adânc aer în piept. Cât de dulce mirosea vinul, cât de delicios mirosea berea! Și cât de cald era aerul, plin de zgomotul discuțiilor și al

râsetelor. Am deschis ochii. În cealaltă parte a tavernei ședea Ankanoc, arătând exact la fel ca la banchetul cardinalului, și se uita la mine, cu ochii în lacrimi.

Am clătinat din cap, ca și cum aș fi refuzat tot ce ar fi avut să-mi ofere, și m-am pregătit să-i răspund în cel mai bun mod în care mă pricepeam, prin cântec.

Mi-am acordat lăuta, apoi am început să cânt, și imediat tot locul a început să cânte cu mine, deși melodia era grea și habar n-aveam de unde o știau. Mi-a fost foarte ușor să parcurg toate cântecele din acea perioadă pe care le aveam în minte și mi s-a părut în acele clipe, înconjurat de corul de oameni simpli și îndrăzneți, că sunt mai fericit decât fusesem în oricare altă clipă a vieții mele ciudate din acea vreme, sau poate chiar a vieții mele din oricare vreme. Ah, ce creaturi frânte suntem, și cât putem îndura!

M-au năpădit curând amintiri tenebroase, nu din acea vreme, ci din timpul copilăriei mele, pe când cântam aceste cântece renaștentiste la colțul străzii pentru ca lumea să-mi arunce la picioare niște bani. Mă simțeam atât de trist pentru băiatul care fusesem, trist pentru amărăciunea lui, pentru greșelile pe care urma să le facă. Mă simțeam trist pentru că trăise atâta vreme cu inima ferecată și conștiința scindată, alimentându-și amărăciunea vieții și, în momentele vesele, amintindu-și mereu durerea pe care o purta cu el zi după zi. Apoi

m-am simțit fericit că semințele binelui rezistaseră adormite în el atâta vreme, așteptând să fie trezite la viață de răsuflarea unui înger.

Din câte am putut să văd și să-mi dau seama, Ankanoc dispăruse. Rămăseseră în jurul meu numai petrecăreți. Oamenii își ciocneau cupele și halbele în ritmul muzicii mele. Am fredonat mai întâi versurile pe care mi le puteam aminti, apoi am acompaniat ce cântau ei, cu melodii pe care le scoteam din lăută fără să fi avut habar că le știam.

Am cântat iar și iar, până când sufletul mi s-a umplut de căldura și dragostea din jurul meu, de căldura focului, de lumina fețelor, de sunetul corzilor lăutei, iar cuvintele s-au transformat în muzică, până când am simțit, chiar în mijlocul celui mai îndrăzneț cântec — al celui mai dulce, al celui mai ritmic și mai melodic — că aerul se schimbă, că lumina strălucește mai tare, și atunci am știut, mi-am dat seama că toate fețele lucioase din jurul meu se transformaseră în ceva deloc corporal, mai degrabă în note muzicale, și că era vorba despre o muzică în care eu interpretam partea cea mai modestă, în timp ce ea creștea, creștea tot mai mult.

— Malchiah, plâng, am șoptit. Nu vreau să-i părăsesc.

Un șir lung de râsete blânde au izbucnit în întunericul din jur, și fiecare silabă de-a mea a fost repetată de

parcă era tema unei melodii, plină și întreagă, destinată acum să se amestece cu alta.

— Malchiah, am șoptit.

L-am simțit cuprinzându-mă cu brațul. L-am simțit legănându-mă, în timp ce mă ridica. Muzica era făcută atât din spațiu, cât și din timp, iar fiecare notă părea o gură din care se adăpa încă o gură, pe urmă alta și alta.

Mă legăna și mă purta în sus.

— Întotdeauna îi voi iubi atât de mult? Întotdeauna voi urî faptul că îi părăsesc? Face parte din plan, nu-i așa, din ceea ce trebuie să îndur?

Dar cuvântul „îndur” era greșit, pentru că totul fusese prea măreț, prea strălucitor, prea aurit. Îl auzeam șoptindu-mi la ureche exact asta, apoi adăugând, cu cel mai dulce ton:

— Te-ai descurcat bine, iar acum știi că mai există și alții care te așteaptă.

— Aceasta este școala dragostei, am spus, și fiecare lecție este mai profundă, mai bogată, mai rafinată.

Am văzut o viziune a dragostei; *am văzut* că nu înseamnă un singur lucru, ci un nemaipomenit amestec de lucruri, deopotrivă luminoase, întunecate, sălbatice și blânde, iar inima mi s-a frânt, la fel cum mi s-a frânt și întrebarea de pe buze.

Și n-am primit alt răspuns decât imnurile din ceruri.

Capitolul treisprezece

CINEVA MĂ ZGÂLȚÂIA. M-am trezit dintr-un coșmar. L-am zărit în întuneric pe Shmarya, cu spatele către lumina palidă care venea dinspre ferestre. Era noapte pe străzile de jos.

— Dormi de douăzeci și patru de ore, mi-a spus el.

Ne aflam în camera mea de la Mission Inn, iar eu zăceam peste cuvertura boțită de pe pat, cu hainele răvășite și umede, și simțeam că mă dor toți mușchii. În încăpere era frig.

Coșmarul încă se mai agăța de mine, plin de toate semnele visului: schimbări incoerente, chipuri distorsionate, decoruri absurde și incomplete. Nu semăna deloc cu limpezimea de după Vremea îngerului.

Am încercat din nou să-i aud pe îngeri cântând, dar nu răzbăteau până la mine decât vagi ecouri, iar un fragment de coșmar s-a năpustit să le înăbușe.

Ankanoc mă contrazicea pe tema sinuciderii lui Lodovico.

— Conform sistemului tău de credințe, repeta el pentru a nu știu câta oară, acest sărman suflet se va duce într-un iad încins. Dar un asemenea loc nu există. Sufletul lui se va reîncarna și va fi nevoit să învețe ceea ce nu a reușit să învețe prima oară.

Eu puteam vedea iadul încins și puteam auzi urletele condamnaților, dar Ankanoc continua să râdă.

— Crezi că eu sunt diavolul? Atunci de ce mi-aș dori să trăiesc într-un asemenea loc?

Urma un zâmbet batjocoritor și o expresie înlemnită.

— Crezi că ai fost vizitat de îngeri ai Domnului? Atunci de ce ești atât de chinuit de atâtea lucruri? Dacă Dumnezeuul tău te-a iertat, dacă te-ai întors cu adevărat la el, n-ar trebui oare ca Sfântul Duh să reverse asupra ta mângâiere și lumină? Nu, nu știi nimic despre Sfântul Duh. Dar nu lăsa asta să te sperie. Bun venit în rasa umană!

M-am ridicat, am plecat capul și m-am rugat.

— Eliberează-mă, Doamne, de aceste lucruri!

Mă simțeam amețit și îmi era teribil de sete. Sentimentul că eșuasem, că-l lăsasem pe Lodovico să moară mă încerca la fel de puternic ca și la Roma. Și eram furios, furios pentru că Ankanoc pătrunsese în lumea mea, în visele mele, în gândurile mele.

Dacă Dumnezeuul tău te-a iertat, dacă te-ai întors cu adevărat la el, n-ar trebui oare ca Sfântul Duh să reverse asupra ta mângâiere și lumină?

— Gata, s-a terminat, a spus Shmarya.

Avea o voce liniștită și domoală, sonoră, dar tânără, și era îmbrăcat la fel ca mine, cu o cămașă albastră de bumbac și cu pantaloni kaki.

M-a ajutat să mă dau jos din pat. M-am apropiat de fereastră și m-am uitat la ceas. Era ora 2.00, după miezul nopții. Singura lumină venea de la felinarele de pe strada de dedesubt.

Amintirile de la Roma îmi reveneau de-a valma în minte, alungând coșmarul.

— Te rog, îndepărtează de la mine acest vis, am șoptit.

Spre surpriza mea, am simțit mâna lui Shmarya pe umăr. Ne uitam ochi în ochi. *L-am pierdut pe Lodovico. A plecat dintre noi.*

— Nu te mai zbate, mi-a spus.

Avea o expresie inocentă, cercetătoare, și pentru o clipă și-a îmbinat sprâncenele, ca și cum ar fi vrut să fie mai convingător.

— Sufletul acestui bărbat nu se află în mâinile noastre.

— Creatorul *trebuie* să le știe pe toate, am spus.

Apoi vocea mi s-a frânt. Îl auzeam pe Ankanoc râzând, dar s-a dovedit doar o amintire. Aici se afla Shmarya.

— Iar Creatorul este singurul care poate judeca, am adăugat.

A încuviințat.

— Unde-i șeful? am întrebat — mă refeream la Malchiah.

— Va veni curând, a spus Shmarya. Până atunci trebuie să te dezmeticești.

— Oare de ce mi se pare că nu-ți place de el?

— Îl iubesc, mi-a răspuns el simplu. Știi bine. Dar nu suntem de acord întotdeauna. La urma urmei, eu sunt îngerul tău păzitor. Am o misiune simplă. Să am grijă de tine.

— Și Malchiah?

— Trebuie să-ți amintesc din nou că știi răspunsul la aceste întrebări. El este un serafim. E trimis să răspundă la rugăciunile celor mulți. El cunoaște lucruri la care eu nu am acces. El înfăptuiește lucruri pe care eu nu sunt trimis să le fac.

— Am crezut că toți le știți pe toate, am zis eu, și mi-am dat seama că spusesem o prostie.

A clătinat din cap.

— Poți măcar să-mi spui dacă Lodovico a ajuns sau nu în iad? am insistat.

A clătinat din cap.

Eu am încuviințat. Am tras jaluzelele peste ferestre și am aprins veioza de pe noptieră.

Era cât se poate de impresionant să-l văd atât de concret în lumină. Părea la fel de concret ca orice altceva exista în încăpere. Aș fi vrut să-l ating, dar n-am făcut-o, și imediat mi-am adus aminte că tocmai mă atinsese el pe mine.

Nu se putea citi nimic în ochii lui, nici în felul liniștit în care mă studia. A ridicat ușor din sprâncene, apoi a șoptit:

— Încrede-te în Creator. Ceea ce gândești tu sau ceea ce gândesc eu nu poate trimite un om în iad.

— Știi de ce sunt mânios?

A încuviințat. Iar eu am continuat:

— Pentru că, înainte de a-l vedea pe bărbatul acela luându-și viața, n-am crezut în iad, n-am crezut în diavol și în demoni, iar în fața Domnului nu mi-a fost niciodată frică de Infern.

A încuviințat din nou.

— Iar acum a apărut Ankanoc, și el reprezintă iadul însuși.

A cumpănit vorbele mele, apoi a ridicat din umeri.

— Ai auzit vocea răului și în trecut, a spus. Ai știut întotdeauna că răul există. Nu te-ai mințit niciodată.

— Am știut, dar am crezut că vocea lui vine dinăuntrul meu. Am crezut că tot răul pe care l-am văzut înseamnă oameni răi, că diavolii și iadul nu reprezintă decât o închipuire. M-am simțit eu însumi devenind rău atunci când am luat prima oară o viață omenească. M-am simțit și mai rău după ce am continuat să ucid. Pot trăi cu un rău ascuns în mine însumi, poate din cauză că pentru acesta mă pot căi. Dar acum există Ankanoc, un *dibbuk*, și nu sunt dispus să cred în existența unor astfel de lucruri.

— Crezi că asta schimbă chiar atât de mult lucrurile?

— N-ar trebui?

— Cum măsurăm răul? m-a întrebat. Prin cât rău s-a înfăptuit, nu-i așa?

A așteptat. Apoi a continuat:

— Nu s-a schimbat nimic. Ai părăsit calea lui Lucky Vulpoiul, asta contează. Ai devenit un copil al îngerilor. O filozofie a răului nu schimbă aceste lucruri.

Am încuviințat. Dar argumentația lui, oricât de adevărată, nu mă liniștea. M-a apucat din nou amețea, iar setea a devenit curată arșiță.

M-am dus la frigiderul din mica sufragerie, am găsit o sticlă de cola rece și am golit-o din câteva înghițituri. Plăcerea ei limpede, senzuală m-a liniștit și m-a făcut să mă simt puțin rușinat. Gândurile abstracte reușesc atât de ușor să te neliniștească fizic, m-am gândit.

— Nu ți se întâmplă uneori să ne urăști? l-am întrebat.

— Niciodată, și iarăși știi deja răspunsul la întrebare.

— Încerci să mă determini să pun întrebări deschise, în locul întrebărilor retorice?

A râs. Un râs mărunț, plăcut.

Cofeina din băutura răcoritoare mi se urca la cap.

M-am dus pe rând la celelalte ferestre, una câte una, și am tras draperiile, aprinzând în același timp și veiozele — de pe birou și de lângă pat. Încăperea părea ceva mai sigură acum, fără vreun motiv anume. Pe urmă am dat drumul la căldură.

— Nu mă vei părăsi, nu-i așa? l-am întrebat.

— Nu te voi părăsi niciodată, a spus.

Ținea brațele încrucișate la piept și se rezema de peretele de lângă fereastră, uitându-se la mine de pe cealaltă latură a camerei. Deși avea părul roșcat, sprâncenele îi erau mai degrabă aurii, destul de închise, însă, ca să-i confere personalitate chipului. Purta pantofi identici cu ai mei, dar nu avea ceas la mână.

— N-o să te faci nevăzut, vreau să spun! am insistat eu, gesticulând cu amândouă mâinile. Te găsesc aici și după ce fac un duș și mă schimb.

— Ai multe de făcut, a răspuns. Dacă te încurc, poate că-i mai bine să plec.

— Nu pot să-i telefonez Lionei la ora asta, am spus. Doarme.

— Data trecută când te-ai întors, cu ce te-ai ocupat?

— Am făcut cercetări, am scris... Am povestit în scris tot ce s-a întâmplat. Am încercat să înțeleg detalii pe care le scăpasem din vedere. Dar știi prea bine că șeful tău nu-mi va permite să arăt nimănui ce scriu. Visul să scriu, să devin autor de cărți s-a terminat.

Mi-am amintit din nou cum mă lăudasem în fața fostului meu șef, Justițiarul, că voi scrie despre „ceva grozav” care mi se întâmplase și care era menit să-mi schimbe viața. Îi spuseseam să se uite mereu în librării, pentru că într-o zi îmi va descoperi numele pe coperta unei cărți. Ce nebunie, ce nechibzuință mi se părea acum! Mi-am adus aminte și că îi dezvăluisem numele meu adevărat, acum aș fi vrut să n-o fi făcut. De ce trebuise oare să-i spun că asasinul lui de încredere, Lucky Vulpoiul, era de fapt Toby O'Dare?

Mi-au venit în minte imaginile Lionei și a lui Toby.

Apoi mi-am reamintit îngrozitoarele vorbe ale lui Ankanoc: *N-ar trebui oare ca Sfântul Duh să reverse asupra ta mângâiere și lumină?*

Ei bine, atunci când îi făcusem Justițiarului acele mărturisiri mă simțisem plin de mângâiere și lumină. Nu-mi mai păsa acum că nu puteam povesti nimănui ce misiuni îndeplineam pentru Malchiah. Un copil al

îngerilor trebuie să păstreze secret ceea ce face, aidoma unui asasin plătit de către Justițiar. Cum ar fi fost cu putință să le dăruiesc îngerilor mai puțin decât îi dăruisem Justițiarului? Numai că mai existau și alte lucruri, de exemplu neliniștea și confuzia pe care le simțeam. Îmi era frică. Mă aflam în prezența unui înger vizibil și îmi era frică. Nu copleșitor de frică, dar destul cât să sufăr, ca și cum cineva m-ar fi legat la un curent electric doar atât de puternic încât să mă usture.

Am luat încă o sticlă de cola, savurându-i răceala, deși eram și eu înghețat, și am băut din ea.

M-am așezat pe scaunul de lângă birou.

— Am înțeles, nu ne urâți, desigur, am spus. Dar cu siguranță că nu prea mai aveți răbdare în ce ne privește, ținând cont de strădania voastră de a ajunge la o rezolvare simplă.

A zâmbit, ca și cum felul în care mă exprimasem i-ar fi plăcut, apoi mi-a răspuns.

— Din ce motiv aș putea eu să-mi pierd răbdarea? m-a întrebat cu blândețe. De fapt, de ce-mi pui întrebări despre gândurile și sentimentele noastre?

A ridicat din nou din umeri.

— Nu înțeleg când interveniți și când nu, am spus.

— Aha, iată o întrebare pertinentă. Pot să-ți răspund la ea, a zis el calm.

Vocea lui părea la fel de blândă ca a lui Malchiah, dar mai tânără, aproape de băiat. Părea un băiat care vorbește cu stăpânirea unui bărbat matur.

— Liberul vostru arbitru este cel care contează, și nu ne vom împotrivi niciodată, mi-a explicat. Așadar, tot ceea ce spunem sau facem, felul în care apărem, totul are legătură cu acest fapt, că decizia vă aparține.

Am încuviințat din cap. Am terminat a doua băutură răcoritoare. Îmi simțeam trupul ca pe un burete.

— Am înțeles, am spus, numai că Malchiah a fost în stare să-mi arate toată viața mea.

— Ți-a arătat trecutul, a spus el. Ce te preocupă acum pe tine este viitorul. Stai de vorbă cu mine, dar în același timp te gândești la nenumărate lucruri, și toate se leagă de viitor. Te întrebi cum o vei mai putea întâlni din nou pe Liona și ce se va întâmpla când o vei întâlni. Te gândești ce ar trebui să faci în această viață ca să ștergi orice dovadă din trecutul tău ca Lucky Vulpoiul. Nu vrei ca trecutul tău să-i poată tulbura vreodată pe Liona și pe Toby. Te întrebi de ce ultima misiune primită de la Malchiah a fost atât de diferită de cealaltă și cum ar putea arăta următoarea.

Avea dreptate. În mintea mea clocoteau toate aceste întrebări.

— De unde să încep? am spus.

Dar știam de unde.

M-am dus în baie și am făcut cel mai lung duș din istoria mea personală. Oricum părea că istoria mea conta suficient cât să-mi ocupe gândurile. Liona și Toby. Oare ce anume îmi cerea prezența lor în viața mea să fac mai departe? Nu mă gândeam la telefoane, grija pentru ei ori vizite. Mă gândeam ce trebuia să întreprind ca să-mi răscumpăr oribilul trecut. Ce trebuia să facă Lucky Vulpoiul în legătură cu trecutul lui.

M-am bărbierit și m-am îmbrăcat cu blugi călcați și cu o cămașă albastră. Nutream dorința răutăcioasă să-l văd pe îngerul meu păzitor schimbându-și hainele în funcție de mine.

N-a făcut-o. Am intrat și l-am găsit așezat pe scaunul cu spătar înalt de lângă șemineu, privind fix în vatra goală.

— Ai dreptate, i-am spus, de parcă nu ne-am fi întrerupt discuția. Vreau să cunosc toate răspunsurile legate de viitor, mai ales despre viitorul meu. Și trebuie să-mi amintesc că nu te afli aici ca să mi-l faci mai ușor.

— Într-un fel nu, într-un fel da, a spus el. Dar ai de îndeplinit niște lucruri și trebuie să le îndeplinești. Va trebui să faci din nou ceea ce ai făcut mereu cel mai bine.

Avea o cută între sprâncene și pupilele i se mișcau, încet, dar continuu, ca și cum m-ar fi urmărit, ca și cum ar fi urmărit mereu un ecran pe care se desfășurau imagini cu amănunte de neînțeles.

— Petreci prea multă vreme cercetându-ne chipurile, mi-a atras el atenția. Nu vei reuși să ne înțelegi în acest fel. N-am putea să-ți explicăm felul în care gândim, nici dacă am dori.

— Expresia fețelor voastre nu poate să ne păcălească, să ne tragă pe sfoară? l-am întrebat.

— Nu, a răspuns el, cu un zâmbet egal.

— Te bucuri că te pot vedea?

— Da, a spus. Ne bucurăm de universul fizic. Întotdeauna ne-am bucurat. Ne place să avem corp. Ni se pare interesant.

Eram fascinat.

— Te bucuri că vorbești cu mine și că pot să-ți aud vocea? l-am întrebat. Chiar îți place?

— Da, a răspuns. Îmi place foarte mult.

— Cred că ai suferit groaznic în cei zece ani cât am fost ucigaș, am spus.

A râs, dar fără să scoată un sunet, și a ridicat ochii spre tavan. Pe urmă s-a uitat la mine.

— N-a fost perioada mea cea mai grozavă, a spus. Trebuie să recunosc.

Am dat din cap înțelegător, ca și cum l-aș fi făcut să recunoască o mulțime de lucruri, dar de fapt nu recunoscuse nimic.

M-am dus în bucătărie și mi-am făcut cafea. După ce în sfârșit mi-a ieșit o ceașcă pe gustul meu, m-am întors

la el, sorbind din cană, savurându-i căldura la fel cum savurasem răceala băuturii de mai înainte.

— De ce i s-a îngăduit lui Ankanoc să mă pună la încercare? l-am întrebat. De ce i s-a îngăduit să mă ducă pe căi greșite, la Roma?

— Pe *mine* mă întrebi? a spus.

Din nou a ridicat ușor din umeri.

— Îngeri speciali li se arată celor cu un destin special. Și demoni speciali îi ispitesc după putința lor.

— Așadar, vor mai apărea. Diavolul nu renunță niciodată.

A reflectat la întrebarea mea și mi-a făcut semn că nu poate răspunde. Doar o mică fluturare a mâinii, o ridicare din sprâncene.

— Ce ai aflat despre el? m-a întrebat.

— M-a atacat pe calea rațiunii, controverse vechi, teorii pe care le-am citit. S-a aventurat până la filozofia New Age, adică a invocat experiența celor care au călătorit în afara trupului, a celor care spun că s-au întors din moarte. Le-a tocat pe toate. Ideea este că mi-a atacat credința prin rațiune mai degrabă decât să încerce să-mi pună la încercare emoțiile.

A căzut din nou pe gânduri, sau cum s-or fi numit la ei. Mi se părea de vârsta mea, dar nu înțelegeam deloc de ce îl aleseseră roșcat, și părea să aibă un trup mai bine legat decât al lui Malchiah. Toate astea ar fi trebuit să

capete un înțeles, dar care? Probabil că existau reguli după care se înfățișau, dar păreau prea complicate și încurcate ca să le înțeleg.

A vorbit brusc, aducându-mă din nou în conversație.

— Există o legendă veche, a zis el, care spune că un sfânt a rostit odată: „Chiar dacă prințul întunericului ia chipul unui înger, îl vei recunoaște după coada de șopârlă.”

Am râs.

— Știu legenda, am spus. Îl cunosc și pe sfânt. Ei bine, Ankanoc nu a avut coadă de șopârlă.

— Dar și-a dat arama pe față, fără îndoială. L-ai mirosit devreme, după felul cum vorbea, după considerațiile despre ființele umane.

— Cât se poate de exact, am spus eu. Și după felul în care manevra punctele de vedere ale prezentului în probleme de viață și de moarte și de motivele pentru care existăm. Ce este fascinant în legătură cu aceste puncte de vedere este că au fost emise de o mare varietate de gânditori și că unele dintre ele aparțin unor specialiști în fizică din lumea întreagă. Dar Ankanoc le trata ca și cum ar reprezenta o nouă dogmă.

— Nu uita un lucru, mi-a spus el. Nu contează ce face și ce spune, întotdeauna se va da de gol. Demonii sunt prea plini de ură și de furie ca să fie foarte deștepți. Nu-i supraestima. Poate fi la fel de periculos ca și a-i

subestima. În ce-l privește pe Ankanoc, dacă îl vei striga pe nume, va fi nevoit să-ți răspundă, așa că pare greu de crezut că va mai încerca vreo altă întrupare.

— Așadar, susții că demonii nu sunt la fel de deștepți ca îngerii.

— Ar putea fi, mi-a răspuns, dar starea de spirit le tulbură inteligența. Le tulbură capacitatea de a vedea și de a înțelege. Tulbură tot ce fac. Acesta este impasul în care se află pentru că refuză să admită că au pierdut.

Ce frumos suna! Îmi plăcea. Îmi plăcea cât de complicat suna și cât de adevărat era.

— Îl cunoști personal? l-am întrebat.

— Personal? a izbucnit în râs. Personal! a repetat, cu gura până la urechi. Toby, ești un tânăr fascinant! Nu, nu-l cunosc personal. Nu cred că mi-ar fi acordat această favoare. A râs din nou. Nu cred că-și face griji în ce mă privește, „un înger păzitor oarecare”. Doar Malchiah îl dă peste cap. Față de el mai are de învățat.

— Deci după ce terminăm treaba și trag un pui de somn, tu și Ankanoc nu puteți da o fugă împreună în lumea îngerilor, ca să beți una mică.

— Nu, a râs el din nou. Și, apropo, să nu crezi că sunt liber când tu dormi. Dar bănuiesc că știi deja.

— Ai fost cu mine la Roma? l-am întrebat.

— Sigur că da. Sunt mereu cu tine. Sunt îngerul tău păzitor, ți-am spus. Sunt lângă tine de când te-ai născut.

— Dar la Roma n-ai putut să fii lângă mine, să mi te arăți, să mă ajuți?

— Ce părere ai? mi-a răspuns el cu o întrebare.

— O, nu începe iarăși. Voi, îngerii, nu răspundeți niciodată!

— Noi nu răspundem! a șoptit. Dar știm amândoi măcar un motiv pentru care ești atât de neliniștit. Nu-ți place că n-am venit să te ajut. Dar a venit Malchiah, nu-i așa?

— Da, în cele din urmă, i-am răspuns. A venit când totul se terminase. Oare niciunul dintre voi n-ar fi putut să mă avertizeze că sunt urmărit de o creatură cu asemenea posibilități?

A ridicat din umeri.

— Cred că ar trebui să acționezi ca Malchiah, am spus.

— Dacă vrei. Dar iată și altă variantă, a zis. Malchiah este serafim. Eu nu sunt.

— Atunci de ce te afli aici? l-am întrebat.

— Pentru că ai nevoie de mine și pentru că mă dorești aici, pentru că n-ai odihnă și n-ai nicio idee ce să faci mai departe. Uite doar o parte dintre motive. Cred că este momentul să începi să faci ce-ai făcut după ultima misiune. Așa că mai bine plec.

— Aș vrea să te pot vedea mereu.

— Numai îți imaginezi că-ți dorești asta. Ai memorie scurtă. Nu vreau să te împiedic să fii bărbat.

— Copiii îngerilor sunt niște singuratici? am întrebat.

— Tu ești, nu-i așa? Dar crezi că, aflat în compania oricâtor îngeri, ți-ar dispărea dorința omenească? Suntem aici pentru că ești om. Și vei rămâne o ființă omenească până în ziua în care vei muri.

— Aș vrea să știu cum arăți cu adevărat! am strigat.

Însă atmosfera din jurul meu s-a schimbat într-o clipă. Parcă o forță precisă scutura toată încăperea, sau toată clădirea, dar cu siguranță întreaga mea vedere.

Interiorul încăperii s-a încețoșat. Gravitația a dispărut. Nu mai puteam să mă țin pe picioare. Un sunet fără sfârșit mi-a umplut urechile, un sunet asemănător cu reverberațiile unui gong uriaș și în același timp o lumină albă fără măsură mi-a copleșit privirea, străbătută doar de mari străfulgerări aurii arcuite. Dar nu puteam vedea decât lumina explodând. Avea un miez, unul viu, vibrant, din care se împrăștiu raze de aur, și curând totul a devenit dincolo de orice cuvânt aș fi avut la îndemână. Căutam în zadar în mintea mea concepte în stare să cuprindă această lumină, să o măsoare, să o păstreze, dar nu existau. Nu era decât o mișcare, o mișcare formidabilă, ceva aidoma convulsiilor unei erupții. Dar față de ceea ce vedeam, cuvintele nu însemnau nimic. Am avut sentimentul colosal că *înțeleg*.

M-am auzit icnind tare „Da!”, însă vorba s-a terminat înainte de a începe. Lumina descria un spațiu mai mare decât puteam vedea ori asimila, și totuși îl vedeam, vedeam marginile nesfârșirii. Sunetul a ajuns la o intensitate devoratoare. Lumina s-a concentrat, apoi a dispărut.

M-am trezit întins pe jos, uitându-mă la cupola acoperișului de deasupra. Am închis ochii. Nu puteam reproduce în minte nimic asemănător, nimic comparabil cu ceea ce văzusem și auzisem.

— Iartă-mă, am șoptit. Ar fi trebuit să știu.

Capitolul paisprezece

AM DESCHIS COMPUTERUL mai ales ca să culeg informații despre perioada misiunii mele la Roma.

N-am fost surprins să aflu că nu pot găsi în niciun fel de document istoric numele celor pe care-i vizitasem.

În schimb, oribila pățanie a fiului lui Giovanni la Florența apărea în mai multe locuri. Nu se dădeau nume, nici al celui acuzat de groaznica blasfemie, nici ale supraviețuitorilor din familia lui. Dar incidentul era fără îndoială același, iar amintirea bătrânului Giovanni îmi rămăsese vie, așa cum se uita la mine în sinagogă, după ce încetasem să mai cânt la lăută.

Nu mai aveam nicio îndoială că misiunea mea se petrecuse printre oameni reali. Și am regăsit povestea în nenumărate surse ale timpului.

Am găsit curând și o informație pe care nu ar fi trebuit să o uit, și anume că Roma fusese cucerită și prădată în 1527, și că se pierduseră mii de vieți. Unele

surse susțineau chiar că întreaga comunitate evreiască dispăruse atunci.

Părea că toți cei pe care îi cunoscusem în Roma ar fi putut muri în acel moment, la nici nouă ani după vizita mea.

Am mulțumit Domnului că nu cunoscusem această parte a istoriei cât timp mă aflasem acolo. Dar, și mai important, am înțeles într-o clipă ceea ce nu văzusem în toată viața mea egoistă: că este obligatoriu să nu știm ce ne rezervă viitorul. N-ar exista prezent, dacă viitorul ar fi cunoscut.

Probabil că mintea mea intuise asta încă de la vârsta de doisprezece ani. Dar acum adevărul mă izbea cu o forță concretă și mistică. Și îmi amintea că aveam de-a face cu creaturi precum Malchiah și Shmarya, care știau mult mai mult despre viitor decât îmi doream eu să aflu. Nu avea niciun sens să te înfurii pe ei sau să le porți pică, pentru că trăiau cu această povară.

Dar mai erau o mulțime de lucruri la care voiam să meditez.

În loc de asta, am redactat o descriere scurtă și concisă a ceea ce mi se întâmplase de la ultimul „raport”. Am relatat nu numai aventurile petrecute la Roma, ci și povestea întâlnirii cu Liona și Toby și tot ce se întâmplase atunci.

Mi-a trecut prin minte, după ce am terminat, că poate existau motive limpezi pentru care a doua mea misiune se dovedise diferită de prima. În prima aventură fusesem trimis să îndeplinesc un lucru mai degrabă simplu — să salvez o familie și o comunitate de o acuzație injustă. Folosisem înșelătoria ca să rezolv problema, dar nu avusesem nici cea mai mică umbră de îndoială că aceasta era calea corectă.

Poate că îngerii nu încurajau minciunile pe care le folosisem în Vremea îngerului, dar mă lăsaseră să o fac și simțeam că știu de ce.

Mulți oameni de pe lumea aceasta au mințit ca să se salveze din calea răului și a nedreptății. Cine n-ar fi mințit, în vremurile noastre, ca să-i salveze pe evrei de la genocid și din mâinile celui de-al Treilea Reich?

Dar a doua misiune nu implicase astfel de situații. Îmi dădusem silința să folosesc adevărul pentru a rezolva problemele din fața mea, și descoperisem că era o încercare complexă și greu de îndeplinit.

Era cazul poate să presupun că fiecare misiune care avea să urmeze avea să fie mai complicată decât precedentă? Tocmai începusem să reflectez la toate acestea, dar în cele din urmă m-am oprit.

Venise ora prânzului. Mă trezisem de zece ore și scrisesem aproape fără pauză în tot acest răstimp. Nu

mâncasem nimic. Mai aveam puțin și riscam să văd îngeri care nu existau.

Mi-am luat haina și am coborât la masă în restaurantul Mission Inn și, după ce farfuriile au fost strânse din fața mea, m-am trezit din nou meditănd.

Tocmai beam ultima ceașcă de cafea când am remarcat că un bărbat tânăr de la altă masă se uita la mine, deși, atunci când l-am fixat cu privirea, s-a prefăcut că citește ziarul.

Mi-am îngăduit să-l cercetez îndelung. Nu părea nici înger, nici *dibbuk*, doar un bărbat. Era mai tânăr decât mine și, în timp ce-l urmăream, m-a privit de mai multe ori, apoi în cele din urmă s-a ridicat și a plecat de la masă.

N-am fost surprins să-l descopăr în holul hotelului, așezat într-unul dintre fotoliile uriașe, cu privirea fixată spre ușa restaurantului.

Am ținut minte ceea ce vedeam: era tânăr, poate mai tânăr cu patru-cinci ani decât mine. Avea părul castaniu scurt și ondulat și ochi albaștri aproape frumoși. Purta ochelari cu rame negre, atunci când citea. Și era îmbrăcat la modă, într-o jachetă Norfolk din catifea reiată maro, cu pulover pe gât și pantaloni gri. I se citea pe chip o oarecare vulnerabilitate și nerăbdare, ceea ce îmi alunga îngrijorarea în legătură cu vreun pericol, dar nu-mi

plăcea să fiu remarcat de nimeni, așa că m-am întrebat cine era și ce căuta acolo.

Dacă era un alt înger implicat în povestea mea, voiam să știu. Iar dacă era alt diavol, ei bine, nu avea prestața și încrederea în sine a lui Ankanoc și nu-mi imaginam că mă va aborda.

Dar problema pericolului rămânea totuși reală. Lucky Vulpoiul fusese întotdeauna atent la cei care ar fi putut să-l urmărească, indiferent dacă erau trimiși de dușmani sau de șeful lui.

Totuși, acest bărbat nu părea câtuși de puțin periculos. Niciun polițist, niciun agent al Justițiarului nu s-ar fi uitat la mine atât de nedisimulat. Un alt asasin nu și-ar fi făcut deloc simțită prezența. Incidentul părea mai degrabă menit să mă facă să-mi dau seama cât de în siguranță mă simțeam, deși păstram urme de îngrijorare pentru faptul că-i destăinuisem Justițiarului numele meu adevărat.

Am dat totul uitării, am găsit un loc liniștit în curtea interioară de afară, unde soarele ardea plăcut și briza era răcoroasă, și i-am telefonat Lionei.

Sunetul vocii ei aproape că mi-a umplut ochii de lacrimi. Și abia în timp ce stăteam de vorbă mi-am dat seama că trecuseră cinci zile de când ea și Toby zburaseră spre casă.

— Crede-mă, i-am spus, am vrut să te sun mai demult. M-am gândit mereu la voi, după ce ați plecat. Vreau să vă revăd curând.

Și ea voia, mi-a spus. Tot ce aveam de făcut era să stabilesc locul și momentul. Mi-a explicat că fusese la avocat cu toate hârtiile pe care i le dădusem. Tatăl ei se dovedea încântat că îmi asumam în acest fel responsabilitatea pentru fiul meu.

— Dar, Toby, ceva mă nedumerește, a continuat ea. Verii tăi de aici știu că ești în viață?

— Nu, nu știu, am recunoscut. Iar dacă mă întorc acolo, probabil că ar trebui să dau ochii cu ei.

— Există ceva ce nu ți-am spus până acum, dar cred că ar trebui să afli. Acum trei ani, când ai fost declarat...

— Mort din punct de vedere legal? am ajutat-o eu.

— Da, ei bine, vărul tău Matt a scos toate lucrurile tale vechi care fuseseră până atunci păstrate într-un depozit și a trecut pe la mine ca să-mi aducă unele dintre cărțile tale. Toby, știe și el, i-am mărturisit că Toby este fiul tău.

— Foarte bine, Liona, mă bucur. Nu mă deranjează câtuși de puțin că Matt știe. Nu te pot acuza că i-ai mărturisit.

— Păi, ar mai fi ceva. Îl cunoști pe tata, știi că e doctor.

— Da.

— I-a cerut permisiunea lui Matt să facă niște teste ADN pe probele prelevate din apartamentul mamei tale. Tata a spus că le vrea din motive medicale, să știe dacă există vreo problemă de sănătate în familia ta pe care Toby ar putea să...

— Înțeleg, am spus.

Am simțit că îngheț. M-am străduit să-mi păstrez vocea liniștită.

— Nu-i nimic. E absolut de înțeles, am mințit eu. Matt a fost de acord, iar tatăl tău a testat ADN-ul familiei mele și al micului Toby.

Ceea ce însemna că undeva într-un dosar exista înregistrat ADN-ul lui Lucky Vulpoiul. Inima mea a uitat să bată de vreo două ori.

— Sper că nu încerci să-mi spui că există vreo problemă congenitală...

— Nu, doar voiam să știi. Am crezut că ești mort, Toby.

— Liona, nu-ți face griji. Totul e în regulă. Mă bucur că ai făcut-o. Acum tatăl tău știe sigur că micul Toby este al meu.

— Da, și asta a vrut să afle, a mărturisit ea. Acum există dovada compatibilității, cum o numesc ei.

— Ascultă, iubito, am spus. Am ceva de rezolvat. Trebuie să stau de vorbă cu șeful meu. După ce aflu ce

program am, te sun din nou. Acum ai numărul meu de telefon. Poți să mă cauți oricând dorești.

— O, nu vreau să te deranjez, Toby, a insistat ea.

— Dacă nu răspund, înseamnă că nu pot, i-am spus.

— Toby?

— Da.

— Vreau să-ți spun ceva, dar n-aș vrea să te sperii.

— Sigur. Ce este?

— Te iubesc, a zis ea.

Am oftat prelung.

— Sunt mereu bucuros să aud asta, am șoptit. Pentru că inima mea e în mâinile tale.

Am închis.

Eram deosebit de fericit și deosebit de îndurerat. Mă iubea. Și eu o iubeam, dar toate celelalte adevăruri întunecate se amestecau între noi, mai repede decât le puteam numi sau recunoaște. Niciunul dintre urmăritorii lui Lucky Vulpoiul nu obținuse vreodată o probă ADN de-a lui, dar de-acum Justițiarul știa că Lucky Vulpoiul și Toby O'Dare sunt una și-acceași persoană, și exista o probă ADN a familiei lui Toby O'Dare într-un dosar din New Orleans. Iar eu fusesem atât de nebun încât să-i dezvălui Justițiarului că provin din New Orleans.

„Sunt unele lucruri pe care trebuie să le faci”, îmi spusese în atâtea feluri Shmarya, și avusese dreptate. Nu

puteam face nimic în problema ADN-ului și poate că nici nu conta, având în vedere în ce fel fuseseră duse la îndeplinire diversele mele misiuni, dar aveam de făcut alte lucruri, și încă repede.

Am părăsit hotelul și am plecat cu mașina la Los Angeles.

Apartamentul meu era așa cum îl lăsasem, cu ușile deschise larg spre terasă, iar florile de jacaranda acopereau în continuare străduța liniștită de dedesubt.

M-am schimbat în niște haine vechi și am condus până la garajul unde îmi țineam camionetele, deghezările și alte materiale pe care le folosisem în ultimii doi-trei ani. Timp de două ore, cu mănuși și halat de protecție, am distrus tot felul de lucruri.

Nu-mi confecționasem niciodată amestecurile otrăvitoare din așa-numitele „substanțe controlate”. Aproape toate amestecurile mortale pe care le inventasem aveau la bază substanțe și plante disponibile peste tot. Folosisem seringi hipodermice pe care le putea cumpăra fără probleme orice diabetic. Cu toate acestea, adunate laolaltă, obiectele din garajul meu ar fi putut constitui o probă, așa că m-am simțit mult mai bine după ce ultima sticlură s-a golit și ultimul ambalaj a ars. Toate s-au transformat în cenușă. Iar cenușa am spălat-o cu un șuvoi de apă.

Am curățat cu mare atenție camionetele, apoi le-am lăsat în diferite locuri din centrul Los Angelesului, cu

cheile în contact. Numerele de înmatriculare nu erau o probă, așa că nu mă temeam de ele. După ce am abandonat și ultima mașină am mers pe jos încă vreo șase străzi, socotind că deja toate fuseseră furate, apoi am luat un taxi ca să mă întorc în apropierea garajului.

Locul era acum gol. Am lăsat ușile deschise și descuiate.

Peste câteva ore, acolo avea să fie plin de oameni ai străzii, în căutare de obiecte de valoare sau de adăpost. Obiectele lor personale, amprente și ADN-ul lor urmau să se împrăstie curând peste tot, iar locul avea să se transforme într-o fundătură, ca toate garajele pe care le folosisse Lucky Vulpoiul.

Am condus până acasă simțindu-mă ceva mai în siguranță, simțind că Liona și Toby erau ceva mai în siguranță. Nu puteam fi sigur cu adevărat de nimic. Dar mă străduiam pe cât puteam ca Lucky Vulpoiul să nu le facă rău.

Simțeam o îngrijorare considerabilă și inevitabilă. Mi-am dat seama că, indiferent ce se întâmplase între mine, Malchiah și Shmarya, devenisem în lume Toby O'Dare, iar Toby O'Dare nu mai existase până acum. Mă simțeam gol și vulnerabil, și nu-mi plăcea asta. De fapt, eram chiar surprins de cât de mult îmi displăcea.

În aceeași noapte am luat un avion către New York.

A doua zi am procedat la fel și în garajul de acolo. Trecuse un an de când nu mai intrasem în locul acela și nu mi-a făcut nicio plăcere să mă întorc. New Yorkul îmi stârnea o mulțime de amintiri neplăcute și mă simțeam deosebit de sensibil la ele, acum. Dar știam că aveam ceva de terminat. Am mutat și aici mașinile în zone unde eram sigur că vor fi furate și am lăsat garajul la fel ca pe celălalt, deschis oricui voia să-și facă un cuib în el.

Intenționez să părăsesc New Yorkul imediat, dar trebuia neapărat să rezolv ceva. M-am gândit mult înaintea să pun în practică micul meu plan. Mi-am petrecut seara și dimineața următoare gândindu-mă numai la asta. Eram foarte bucuros că nu mi se arătaseră îngerii. Îmi dădeam seama de ce. Și am început să mai înțeleg câte ceva din condițiile noii mele existențe.

Când s-a făcut după-amiază, am plecat de la hotel ca să găsesc o biserică catolică.

Cred că am hoinărit ore întregi până să găsesc una în care să mă simt așa cum doream să mă simt; și vorbesc acum doar despre sentimente, fără să amestec niciun gând.

Mi-am dat seama că eram undeva în centrul orașului. Am tras de cordonul clopoțelului casei parohiale și i-am spus bătrânei care mi-a răspuns că vreau să mă

spovedesc. S-a uitat la mâinile mele. Era cald, iar eu purtam mănuși.

— Poți să-l chemi pe cel mai bătrân preot? am întrebat-o.

Nu eram sigur dacă m-a auzit și m-a înțeles. M-a condus într-o sală de așteptare sărăcăcios mobilată, cu o masă și câteva scaune de lemn. O ferestruică acoperită de perdele prăfuite dădea într-o curte pavată cu asfalt. Un crucifix străvechi atârna pe perete. Am rămas cât se poate de liniștit și m-am rugat.

Cred că am așteptat jumătate de oră până să apară un preot foarte bătrân. Dar dacă ar fi fost mai tânăr, probabil că aş fi lăsat ceva în cutia milei și aş fi plecat fără să scot o vorbă. Preotul părea o relicvă străveche, cumva uscat, cu un cap pătrășos extrem de mare și cu ochelari cu rame de sârmă pe care și i-a scos și i-a lăsat pe masa de alături.

A despăturit patrafirul purpuriu, o fâșie lungă de mătase fără de care nu putea asculta spovedanii, și apoi și l-a petrecut în jurul gâtului. Avea părul gras și ciufulit. S-a așezat în scaunul lui de lemn și a închis ochii.

— Iartă-mă, părinte, căci am păcătuît, am spus. Au trecut mai mult de zece ani de la ultima mea spovedanie și m-am îndepărtat peste măsură de Domnul. Vreme de zece ani am comis păcate teribile, atât de multe, încât

nici nu le-aș putea enumera pe toate, și abia dacă pot număra de câte ori am făcut fapte rele.

N-am primit niciun fel de răspuns la această mărturisire.

— Am luat viața altora deliberat și cu bună știință, am spus. M-am amăgit că omor oameni răi, dar de fapt am distrus viețile unor nevinovați, mai ales la început, și nici nu pot înșira numele lor. După acele prime și teribile crime, am început să lucrez pentru o agenție care m-a pus să-i omor pe alții și am ascultat ordinele ei fără să cârtesc, am provocat moartea a câte cel puțin trei oameni pe an, vreme de zece ani. Această agenție mi-a spus că este în slujba băieților buni și cred că înțelegeți de ce nu vă pot dezvălui mai mult. Nu pot să vă spun pe cine am omorât, nici pentru cine. Pot doar să vă mărturisesc cât de rău îmi pare, și am jurat în genunchi să nu mai fac asta niciodată. M-am căit din toată inima. Și am căutat o cale să repar ce-am făcut, ca să pot răscumpăra în anii ce vor veni acești ultimi zece ani. Am găsit un îndrumător spiritual care știe în întregime tot ce am înfăptuit și care mă ghidează în ispășire. Cred cu tărie că Dumnezeu m-a iertat și am venit să mă absolvi de păcate.

— De ce? m-a întrebat.

Avea o voce profundă, de bariton. Nu s-a mișcat, nici nu a deschis ochii.

— Pentru că vreau să mă duc la împărtășanie, am răspuns. Vreau să pot să stau în biserica mea laolaltă cu cei care cred în Dumnezeu la fel ca mine, și vreau să mă pot înfățișa din nou la masa Domnului.

A rămas neclintit, la fel ca și până atunci.

— Un îndrumător spiritual? a întrebat. De ce ți-a oferit el iertarea? — a rostit tare ultima frază, ca și cum vorbele i-ar fi răsunat în piept.

— Nu este vorba despre un preot catolic, am răspuns. E o persoană absolut de încredere și cu o judecată impecabilă, ale cărei sfaturi mi-au însoțit căința. Dar eu sunt catolic și de aceea m-am înfățișat în fața dumneata.

Am continuat explicându-i cum comiseseam și alte păcate, ale dorinței, ale lăcomiei și alte păcate de muritor. Lipsisem, desigur, la slujba de duminică și nu ținusem zilele de post. Nu sărbătorisem Crăciunul și Paștele. Trăisem fără Dumnezeu. Am continuat spovedania fără întrerupere. I-am mărturisit că aveam un băiat, fructul greșelilor mele din tinerețe, și că aproape tot ce câștigasem din acțiunile ultimilor ani le era destinat acestui copil și mamei lui. Îmi păstrasem atât cât să pot trăi mai departe, dar nu intenționeam să mai ucid vreodată.

— Doresc să-mi dai iertarea, am spus în cele din urmă.

Între noi s-a lăsat liniștea.

— Îți dai seama că un nevinovat ar putea fi acuzat de crimele comise de tine? a îndrăznit el — vocea baritonală îi tremura ușor.

— După știința mea, nu s-a întâmplat asta până acum. În afara acțiunilor nesăbuite pe care le-am întreprins la început, tot ce am făcut ca asasin plătit a fost acoperit. Dar după câte știu, nici pentru primele crime nu a fost acuzat nimeni. Am aflat destule despre ele și nu, nimeni n-a fost pus sub acuzare.

— Dacă va fi învinovățit cineva vreodată de faptele tale, va trebui să vii în fața judecății, mi-a spus.

A oftat, dar n-a deschis ochii.

— Voi veni.

— Și nu vei mai ucide niciodată, nici măcar pentru cei care susțin că sunt băieți buni, a murmurat.

— Așa este. Niciodată. Indiferent ce s-ar întâmpla. N-a spus nimic o vreme.

— Acel părinte spiritual, a început el.

— Te rog să nu insiști să-i dezvălui identitatea, și nici identitatea celor pentru care am comis crimele. Crede-mă că îți spun adevărul. Am venit aici exact din acest motiv.

A reflectat. Apoi a continuat cu vocea lui sonoră.

— Știi că reprezintă un sacrilegiu să minți la spovedanie.

— N-am omis nimic. N-am mințit despre nimic. Și îți mulțumesc că mă înțelegi și că nu mă silești să-ți ofer alte detalii.

Nu mi-a răspuns. A așezat o mână noduroasă și stângace pe tăblia mesei.

— Părinte, i-am spus, unui om ca mine îi este greu să devină o persoană responsabilă în această lume. Este imposibil să-i pot dezvălui cuiva trecutul meu. Este cu neputință să înalț un pod între mine și ființele nevinovate care n-au făcut niciodată lucruri la fel de îngrozitoare ca mine. Vreau să-i devin devotat Domnului. Voi lucra pentru el și numai pentru el. Dar sunt un om din această lume și vreau să mă pot duce la biserică împreună cu alți oameni din această lume, vreau să pot asculta slujba împreună cu ei și vreau să pot întinde mâinile ca să le apuc pe ale lor atunci când spunem rugăciuni sub acoperișul lui Dumnezeu. Vreau să primesc sfânta împărtășanie laolaltă cu ei. Vreau să pot fi un membru al bisericii mele, în lumea în care trăiesc.

A tras aer în piept, cu zgomot.

— Spune rugăciunea de căință, a zis el.

Am simțit că intru în panică. Ajunsesem la singura parte a spovedaniei pe care nu o detaliasem în minte. Nu-mi aduceam aminte toată rugăciunea.

— Doamne, Dumnezeuul meu, mă căiesc din inimă că Te-am supărat și îmi urăsc păcatele care m-au îndepărtat de Tine, mă tem de pierderea Cerului și de durerea Iadului, îmi regret păcatele, pentru că m-au îndepărtat de Tine și pentru că le-am făcut atâta rău sufletelor a căror călătorie pe acest pământ am întrerupt-o, și crede-mă că de-acum nu voi mai comite vreo dată lucruri îngrozitoare, indiferent ce se va întâmpla. Te rog, Doamne, primește-mi căința și dăruiește-mă cu grația Ta zi și noapte. Lasă-mă să fiu unul dintre copiii Tăi. Îngăduie anilor care mi-au mai rămas să fie ani în care să te servesc pe Tine.

Fără să deschidă ochii, a ridicat mâna și mi-a dat dezlegarea.

— Penitență, părinte? l-am întrebat.

— Fă ceea ce-ți spune îndrumătorul tău spiritual, mi-a răspuns.

A deschis ochii, și-a scos patrafirul și l-a împăturit. Se pregătea să plece fără să-mi fi aruncat măcar o privire.

Am scos un plic din buzunar. Era doldora de bancnote mari, toate curățate complet de amprente. I l-am întins.

— Pentru dumneata, pentru biserică sau pentru orice dorești, aceasta este donația mea.

— Nu-i nevoie, tinere, știi bine.

S-a uitat la mine cu ochi mari, apoi și a dat să se îndepărteze.

— Știu, părinte. Dar vreau eu să fac această donație. A luat plicul și a părăsit încăperea.

Am ieșit afară, am simțit aerul primăvăratîc mângâindu-mă și liniștindu-mă, apoi am pornit pe jos către hotel. Lumina era moale și dulce, iar eu simțeam o dragoste copleșitoare pentru toți trecătorii. Până și cacofonia zgomotelor orașului mă liniștea, iar vuietul și zumzetul traficului mi se părea răsufierea unei ființe, ori bătaia unei inimi.

Când am ajuns la catedrala St. Patrick, am intrat și m-am așezat într-o strană, așteptând slujba de seară.

Spațiul vast și minunat al catedralei mă liniștea la fel cum o făcuse mereu. Venisem aici și înainte, și după ce-mi dedicasem viața Justițiarului. Uneori rămăsesem să mă uit ore în șir la altarul îndepărtat, sau să mă plimb înainte și înapoi pe culoarele laterale, admirând magnificele opere de artă și mormintele. Cu arcadele ei avântate și cu grandoarea ei, reprezenta pentru mine chintesența unei biserici catolice. Mă simțeam dureros de bucuros că mă aflu aici, acum, dureros de bucuros pentru tot ce mi se întâmplase în ultimul timp.

Pe măsură ce s-a lăsat seara, s-a adunat o mulțime considerabilă. M-am apropiat mai mult de altar. Voiam să aud slujba și să o văd. În momentul binecuvântării cu

pâine și vin, am plecat capul și am plâns. Nu-mi păsa dacă mă vedea cineva. Nu conta. Când ne-am ridicat să-i adresăm rugăciunea Domnului, mi-am scos mănușile și m-am prins de mâini cu cei din jurul meu, rostind cuvintele potrivite.

M-am apropiat de împărtășanie fără să-mi ascund lacrimile. Nu conta câtuși de puțin. Dacă o fi remarcat vreo persoană, eu n-am remarcat-o. Eram la fel de anonim ca oricând și mă simțeam bine în anonimatul meu și în ritualul slujbei. Dar mă simțeam și conectat cu toți cei din jur, aparțineam locului și momentului, iar asta mă făcea să mă simt pur și simplu superb.

Poți să plângi după pofta inimii, atunci când participi la împărtășanie într-o biserică catolică.

După aceea a venit un moment când am îngenunchat în strană, cu capul plecat, gândindu-mă cum ar fi interpretat lumea, lumea reală de afară, gesturile mele de aici. Lumea modernă detestă teribil ritualurile!

Ce însemnau ritualurile pentru mine? Însemnau totul, pentru că erau modelele care reflectau cele mai adânci sentimente și credințe ale mele.

Fusesem vizitat de îngeri. Le urmasem îndrumările pline de dragoste. Dar acesta era doar un miracol. Minunea întrupării Domnului nostru în pâine și vin însemna altceva. Și această minune conta acum pentru mine.

Nu-mi păsa ce crede lumea largă. Nu-mi păsa de teologie, nici de logică. Da, Dumnezeu este peste tot, da, Dumnezeu e prezent în tot ce există pe lume, iar Dumnezeu era prezent și aici. Dumnezeu era prezent acum, aici, în felul lui, prin mine. Ritualul mi-l dăduse mie pe Dumnezeu și mă dăduse pe mine lui Dumnezeu. Am lăsat această acceptare profundă să se transforme în cuvinte:

„Doamne, apără-i te rog pe Liona și pe Toby de Lucky Vulpoiul și de tot ce a făcut el. Îngăduie-mi să trăiesc ca să-l slujesc pa Malchiah; îngăduie-mi să trăiesc pentru Liona și pentru fiul meu.”

Am mai rostit o mulțime de rugăciuni. M-am rugat pentru familia mea; m-am rugat pentru fiecare suflet pe care îl trimisesem pe cealaltă lume; m-am rugat pentru Lodovico; m-am rugat pentru Justițiar; m-am rugat pentru cei mulți și fără nume ale căror vieți fuseseră întrerupte de răul pe care-l făcusem. Apoi m-am lăsat în voia rugăciunii inimii, ascultând numai vocea lui Dumnezeu.

Slujba se terminase de vreo jumătate de oră. Am ieșit din strană, ridicându-mă din genunchi ca pe vremuri, și am pornit pe culoar cu un sentiment minunat de pace și de fericire pură.

În spatele bisericii am descoperit că rămăsese deschisă doar o ușă laterală din stânga, nu și intrarea principală, așa că m-am îndreptat înspre ea ca să ies în stradă.

În cadrul ușii stătea un bărbat, cu spatele la lumină, și ceva mi-a atras atenția la el, făcându-mă să-l privesc direct.

Era tânărul de la Mission Inn. Purta aceeași haină de catifea reiată, cu o cămașă albă deschisă la gât sub o vestă de lână. Se uita fix la mine. Părea tulburat, pe punctul să vorbească. Dar n-a făcut-o.

Îmi auzeam pulsul bubuindu-mi în urechi. Ce naiba căuta aici? Am trecut pe lângă el și am ieșit afară, îndreptându-mă către hotel. Tremuram. Am încercat să parcurg în minte toate posibilitățile care i-ar fi putut explica prezența, dar nu erau prea multe. Fie era o coincidență, fie mă urmărea. Iar dacă mă urmărea, atunci mă văzuse și la garajul din Los Angeles, și la cel din New York! Mi se părea de neacceptat.

În anii pe care-i trăisem ca Lucky Vulpoiul nu surprinsesem niciodată pe cineva care să mă urmărească. Am blestemat din nou ziua când îi mărturisisem Justițiarului adevăratul meu nume, dar tot nu puteam să fac în niciun fel legătura dintre acest tânăr ciudat și sclivisit și vreun scenariu de-al Justițiarului. Așadar, cine era?

Cu cât înaintam mai mult pe Fifth Avenue, cu atât eram mai sigur că tipul era chiar în urma mea. Îl simţeam. Ne apropiam de Central Park. Traficul înspre centru era aglomerat şi gălăgios, zgomotul claxoanelor mă călca pe nervi, iar fumul ţevilor de eşapament mă făcea să lăcrimez. Dar mă simţeam recunoscător că ne aflam aici, în New York, înconjuraţi de mulţime, cu lume peste tot în jur.

Ce naiba aveam eu de-a face cu acest băiat? Ce ne lega? M-am gândit cât se poate de serios că nu era cu putinţă să acţionez cum ar fi acţionat Lucky Vulpoiul. Nu mă puteam servi de violenţă. Indiferent ce ar fi ştiut el despre mine, asta nu era o variantă. Mă înnebunea acest gând. Mă simţeam prizonier.

Aş fi vrut să mă întorc să văd dacă-l zăresc, iar când am cotit pe altă stradă m-am uitat stângaci peste umăr.

Dintr-odată două braţe hotărâte m-au apucat de mâini şi m-au tras într-o parte. Mă împiedicaseam la colţ. Încercasem să mă redresez, dar păşisem în stradă. Un taxi trecuse gonind pe lângă mine, traversând Fifth Avenue pe roşu şi făcând mulţimea de oameni de pe amândouă trotuarele să strige. Maşina aproape că mă trântise la pământ.

Tremuram din toate încheieturile.

M-am gândit, evident, că Malchiah sau Shmarya îmi salvaseră viaţa. Dar m-am întors şi am descoperit că

tânărul la care mă gândeam se afla la numai câțiva centimetri de mine.

— Mașina aceea te putea omorî, a spus.

S-a îndepărtat puțin. Avea o voce cumsecade, care nu-mi suna deloc cunoscut.

Taxiul s-a izbit de ceva sau de cineva pe cealaltă parte a bulevardului, cu un zgomot oribil.

Lumea alerga în jurul nostru și ne dădea de înțeles, fără putință de tăgadă, că blocam trotuarul.

Dar eu voiam să-l văd bine pe bărbat, așa că nu m-am mișcat, iar el a rămas la doar un metru distanță, privind-mă fix în ochi, la fel ca în catedrală.

Era cu adevărat tânăr, probabil că abia împlinise douăzeci de ani. Privirea lui părea cumva să mă implore.

M-am întors, m-am îndreptat către primul perete și m-am rezemat de el. A venit după mine. Exact cum mă așteptam. Fierbeam de mânie. Eram furios, furios că mă urmărise, furios că mă salvase din fața taxiului. Eram furios că nu se temea de mine, că îndrăznește să se apropie de mine, că se lăsa văzut fără frică.

Mă scotea din minți de-a binelea.

— De când mă urmărești? l-am întrebat.

Încercam să mă stăpânesc să nu scrâșnesc din dinți, atât eram de furios.

Nu mi-a răspuns. Tremura și el, rău. Îi citeam spaima pe chip, în felul cum i se mișcau buzele fără să rostească

niciun cuvânt, în felul în care îi jucau pupilele în timp ce mă privea.

— Ce vrei de la mine? l-am întrebat.

— Lucky Vulpoiul, a spus el încet. Vreau să stăm de vorbă. Vreau să-mi spui cine te-a trimis să-l omori pe tata.

Sfârșit

29 ianuarie 2010

Nota autoarei

Cântecele serafimului sunt opere de ficțiune. Cu toate acestea, unele dintre întâmplările din aceste cărți au fost inspirate de evenimente și persoane reale. Și am făcut un efort deosebit pentru prezentarea cât mai precisă a mediului istoric în care se petrec romanele.

Tragica mutilare a unui tânăr evreu din Florența, în 1493, este descrisă în amănunt în volumul *Public Life in Renaissance Florence* (*Viața publică în Florența Renașterii*) de Richard G. Texler, publicat de Cornell University Press. Totuși, în niciunul dintre textele pe care le-am descoperit nu este menționată identitatea băiatului, a rudelor sale sau ce s-a petrecut cu el până la sfârșit. Am folosit materialele informative doar pentru a crea în roman o versiune imaginară a incidentului.

Floarea numită „Moartea purpurie” este închipuită. Din motive evidente, nu am intenționat să introduc în această carte amănunte cu privire la o otravă reală.

Principalele surse folosite pentru romanul de față au fost două cărți de Cecil Roth, o lucrare foarte amplă intitulată *The History of the Jews of Italy* (*Istoria evreilor din Italia*) și una de dimensiuni mai reduse, dar nu mai puțin bogată în informații, *The Jews of the Renaissance* (*Evreii în vremea Renașterii*), publicate amândouă de Jewish Publication Society din America. De enorm ajutor mi-au fost fragmente din periodicul Comunității evreiești, publicat tot de Jewish Publication Society din America, fragmente traduse de Moses Hadas. M-a mai ajutat *Jewish Life in Renaissance Italy* (*Viața evreilor în Italia Renașterii*) de Robert Bonfil, tradusă de Anthony Oldcorn și publicată de University of Chicago Press. La fel și *The Renaissance Popes* (*Papii Renașterii*) de Gerard Noel, iar lui Noel îi datorez informația că Papa Iuliu al II-lea se delecta în fiecare zi cu caviar la masa de prânz.

Am consultat o mulțime de alte cărți despre Roma, despre Italia, despre evreii de peste tot din lume în epoca Renașterii, prea multe ca să le pot enumera aici. Orice student interesat de o documentare mai amănunțită va descoperi că are la îndemână resurse din abundență.

Vreau să mulțumesc din nou enciclopediei online Wikipedia.

În ce privește lăuta renașcentistă, scriind cartea de față, am ascultat multă muzică de acest fel, dar am fost inspirată în mod special de un compact disc numit *The*

Renaissance Lute de Ronn McFarlane. Le recomand cititorilor fragmentul nr. 7, intitulat simplu „Pessemeze”. Această piesă s-a dovedit în stare să mă urmărească în mod special și mi-l imaginez pe Toby, eroul meu, cântând-o în ultimele ore petrecute în Italia Renașterii.

Încă o dată îmi exprim recunoștința că există locuri atât de frumoase precum hotelul Mission Inn din Riverside, California și misiunea San Juan Capistrano.

Permiteți-mi să mulțumesc iarăși, cu recunoștință și entuziasm, celor de la Jewish Publication Society din America, pentru toate cercetările întreprinse în domeniul istoriei evreiești.

Pentru comenzi și informații vă rugăm contactați:

Editura LEDA

Difuzare și Clubul Cărții

Calea Plevnei nr. 145, sector 6, București, cod poștal 060012

Tel.: 021.319.88.22, 021.319.88.33, 021.319.88.77;

Fax: 021.319.88.66

E-mail: vanzari@edituracorint.ro

Magazinul virtual: www.grupulcorint.ro.

www.ledabooks.ro

Format: 16/54x84

Coli tipo: 16

Tiparul executat la FED PRINT S.A.

„Indiscutabil, Rice știe să spună o poveste, iar aceasta este palpitantă... Sfârșitul bulversant, dramatic, care lasă loc unui «va urma» confirmă pe deplin faptul că această serie chiar a prins aripi.” – *People*

„Dincolo de fantome și îngeri, *Dragostea și răul* reușește să iasă din tiparul unui thriller metafizic, fiind un roman ancorat solid în fapt istoric... Anne Rice nu numai că explorează lupta împotriva răului, ci se întreabă ce înseamnă răul și cine îl poate defini. Dar, mai presus de orice, *Dragostea și răul* este o carte pur și simplu captivantă.” – *The Boston Globe*

I.E.D.A., imprint al
GRUPULUI EDITORIAL CORINT

Imaginea copertei: gulliver / gettyimages / Tatyana Varnada
Designul copertei: Andreea Apostol

www.ledabooks.ro

ISBN: 978-973-102-366-3

ISBN: 978-973-102-368-7

9 789731 023687

www.grupulcorint.ro